

ประชุมโคลงโลกนิติ

—*—

พิมพ์แจกในงานปลงศพ พระศิริโสมวราชย์ (พร รังคาร)

พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒

—*—

ก.๒๕

โรงพิมพ์อักษรนิติ

ประชุมโคลงโลกนิติ

พิมพ์แจกในงานปลงศพ พระศิริไธสวรรย์ (พร รังควร)

ปีมะแม เอกศก พ.ศ. ๒๔๖๒

โรงพิมพ์อักษรนิติ

ก.๒๕

เลขที่: ๓๔

เลขหมู่ ก ๒๕

ชื่อหนังสือ

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005350292

คำนำ

—***—

โคลงโลกนิติเป็นโคลง สุภาษิตเก่าแก่ แต่งมาแต่ครั้ง กรุงเก่า
เดิมหักปราชญ์ผู้แต่งเที่ยวเลือกหา คาถา สุภาษิต ภาษามคธ ที่มีอยู่ใน
คัมภีร์ต่าง ๆ คือคัมภีร์โลกนิตินัย คัมภีร์โลกนัยนัย คัมภีร์อื่น ๆ
บ้าง จนคัมภีร์พระธรรมบทก็มี เลือกเอาคาถาสุภาษิตเหล่านั้นมา
ตั้ง แล้วแปลออกแต่งเป็นโคลง ทุก ๆ คาถา รวมเข้าเป็นเรื่องเรียก
ว่าโคลงโลกนิติ เป็นสุภาษิตที่นิยมถือกัน มาแต่ครั้ง กรุงเก่า ครั้น
เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพน
เมื่อปีเถาะ พ.ศ. ๒๓๖๔ มีพระราชประสงค์จะให้ จาตุรโลกนิติ
นิติลงแผ่นศิลา คิดไว้เป็นธรรมทานในวัดพระเชตุพน จึงโปรด
ให้สมเด็จพระกรมพระยาเทชาทิศร์ฯ แต่ยังเป็น พระเจ้าน้องยาเธอ กรม
ขุนเทศอธิศร์ฯ ทรงรวบรวมโคลงโลกนิติเก่า มาชำระแล้ว จาตุรแผ่น
ศิลาคิดไว้ในวัดพระเชตุพน คนทั้งหลาย จึงคัดลอกกัน มาแพร่
หลายแต่เฉพาะ ฉบับที่ชำระใหม่นี้ ส่วนคาถาแลโคลงโลกนิติ
ของโบราณ ลับ ลืออยู่ หาใคร่ มีใคร จะได้พบเห็นไม่.

เมื่อ จัก หอพระสมุดวชิรญาณ เป็นหอพระสมุดสำหรับ พระนคร
หนังสือเก่า ๆ ที่กรรมการ รวบรวมมาได้ มีสมุดโคลงโลกนิติ ฉบับ
ต่าง ๆ หลายเล่ม จึงได้พบโคลงโลกนิติ เก่า ที่แต่งครั้ง กรุงเก่า
แลบางเล่มมีคาถากำกับบอกไว้ด้วย ข้ามาตย์ตรี พระญาณวิจิตร
(สีห์ โลหณานนท์ เปரியัญ) ได้เอาเป็นธุระ รวบรวมโคลงโลกนิติเก่า
ใหม่ทั้ง ปวงนี้ จากบรรดา ฉบับที่ได้ มาไว้ใน หอ พระสมุดฯ เรียบเรียง

จักเข้าเป็นระเบียบ ข้าพเจ้าเห็นว่าเปนของดี สมควร ระพิมพ์ไว้
ให้นักเรียนเห็นว่า โคลงโลกนิตินี้คาถาเดิมว่าอะไร นักปราชญ์
ครั้งกรุงเก่าเขาแต่งโคลงไว้อย่างไร แลสมเด็จพระกรมพระยาเกชา
ดิศร ฯ ทรงชำระแก้ไขเป็นอย่างไร จะแลเห็นได้ทุกบท เว้นไว้
แต่คาถาที่ยังหาไม่พบมีอยู่บ้าง ถึงกระนั้น ก็เชื่อว่า ผู้ที่ได้
อ่านหนังสือเรื่องนี้ จะพอใจทั่วกัน จึงได้ให้รวบรวมพิมพ์ครั้งแรก
เมื่อปีมเสง พ.ศ. ๒๔๖๐ หนังสือฉบับพิมพ์ครั้งแรกนี้ พิมพ์
ที่โรงพิมพ์อักษรนิคม ของ พระศิริโอสวรรย์ (พร รังควร) ที่บาง
ขุนพรหม ได้จำหน่ายไปเกือบจะหมดแล้ว.

บัดนี้นางพริ้งศิริโอสวรรย์ ได้มาแจ้งความแก่กรรมการ
หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร ว่า จะทำการปลงศพ พระศิริ
โอสวรรย์ (พร รังควร) ผู้สามเณร ชอบใจหนังสือประชุมโคลงโลกนิติ
ซึ่งโรงพิมพ์ของสามเณรได้เคยพิมพ์ จะขออนุญาตแจกหนังสือนี้ใน
งานศพ ของ พระศิริโอสวรรย์ กรรมการหอพระสมุด ฯ จึงอนุโมทนา
อนุญาตให้แจกตามประสงค์.

อนึ่งนางพริ้งศิริโอสวรรย์ ขอให้ข้าพเจ้าช่วยเรียบเรียงเรื่อง
ประวัติของ พระศิริโอสวรรย์ให้ด้วย ข้าพเจ้ารีบเรียบเรียงให้ เพราะ
ได้รู้จัก พระศิริโอสวรรย์มาแต่เด็ก ครั้งเมื่อข้าพเจ้าอุปสมบท ขึ้นไป
จำพรรษาอยู่ที่วัดนิเวศธรรมประวัติที่บางป็น ชนเทพวิหาร (ชม)
พี่ชาย ของ พระศิริโอสวรรย์เป็นสามเณรเปรียญ อยู่ที่วัดนั้น พระศิริ
โอสวรรย์ยังเป็นเด็กนักเรียนอยู่กับพี่ชาย ข้าพเจ้าจึงได้ใช้สร้อยรู้จัก
คุ้นเคย มาแต่ครั้งนั้น เลยชอบพอมานตลอคอายุของ พระศิริโอสวรรย์.

ก

เมื่อ พระ ศิริไสสวรรคย์ ออก จาก ราชการ ประจำ มาแล้ว คึก
ประกอบ การ หักลดกรรมและ การ ค้ำขายใน การ หลายอย่าง คือ ทำ
การโรงพิมพ์อักษรนี้ตัวอย่าง ๑ ทำบริษัท สอาดอย่าง ๑ ทำ
โรงหีบฝ้ายอย่าง ๑ ทำโรงฟอกหนังอย่าง ๑ ทำโรงเลื่อยไม้
ที่ตำบลทับทิมอย่าง ๑ ทำโรงสีเจ้าที่จังหวัดพิริตร้อยอย่าง ๑
พระศิริไสสวรรคย์พยายามจัดการเหล่านี้ ด้วย ลำพัง กำลังตนเอง เข้า
ใจว่าเพราะ พยายาม ทำการ เหลือกำลัง ร่างกาย ของ ตนนี้เอง เมื่อ
นานเข้า จึง ทุพพลภาพ เลยเป็นโรคภัยเรื้อรัง จนถึงแก่กรรมเมื่อ
ณวันที่ ๑ มีนาคม ปีมะเมีย พ.ศ. ๒๔๖๑ คำนวณอายุได้ ๔๗ ปี.

พระศิริไสสวรรคย์ได้นาง พริ้ง เป็นภรรยา มีบุตรธิดา คือ
นาย พงษ์ รังควร, นาง พัน รามฤทธิรงค์, นางสาวเพาะ รังควร.

ข้าพเจ้า ขออนุโมทนากุศลบุญราณีทักษิณานุประทาน ซึ่งนาง
พริ้ง ได้ จัดการ ปลงศพ สิ้นอง คุณ พระศิริ ไสสวรรคย์ (พร รังควร)
ผู้สามี แลที่ได้ พิมพ์ หนังสือ เรื่อง นี้ให้ ได้อ่านกันแพร่หลาย เชื่อ
ว่าท่านทั้งหลาย ที่ได้รับ สมุคเล่ม นี้ไป คง จะ อนุโมทนาทั่ว กัน.

กิ่งหงษ์หงษ์ สภานายก

ขอ พระสมุค วชิรญาณ

วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒

ประวัติของพระศิริไธสวรรย์

—*—

พระศิริไธสวรรย์ (พร รังควร) เป็นบุตรอาจารย์ รัง รังควร เกิดในรัชกาลที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม รุสศักราช ๑๒๓๔ พ.ศ. ๒๔๑๕ เมื่อยังเป็นเด็กไปเป็นศิษย์อยู่กับขุนเทพพิหาร (ชม) เปรี๊ยะญ ผู้เป็นพี่ชายเมื่อยังบวชอยู่ที่วัดนิเวศธรรมประวัติ เล่าเรียนอักษร สมัยในโรงเรียนที่วัดนั้น สอบไล่ได้ชั้นประโยค ๑ ครั้นพี่ชาย ลาสิกขาบทลง มาอยู่กรุงเทพ ฯ จึงตามลงมาเล่าเรียนที่พระตำหนักสวนกุหลาบในกรุงเทพ ฯ จนสอบได้ชั้น ประโยค ๒ จึงออกจากโรงเรียนเข้ารับราชการในกระทรวงวัง ครั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมหิศรราชหฤทยเป็นเสนาบดีอยู่ รับราชการมีบำเหน็จความชอบได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นที่ขุนศรีรัตนารถแล้วได้เลื่อนขึ้นเป็นหมื่นราชภัณฑารักษ์ ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กรมหมื่นมหิศรราชหฤทย ย้ายไปเป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลัง ได้ทูลขอไปรับราชการในกระทรวงพระคลัง ด้วยจึงได้เลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็น พระศิริไธสวรรย์ ในกระทรวงพระคลังมีตำแหน่งในกรรมการเร่งพระราชทรัพย์ รับราชการในตำแหน่งนี้มา จนได้รับพระราชทานเบี้ยบำนาญ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ เบญจมาภรณ์ช้างเผือกแลเหรียญรัตนาภรณ์ชั้นที่ ๔

บอก แก่

คำ ผิด

คำ ถูก

หน้า ๑	บันทึก ๙	นานาสัททสมุฏฐิติ	นานาสัททสมุฏฐิติ
หน้า ๑๕	บันทึก ๑๐	ราชสาธุสมาคม	ราชสาธุสมาคม
หน้า ๑๒๗	บันทึก ๕	ราชสาธุสาธุสมาคม	ราชสาธุสมาคม
หน้า ๑๕๒	บันทึก ๕	ควนว่าไร่ทวีปย์	ควนว่าไร่ทวีปย์
หน้า ๑๗๕	บันทึก ๒	ลิตถ์	ลิตถ์

พระศิริไอลสวรรค์ (พร รังควาร)
ถึงแก่กรรมวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๑
อายุ ๔๑ ปี

ประชุมโคลงโลกนิติ

— ❦ —

๑	อัญชลมบรมนเรศวรเรือง	รามวงษ์
	พระผ่านแผ่นไผททรง	สียไท้
	แสงยิงสิ่งสคัญองค์	โอราท
	หวังประชาชนให้	อ่านแจ้งคำโคลง
๑	ครรรโลงโลกนิตินี้	นมนาน
	มีแต่โบราณกาล	เก่าพร้อม
	เปนสุภสิทสาร	สอนจิตร
	กลทั้งสรวอปลอกล้อง	เว็บไว้ในกรรณ
		สมเด็จ พระเชษฐาธิราช ทรงนิพนธ์
๑	โลกนิติ ปวิักษามิ	นานาสัททสมุญฺหิ
	มาคธเนว ลัมเขป	วันทิตวา รตนิตตบ
		โลกนิติ
๑	ทักนิช นอบ น้อมมิ่ง	อุตมางค
	ไทร รัทนี จักเบญจางค	แจ่มพร้อม
	จักพร้อมโลกนิติปาง	สคัญแต่ เติมพอ
	อรรดอื่น อ่าง เลศ ล้อม	ท่าง ค้อง คัมภีร์
		ลำนวนเก่า

๑ ถวาย กร กรรพุ่มเพียง	ขวรมาล มิ่งแซ
ไทร รัตนเรียบไทร ทวาร	เวียคเกล้า
โลก นิตี สืบ สาร	ซอง เก่า
เคื่อนจิตร สารุชนเข้า	คำ คำชูใจ
	ล้านวนเก่า

๒ นิตี โลก ปุริสัสส สารโ
 มาตาปิตา อาจารย์โย มิต์โต
 ตัสมา หิ นิตี ปุริโส วิชัยญา
 ญาณิ มหา โหติ พหุสัสสโตจ
 ๑ โลกนิตีในโลกล้วน แก่นสาร
 คือบิดา มารดา อาจารย์ เรี่ยวแล้ว
 เขาเจ้า จอมใจขาด ทิพย์ ร่ำ เรือนแซ
 เบิก คิลป ปรีชาแท้ เลิศแล้วเมธี

ล้านวนเก่า

๑ นิตี สารุ สอน สัตว์ล้ำ	โลกา
ครู มิตร บิคุร มารดา	คุง แก้ว
ชาย รู้ นิตี ปรา	กฎทั่ว ทิศ พ่อ
เปรม ปราชญ์ ปรีชาแล้ว	เลิศ ค่าย สกัษ ขรรคม
	ล้านวนเก่า

๓ ปุติมัจฉิ กุสัคเคน
กุลาปี ปุติ วาณินิ

๑ ปลา ร้า หุ้ม ห่อ ก้วย
คา ทิก แปก เหม็น ปลา
คือคน ผู้ ทิ หา
ความ ชั่ว ยน ปาน พุง

๑ ปลา ร้า พัน ห่อ ก้วย
ใบ ก็ เหม็น คาว ปลา
คือคน หมู ไป หา
ไ้แต่ ร้าย ร้าย พุง

๔ ตัก ครัญจ ปลาเลน
ปัตตาปี สุรวิ วาณินิ

๑ ใบ ก้อ คน ห่อ หุ้ม
หอม ระรวย ไป มา
คือ คน หมู เมธา
อาฯ วจีญ ความ ฐ

โยนโร อุปนิยหติ
เอว พาลูปเสวนา
โลกนิต

ใบคา
คละ คลั่ง
คย เพื่อน พาลนา
เนื่อง ร้าย เสมอ กัน
ลำนวน เก่า

ใบคา
คละ คลั่ง
คย เพื่อน พาลนา
เฟื่อง ให้ เสียบ พงษ์
สมเด็จ พระเศธา ฯ

โยนโร อุปนิยหติ
เอว ชีรูปเสวนา
โลกนิต

กฤษณา
ท้าว ผู้
แสงเสฟ กันหา
เฟื่อง พุง หอม ขจร
ลำนวนเก่า

๑ ใบไม้ชน ห่อ หุ้ม	กฤษณา
ใบ อบรค คันทา	กลืนเกลี้ยง
บุษ เสพทวยเมธา	เจียรภาพ
พลอย ล่อง ลอย กลืนเพียง	เฟื่องฟ้า สรรเสริญ
	ล้านนงเก่า

๑ ชนไก เท็ก หญ้า ห่อ	กฤษณา
อีก สรรพ คันทา	กลืนฟุ้ง
ฉาย อบ กลืน หญ้า คา	ชูขึ้น มะพร้าว
เสพ ปราชญ์ ธรรมโรจ รุ่ง	รศ แท้เทียมเสมอ
	ล้านนงเก่า

๑ ใบ กล้วย ห่อ หุ้ม	กฤษณา
หอม วรรณ รศ พา	เพริศ กว้าง
คือ คนเสพ เสนหา	นักปราชญ์
ความศุข ชาบ ฤา ม้วย	บุษไม้ กลืน หอม

สมเด็จพระเจ้า

๕ ขณ อุทุมพร บั๊กกา	พหิ รัตติกเมว จ
อันโต กิมิสลัมย์นิ้นา	เอว ทุซซมทยา
	โลกนิติ

มี พรณ
 ชาก บ้าย
 หอน บ่อน
 นอก หัน กู งาม
 ล้วนเก๋

๕
เทอ แถง
ชาตจัม
วัน ย่อน ใสนา
คคค้อมทวงใจ
ล้านวนเก่า

สาขา
ชาตินิยม
กฏโส ไครกแซ
นอกพริ้งเฟรางาม
ลำนวนเก่า

มีพรหม
ชาดบาย
คณน บ่อน
นกก หนึ่ งาม

๖ ขณานิ ปณสา บั๊กกา	พหิ กัณชกเมว จ
อันโต อมตสันธิ์ป็นนา	เอว สุนททยา
	โลกนติ
๑ ผลขุณน ภาย นอก นั้น	หนาม หนา
ภายใน วัชโธชา	กลืน กล้า
เปรียบใจ ท่วย เมธา	ถือ ชอบ
ภาย นอก ทุ ชั่ว ชั่ว	ผ่องแผ้ว ภาย ใน
	ลำนวนเก่า
๑ ขุณน ผล ภาย นอก นั้น	หนาม หนา
ในใหญ่ วงโธชา	ใช้ น้อย
พรณ ปราชณู มาตร แม่กา	เสพ เดิก มะพ่อ
ในแจ่ม เจริญ วัช ท่วย	ถือ ถ้อย ลาวรรณ
	ลำนวนเก่า
๑ ขุณน สุก สล้าง แห้ง	สาชา
ภาย นอก เห็น หนาม หนา	หนึ้น แท้
ภายใน ขอมรคา	เอมโอช
สาขุณน หนึ้น แล	เลิก ท่วย ทวงใจ

สมเด็จพระเจ้า

กุ๊ก
 แรก ฝ่าย
 ชีวิต เปน นา
 นอกนั้น นวล งาม
 จำนวนเท่า

ภู
เปรียบ
ชีวิต
นอก
นิน
นวล
งาม
น
น
น

รุ่ง รัง
ชั่ว ชั่ว
นฤไทย
'กลั่น สรวัง ทาง ผล
สมเด็จพระเทพฯ

บัณฑิต ปิยะปาสติ
ทศพร สุปรส บดา
โจนนิต

๑ คนพาลยังไปรู้
ไปสู่หาบัณฑิต
แสดงธรรมว่าเมืองนิตย
คือจวกักตักเข้า

ชาณฺณชิต
คำเช่า
ฤาทราย ใจหา
ห่อนรู้ศกแกง
ลำนวนเก่า

๑ บาวชีพชนโคตล้อง
บมิรู้ศกธรรม
ทาร์พืออยู่นานวัน
จวกักตักซ้อยซ้อย

เสพบัณฑิตยแซ
หนึ่งห้อย
ครว้ทำน ใช้นา
ห่อนรู้ศกแกง
ลำนวนเก่า

๑ พาลเผ่าเผ่าโลกแท้
ปราณส่งสรรพวิชา
ไปทรายทรายชีวา
กุจ่าจนป่นปี้

มาหา
ช่วยชี
ววยเปล้า
ไปรู้ศกแกง
ลำนวนเก่า

๑ คนพาลผู้บาปแท้
ไปสู่หาบัณฑิต
ฟังธรรมอยู่เมืองนิตย
คือจวกักตักเข้า

ทรวิจิตร
คำเช่า
บทราย ใจหา
ห่อนรู้ศกแกง
ลำนวนเก่า

๔ มุทุตัมปิ เจริญญ	บัณฺฑิตํ ปิยรูปาสติ
โส เว ชัมมํ วิชานาติ	ชีวิหา สุปฺปลํ ยถา
๑ คนใดใคร่ลาภด้วย	ปัญฺญา
พึง นึกปราชญ์จรรจา	ท้าวผู้
แจ้งธรรมบัตก่เกิดมา	พลันทราบ ใจนา
ทุกทั้งสิ้นอันรู้	ทราบ ด้วย ราคแกง
	ลำนวนเก่า
๑ ฤษณเคียวชนผู้ว่อง	ไว ญาณ บอกลา
เสพ ปราชญ์ผู้อาวราย	บอก สิ้น
เรียน ธรรมะ สืบ สาร	สรรพ สาทร์
เร็วยิ่งเร็ว ทุกสิ้น	เร่ง รู้ ราคแกง
	ลำนวนเก่า
๑ ผู้เชื้อชาติว่องไว	ปรีชา
เสพ ปราชญ์ธรรมศึกษา	รวดเร็ว
ใดโดย ประสงค์อา	รณอื่น นร พ่อ
ชีวะะ วัช ราค	ทราบ สิ้น ทุก กั้น
	ลำนวนเก่า

๐ ผู้ใดใจฉลาดล้ำ
ได้สลับปราศณฺ์เรวทา
ป็นคำบักเคี้ยวมา
คือมัลลคนผู้

ปัญญา
อากรู้
ชัยชาญ ใจนา
ทราบบรรุรักษ์แกง

ฉิมเดช พระเคชา ๖

๑๐ จตุปาโทหิ สัมม
เอหิ สิท นีวัตตัสสุ
๐ หมูเห็นสีหราชร้อง
กูสี ตินกู สบ
อย่ากลัว ท่านอย่าหลย
ท่านสี ตินอย่าไค้

ตวัปปี สัมม จตุปปโต
กีนุ กิโต ปลาบิลิ
ชวนรบ
ท่านไค้
อย่าหลิก
วาก เว้วาง หนี
ล้านวน เก้า

๐ หมูเห็นสีหราชทำ
กูสี ตินกู พย
อย่ากลัว ท่านอย่าหลย
ท่านสี ตินอย่าไค้

ชวน รบ
ท่านไค้
หลิก จาก กูหา
วาก เว้วาง หนี

ฉิมเดช พระเคชา ๖

๑๑ ขลุจิ ปุติโลโมติ
สเจยเย ขลิกาโมติ

ทุคินฺโธ วาขลิ สุก
ชยทัมม ปทามิ เต
โลกนิติ

๑ สี่หราช กล่าว ว่า ไ้อั
 ทรชนชาติ คำ คุ
 แม่ มีง รบ กัย ญ
 ญเกลียศ ญ จักให้

พาล หม
 เกลียศ ไกล
 มีง นาศ เอง นา
 พ่ายแพ้ แก่ ฐ
 ลำนวน เก้า

๑ สี่หราช ร้อง ว่า ไ้อั
 ทรชาติ ครั้น เห็น ญ
 ญา มีง ใคร รบ ญ
 ญเกลียศ มีง ญให้

พาล หม
 เกลียศ ไกล
 มีง นาศ เอง นา
 พ่ายแพ้ ไภย ทั่ว
 ลำนวน เก้า

๑๒ มัณโฑโก สหปิ ปัทม
 ภมรา วาสทุรมิ ปัทมัม
 ๑ กบ กับ บัว เกิด ไกล
 รศ แห่ง คอ ก ขบ ฆา
 แมลง ภู อยู่ ฅณ ฆา
 เซย ซาย เกศ ร ฐ

ปัทม คัน ฅณ ลภ ติ
 ปัทม คัน ฅณ ลภ ติ
 กัน นา
 ห่อน ฐ
 นัย โย ฅณ
 สอ ก ฐ ร ฅณ แสง ฆา
 ลำนวน เก้า

๑ กบ เกิด ใน สระ ใต้
 ญา ห่อน ฐ รศ มา ลัย
 ภูมรา อยู่ ไกล ฅณ ฆา
 บิน โภก มา ค ฅณ ค ฅณ

บัว ฆา
 หึ่ง น้อย
 นัย โย ฅณ ก ติ
 เกลือก เกล้า เสง ฅณ ฅณ
 ลำนวน เก้า

๑๓ ฉันทน์ จปถ จิตต์
อุชฺฐิ กโรติ เมธวี

ทุรฺกัชฺชิ ทุณฺนิวารบํ
อุสุกาโรว เตชนํ

ธรรมบท

๑ ใจหวากใจพั่นพั่น
ใจจัก สอนใจเอง
ใจปราชนฺกัถ ตามเพลง
กุชฺชางป็นกัถไม้

โคงเฉง
ยากไช้
ก่ง่าย นึกนา
แต่งให้ ป็น ทรง
ลำนวน เก้า

๑ ใจแปรใจว่างพั่น
ใจจัก สอนใจเอง
ใจปราชนฺกัถ ตามเพลง
กุชฺชางป็นกัถไม้

โคงเฉง
ยากไช้
ใจชื้อ
แต่งให้ ป็น ทรง
ลำนวน เก้า

๑ ใจแปรใจพั่งช่าน
ใจรักษาใจเอง
ใจปราชนฺกัถ ปางเพรง
กัถ ช่างป็นกัถไม้

โคงเฉง
ยากไช้
ใจชื้อ
แต่งให้ ป็น ทรง
ลำนวน เก้า

๑ ใจชนใจชั่วช้า
ใจจัก สอนใจเอง
ใจปราชนฺกัถ ตามเพลง
กุชฺชางป็นกัถไม้

โคงเฉง
ไยไต้
พลันง่าย
แต่งให้ ป็น ทรง

สมเด็จพะเทศา ๑

๑๔ นมนัติ จ ผลารุกษา
 สุกกัฏฐัญญูจ วิโล จ
 ๑ ไม่ค้อม มีลูก น้อม
 คือ สัปรุข สอน ตาม
 ไม่ผูกพัน คนทราวม
 กัก กักหักแหลกแล้ว

นมนัติ น พุทโธชนา
 ภิชชเต เนวนุกัปปติ
 นวยงาม
 ง่ายแท้
 สอน ยาก
 ห่อนรู้โดย ตาม

สมเด็จพระเจ้า

๑๕ สังคโห ทูวิโธ ญะโย
 เข ชนา อีสมาคัมม
 ๑ เป็นคนควร ที่รู้
 สอง ประการ นิยม
 หหนึ่ง พาล หหนึ่ง อุดม
 สอง สิ่ง นี้ ท่านให้

พาโล จ ปันติโตปิ จ
 ทุกัช ปัตตดา น สัสสิ
 สมากม
 กล่าวไว้
 เปรมปราชนิ
 เร่งรู้ สมากม

สำนวนเก่า

๑ เป็นคนควร รู้ที่
 สอง ประการ นิยม
 หหนึ่ง พาล หหนึ่ง อุดม
 สอง สิ่ง นี้ งามไว้

สมากม
 กล่าวไว้
 เปรม ปราชนิ
 ที่รู้ สมากม

สำนวนเก่า

๑ เป็นคน ควร รบ รู้
สอง ประการ นิยม
หนึ่ง พาล หนึ่ง อุคม
สอง สิ่ง นี้ ใจ ให้

สมาคม
กล่าวไว้
นักปราชญ์
เลือกรู้ สมาคม

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๖ โย ชโย พาลสมาคโม
บัณฑิตา จ สทาสุชา

สุชีพัตโต นลลิตยา
พาลา ทุกซ์สมาคมา

๑ คนใด แสง เสพ กว้าง
เกียรติ ทุกซ์ อาร กาล กาล
ใคร เสพ ทวย ยล ญาณ
เกียรติ ทุกซ์ ย่อม เสวย สุข ช้อน

คนพาล
เกือก ร้อน
เปรมปราชญ์ ใช้แซ
แถม ช้อย สวัสดิ์
ล้านวนเก่า

๑ คนใด สม เสพ กว้าง
ทน ทุกซ์ ยาว ยืน นาน
ใคร เสพ ทวย ทรง ญาณ
เสวย สุข ล้วน ล้า แล

คนพาล
เที่ยงแท้
ใจ ปราชญ์
อิม กว้าง สมบัติ
ล้านวนเก่า

๑ คนใด ไป เสพ กว้าง
จัก ทุกซ์ ทน เหนอ นาน
เสพ ผู้ ทรง ญาณ
เสวย สุข ล้า เลิศ หล้า

คนพาล
เห็น ช้า
เปรม ปราชญ์
เพราะได้ สกย ก็
ล้านวนเก่า

๑ คอ	๑ คนโตไปเสฟ ด้วย	คนพาล
จัก ทุก	จัก ทุกข์ ทนเนา นาน	เห็นแท้
ใคร เ	ใคร เสฟ ท่วย ทรง ญาณ	เปรม ปราชัญญ์
ส่วย	ส่วย ชุข ล้า เลิศ แก๊	เพราะไก่อ่ สกัษย์

តំបន់ទី១ ឆ្នេរខាងកើត ។

ଏ

১৫

(ยังไม่พบคาถา)

๑. ไก่	๑. ไก่เหิน นกปราชญ์ใช้	เป่นศุข
อยู่ร่วม	อยู่ร่วมเรือน หายทุกข์	คำเข้า
ผู้พาล	ผู้พาล สั่งสอน ปลุก	ใจ กัง พาล ผา-
ยลเยื้อง	ยลเยื้อง นก แหก เค้า	ตก ต้อง มีอะไร

ឥមពេទ្យកងកេរ ២

๑๘ จช ท๑๘ จช ทุซซนลลลคคา รช สากุลสมาคม
กร ปุณ กร ปุญญมโหรรตติ สร นิจจมนิจจิต
โลกนิติ

๑	ง	๑	งเจ้าแต่ต่างห้อง	ทุรชน	พ่อชา
กลาศ		กลาศ	กลองกรวีคน	ครุ่น	ครึ่ง
คืนวัน		คืนวัน	หมั่นทาผล	คิด	สีย
เป็นนิช		เป็นนิตย	จบจิตรทั้ง	แห่ง	ต้องอนิจจัง
					คำนวณเก่า

๑ ข้าพ่อ จง แวะ เว้น	นรพาล
จง รัก สัมคั สมาน	ปราชณเจ้า
เพ็ญเพิ่ม กุศล สार	คินมั้น วัน พ่อ
เร่ง รุก ไตร รัตน์ เท้า	ชีพ สัน สรวง เสวย

ลำนวนเก่า

๑ จง นั้ สัปฐ รุ	บุญ กรรม
จง ละ หลีก พาล อัน	ชั่วร้าย
จง สร้าง สิบ บุญ ธรรม	ทุก เมื่อ
(จง สร้าง สิบ บุญ วัน	คำ ท่อ วาย นา)
จง นึก นิทย ชีพ คล้าย	กุญ ท้าย ฟอง ชล

สมเด็จพระมหาเจดีย์

๑๙ กากา กากัสส โทเสน	หังโส ภวติ สังสก
เอวํ พุชฺชนลคฺคณฺญจ	กุลปฺตํ โดโร วินิสฺสติ

๑ คบ กา กา ไทคให้	เสีย พงษ์
ทั้ง ทรูกลเหม พงษ์	แหลก ท้าย
คบคน ชั่ว จะปลง	ปลอกชอบ เสีย นา
กราบเท้า ลูก หลาน ม้วย	เสพ ช้อง สماعيل

ลำนวนเก่า

๑ คบ กา ไทให้ เสีย พงษ์
พา ทรภูส เหมหงษ์ แผลก ก้วย
คบคนชั่ว จัก ปลง ความชอบ เสีย นา
คราว ลูก หลาน เหลน ม้วย ไม่ ม้วย นิทาน

๒๐ วิสัฏฐิ์ วิสัฏฐิ์
 วิสัฏฐิ์ วิสัฏฐิ์
 ๐ มกแกงแมลงป่องไว้
 งูจะเขี้ยวพิศม์วาง
 ทูรชนทั่วสรรพางค์
 ท่อน้ำที่หลังเลี้ยว
 วิสัฏฐิ์ วิสัฏฐิ์ จ ทัณฑ์โย
 ภาสิต์ ทิมุข ชล
 พิศม์หาง
 แห่งเขี้ยว
 พิศม์อยู่
 กลิ่นกลิ่นนิมิตา
 จำนวนเท่า

๑ มค แกลงแมลงป่องไว้ พิศม์ทาง
 งูจะเขี้ยว พิศม์วาง แห้งเขี้ยว
 ทวชนทั่ว สรรพวงค์ พิศม์อยู่ มากหา
 ครน มั่น กุมร้าย เกี้ยว เกียงให้เสีย ตัว
 ลำนวนเก่า

๑ มค แกลงแมลงป่องไว้ พิศม์ทาง
 งูจะเขี้ยว พิศม์วาง แห้งเขี้ยว
 ทวชนทั่ว สรรพวงค์ พิศม์อยู่
 เพราะ ประพฤติ มั่น เกี้ยว เกียงร้าย แกมที

ฉมฺวเญ พะชะนา

๒๑ วิสฺมา—ทิตฺตนาคินฺโท ปตโก นมิตฺตโก
 วิจฺจิโก วิสฺมา สัตฺโต ปตโกจ นมิตฺตโก

๑ นาคาพิศม์พ่างเพียง สุริโย
 เลียบขั้วท่าเคโธ แซ่มช้า
 พิศม์ทางแห่งวิจจิโก แมลงป่อง นัน ฤา
 ชูแต่หางโอ้อ้า อวกอ้าง ฤทธิ
 ลำนวนเก่า

๑ นาคาพิศม์พ่างเพียง สุริโย
 เकिनขั้วท่าเคโธ แซ่มช้า
 พิศม์แห่งวิจจิโก แมลงป่อง
 งอนแต่หางเกินอ้า อวกอ้าง ฤทธิ
 ลำนวนเก่า

๑	หาคีมีพิศม์เพียง	สุริโย
	บมิทำเทโซ	แฉ่มซ่า
	พิศม์น้อย นิกหนึ่งโอ	แมลงป่อง
	เคินงอน ทางเองอ้า	อวกอ้าง ฤทธิ
		ล้านรณเก่า

๑	หาคีมีพิศม์เพียง	สุริโย
	เลื้อยบ่ทำเทโซ	แฉ่มซ่า
	พิศม์น้อย หยิงโยโส	แมลงป่อง
	ชูแต่ทางเองอ้า	อวกอ้าง ฤทธิ
		ลัมเลจพระเคชา ๑

๒๒

ยังไม่พบ คาคา

๑	ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น	นักเวียน
	ฝนทั้งเท่าเข็มเพียร	ฝ้ายหน้า
	คนเกียจเกลียดคหน้าเวียน	วนจิตร
	กลอุทกในตระกร้า	เปี่ยมล้นๆมี

ลัมเลจพระเคชา ๑

๒๓	ลัมปุณณกุ่มโก นกโรติลัทท์	อัทธามัญ โฆสกโรติ ลัทท์
	วิรัชชา นรา อัสส วาก์ยัตถ์จ.	วิรัชชา หินา นา พหุ วาก์ยัตถ์จ.

๑ กัลล ขอม เพ็ญเพียบ หน้า
 กัลล ขอม พร่อง ซลธิ
 ผู้ปราชาญ์ ห่อนหาที่
 คณ ถ้อย ความรู้ คณ

ฤา มี เสี่ยง นา
 เฟื่อง ฟัน
 สรรเสริญ ทน นา
 มาก ถ้อย ลาม ปาม
 ลำนวนเก่า

๑ กัลล ขอม เพ็ญเพียบ หน้า
 กัลล ขอม พร่อง กิ่ง ซลธิ
 นักปราชาญ์ ห่อนหาที่
 ผู้รู้ น้อย น้อย

ฤา คิง
 เฟื่อง หม้อ
 เขียวใหญ่
 พลชก นัน ประมาณ
 ลำนวนเก่า

๑ กัลล ขอม เพ็ญเพียบ หน้า
 กัลล ขอม พร่อง ซล ทรลึง
 ปราชาญ์ บ่กล่าว สุกสิง
 ผู้รู้ น้อย ขวค้อ

ฤา คิง
 เฟื่อง หม้อ
 หยิ่งเยอ ใหญ่ นา
 พุก เพ้อ ผิด ขรรณ
 ลำนวนเก่า

๑ กัลล ขอม เพ็ญเพียบ หน้า
 โอ่ง อ่าง พร่อง ซลธิ
 ผู้ปราชาญ์ ห่อนหาที่
 คนใดรู้ น้อย ก้อ

ฤา คิง
 เฟื่อง หม้อ
 เขียวใหญ่
 พลชก นัน ประมาณ

- ๒๔ คชทัณฺธสโม วากัณฺณ
 คุชฺชนัณฺธสโม วากัณฺณ
 ๑ งา สวาร ฤา ห่อนเหียน
 คำสัปรุณ ยิน
 ทุรชน กล่าว กลัษีณ
 หัวเต่า ยาวแล้ว สิ้น
 สาธุวากัณฺณ พุทฺโธ รมิ
 กุณฺมา สิริมลิ คุชฺชนัน
 หก คีน
 เยี่ยง นั้น
 คำเล่า
 เล่ห์ ลั่น ทุรชน
 ลำนวนเก่า
- ๑ งา สวาร อก แล้ว ห่อน
 คำ กล่าว สาธุชน ยิน
 ทุรชน กล่าว คำ ยิน
 หัวเต่า ยาวแล้ว สิ้น
 หก คีน
 คุณ นั้น
 คีน เล่า
 คุ ลั่น ทุรชน
 ลำนวนเก่า
- ๑ งา สวาร ฤา ห่อนเหียน
 คำ กล่าว สาธุชน ยิน
 ทุรชน กล่าว คำ ฝืน
 หัวเต่า ยาว แล้ว สิ้น
 หก คีน
 อย่าง นั้น
 คำ เล่า
 เล่ห์ ลั่น ทุรชน
 สิบสอง พระเลขา ฯ
- ๒๕ คุชฺชนโนสฺส กร สัณฺธคา
 ครุฑิโต ทังคาเร
 สัตฺรุ ตาปี น คุชฺชเต
 สำนึเต ทานบเต กร

๑ ทรชนอย่าเคียดแค้น
คือ สัตว์รูปพิศม
ถ่านเพลิง มีเพลิง ติด
กับถ่านแม่มีไหม้

อย่า สนิท
อย่า ไกล
ถือ ถลาก มือ นา
หยิบ ต้อง มือ คำ
จำนวนเก่า

๑ ทรชนอย่าเคียดแค้น
อย่าห่าง สัตว์ ชิก
คือ ไข ถ่านเพลิง ติด
แม่ดับแล้ว ฤาไหม้

อย่า สนิท
อย่า ไกล
ถือ ถลาก มือ นา
หม่น ต้อง มือ คำ
จำนวนเก่า

๑ ทรชนอย่าเคียดแค้น
อย่าห่าง สัตว์ ชิก
คือ ไฟ ถ่านแรง ฤทธิ
แม่ดับแล้ว ไขไหม้

อย่า สนิท
อย่า ไกล
ถือ ถลาก มือ นา
หม่น ต้อง มือ คำ

สมเด็จพระพุทธเจ้า ๑

๒๖ กุกุแฉจ อมิตตัสมี
ขณา กัปปติ ตัม มิตร์
๑ มีมิตร จิตร เย่าให้
ชนใช้มิตร อย่า รัก
ผิด พ้อง หมองใจ รัก
มีเท่าใด รู้ไว้

มิตตัสมีมี ปี นวิสเส
สรวโกล์ ปกาสิตา
สนิท นัก
ร่วมไว้
แสวงโทษ คน นา
ส่อ สั้น ทุก อัน
จำนวนเก่า

๑ รัก มิตร อย่า คบ สนิท
อันใช่ มิตร อย่า ยล,
รักแล้ว ย่อม เห็นผล
โทษเท่าใด เห็นใช่

ทั้ง คน
กล่าวไกล
เป็นโทษ คุณหา
ส่อ สิ้น ทุก อัน
ลำนวน เก่า

๑ มิตร พาล อย่า คบ ให้
พาลใช่ มิตร อย่า มัก
ครั้น คราว เคียด คุม ชัก
รู้ เหตุ สิ่ง ไก่ ไข่

สนิท นัก
กล่าวไกล
เอาโทษ ใส่ หา
ส่อ สิ้น กลาง สนาม

ลำนวน เก่า

๒๗ โย ล้วน นิสัย ทุเล ปาป
เอว เมว หี ทุซซโน

ดัสส ปาป นโล ทุส
อโกธธา น สมนัติโต

๑ หมา ไก่ ตัว ร้าย ขบ
อย่า ขบ คอบ ค่อ หมา
ทรชน ชาติ ชั่ว ทา
อย่า ไกรธ อย่า หน้า บึ้ง

บาบา
ควน ช้าง
รูล ไทย
คอบ ถ้อย สมากม

ลำนวน เก่า

๑ หมา ไก่ ตัว ร้าย ขบ
อย่า ขบ คอบ ค่อ หมา
ทรชน ชาติ ชั่ว ทา
อย่า ไกรธ อย่า หน้า บึ้ง

บาบา
อย่า ช้าง
รูล ไทย
คอบ ถ้อย ถือ ความ

ลำนวน เก่า

๒๘ มธุรสกักรลัษณ์
กักรลัษณ์มธุรสกักรลัษณ์

๑ ชมสเกา หน้า ผัง ทศ
ปอง ปลุท รศ คณ
หน้า พัน กละ ออม ปวง
ชมแห่ง สเกา น้อย

๑ ลุก สเกา หน้า ผัง ทศ
แล้ว ปลุท ปอง รศ คณ
นม พัน กละ ออม กล
ชมแห่ง สเกา น้อย

๑ ลุก สเกา หน้า ผัง ขา
แล้ว ปลุท ปอง รศ คณ
ทราบ เท้า ออก คอก ผล
ชมแห่ง สเกา น้อย

นิมพิณเณย ปรีติภูติ
นิมพิณเณย มธุรสกักรลัษณ์

กร ปน
อิก อ้อย
รศ เล่า
ก่อน เว้น วาย ชม
ลำนวน เก้า

กร ปน แซมหนา
อิก อ้อย
รศ เล่า ก็
หนึ่ง แล้ว ฤา งาม
ลำนวน เก้า

โทรม ปน
แอบ อ้อย
พวง ตก
หนึ่ง ไร่ ไร่ ไร่
ลำนวน เก้า

๒๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พริก เผ็ด ไกร เผ็ด ให้
หนามแหลมเอง เขา ไกร
จันทน์ ฤๅ ฤๅ ฤๅ
วงษ์ นึก ปราชญ์ ฤๅ ฤๅ ฤๅ

ฉันท
เชื่อมให้
ไกร ขอบ หอม หนา
มาก ท้าย มี นิสัย
ลำนวน เก้า

● พรึกเผ็ดใครให้เผ็ด	ฉันทิ
หนาม ย่อมแหลมเองใคร	เชื่อมให้
จันทน์ กฤษณาไฉน	ใคร อย หอมฤา
วงษ์แห่ง นิกปราชญ์ไค้	เพราะ กล้วย ผลาก ของ

สมเด็จพระเทพฯ

๓๐ สุกโกปิยัตนตรุ น ขหาดิ คณ์ธึ นาโค คโตรณมูเชน ขหาดิ ลิล
ยัณเต คโต มธุรส น ขหาดิ อัจฉุ ทุกโขปี บัณฑิตชโนน ขหาดิ ธิมม

● จันทน์ เผลาเหือกแห้ง ห่อน	กลืน ขาว
อ้อย คีบแล้ว หอมหวาน	กลืน อ้อย
ช้าง เข้าศึกเสียม สार	ยก ย่าง งามหา
บัณฑิตยแม่ทุกซ์ ร้อย	ห่อน ฤา เสียบ ขรรณ
	ล้านวน เก้า

◎ จวงจันทน์ แม่แห้ง ห่อน	รอย วก
ช้าง สู้สงครามชยก	ค้อย เข้า
อ้อย คีบพรวา สาส	ฤา ฤก งามหา
นิกปราชญ์ทุกซ์ ร้อยเร้า	ห่อน ฤา เสียบ ขรรณ
	ล้านวน เก้า

◎ วัค จันทน์ แม่มากร แห้ง	ฤา หาย กลืน เชย
คชสาร สู้รบ เบื้อง ผาย	ห่อน ทัง
อ้อย อัก บค บก ขบาย	วก ห่อน เสียบ แส
ปราชญ์ทุกซ์ แทบ ทัว กลึง	ห่อน ไค้ เสียบ ขรรณ
	ล้านวน เก้า

๑ จันทน์แดง แห้ง ห่อน สั้น
 สार ขั้ว ลากผาย
 อ้อบ อักทียบ ห่อน หาย
 ปราชญ์ทุกซ์ ลำ เคนวเร้า

กลืน อาย
 คึก เข้า
 หวาน รศ นร พ่อ
 ไข่ ร้าง ไรยธรรม
 ลำนวนเก่า

๑ จันทน์แดง กลืน ห่อน ไค้
 อ้อบ ทียบ ขาน ย้ง หวาน
 ช้าง เข้า คึก เสียม สार
 บัณฑิตย๋ แม้น ทุกซ์ ร้อย

กรขาน
 โอช อ้อบ
 ยกย่าง งาม นา
 เท้า รือ สีมธรรม

ลำนวนเก่า

๓๑

หังโส มัชฌิเม น กากานี
 คัทธรมมัชฌิเม ตุรังโค

ลีโห คุณิน น โสภเต
 พาล มัชฌิเม จ ปันติโต
 โลกนิติ

๑ หงษ์ทอง เสพ ส้อง สู้
 สีหราช เคียง ไคคลา
 อัคร อยู่ กลาง ลา
 นักปราชญ์ พาล พาเท้า

ฝูง กา
 คลาศ เกล้า
 หินชาติ
 สี่ หีบ งาม
 ลำนวนเก่า

๑ ชาติหงษ์ การอบ ล้อม
 ไค รอบ ราชสีห์ ทราม
 อัคร เลือง งาม
 ปราชญ์ อยู่ กลาง พาล แก้ว

งาม งาม
 เสื่อม แท้
 ลารอบ ควรร ฤ
 ยศ สั้น เสื่อม สุน
 ลำนวนเก่า

๑ ฝูงหงษ์หลัง อยู่ กว๊าย

อุศุภราชเป็นโคนา

ม้า ตันเป็นม้า ลา

นักปราชญ์เป็นข้าใช้

ฝูง กา

ท่านใช้

ตก ทำ

เพราะใกล้ คน พาล

ลำนวนเก่า

๑ ฝูงหงษ์หลัง เข้าสู่

สีหราชเคียงโคนา

ม้า ตัน ระคนลา

นักปราชญ์ พาลพาเก่า

ฝูง กา

กลาศเกล้า

เลวชาติ

สี น้ในนงาม

ลมนอก พระเคหา ฯ

๓๒

ภมรา ปุ๊ปผ มิจฉินันติ

มัทธิกา ปุติมิจฉินันติ

คุณ มิจฉินันติ สุธัชชา

โกลมิจฉินันติ ทุชัชชา

โลกนิต

๑ แมลงวัน แสงเสฟ กว๊าย

ทรวงนไว้ว่างก

ภุมรา เจริญเทร ทก

ผู้ ปราชญ์ ปราชญ์แต่ น้อย

ลา มก

แจก ถ้อย

หา บุษ บานา

เสฟ ส้อง แสงขรรคม

ลำนวนเก่า

๑ กัดลอง ปอง ร่อจิ้ง

สาธุ ปอง คุณ ประสงค์

แมลงวัน รอน ปอง ลง

คน ชั่ว ปอง โทษ มล้าง

จิมบง กช แช

สีย สว่าง

คุณ มุท

ชอบ ร้าย รุน แสง

ลำนวนเก่า

๑	แมลงภู่ว่อนเกล้า	บุษบา
	คนปราชนัยคุณเทวหา	ห่อนร้าง
	แมลงวันไผ่ภูมลา	มกเฝ้า
	ชนชั่วมากมั่งล้าง	โลกแท้โทษปอง
		ลำนวนเก่า

๑	แมลงวันแสงเสฟก้วย	ลามก
	พาลชาติเสารสิ่งรก	เรื่องร้าย
	กุมราเหี้ยเหิรทก	หาบุษ ฆ่าหา
	นักปราชนัยฤห่อนหม้าย	หมั้นสู่แสงธรรม
		สมเด็จ พระเคชา ๑

๓๓	ตฤณชลัมภ์ิตานาม	กาญจน์ไณกิมมฤคานาม
	วนผลัมภ์ิตานาม	รตไน กิมกิปนาม
	อสุจิตัมภ์ิตานาม	คณัณม์ กิมสุกรนาม
	มัสซลัตตัมภ์ิตานาม	ลัตร์โก กิมมิกษานาม

๑	เฝ้าปองน้ำหญาบ	ปองทอง
	สิงบปองวิทย์ปอง	ลูกไม้
	หมู่ปองอสุจิของ	หอมห่อน ปองหา
	คนเกลือบเคลิ้มข่าไข	ห่อนรู้ปองธรรม

๓๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	กายเกิด เพาะอิโรค ร้าย	ยา หาย
	พบศยาไป วาย	ทวาย ม้วย
	มีมั่ง ทั้งแท้ หมาย	จ่าย แยก
	เสื่อ ร้ายไม่ยับ ท้วย	ทั้งนี้ฉิบ หาย
		ล้านวนเก่า

๑	กายเกิด เพาะอิโรค ร้าย	ยา หาย
	แท้พบศยาไป วาย	ทวาย ม้วย
	ชาติเสื่อ ห่อน หาย ลาย	ลบ ผ่อง
	กล้วย ก็กล้วย คง กล้วย	กลับ กล้าย ฤา มี
		สมเด็จ พระเศษา ๑

๓๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เขาใหญ่ สูง ร้อยโยชน์	คณนา
	ล้าง ท้วย พลโยธา	รายไต้
	ระ มล้าง พยศ ๓๐	มารยาท นีนนา
	แม้วาย ชีพ แล้วไซ้	เรื่อง ร้าย ข่มิ วาย
		ล้านวนเก่า

๑	ขุนเขา สูง ร้อยโยชน์	คณนา
	ขุน ปราย ท้วยโยธา	รายไต้
	จัก ล้าง พยศ ๓๐	หัตถ ยาก
	ยศศักดิ์ให้ เท่าให้	พยศ นีน ฤา หาย
		สมเด็จ พระเศษา ๑

๓๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คบคนผู้โลกเกล็ด	อับผล
หญิงเคียดขบ่า รรคน	ร่วมห้อง
ขบ่าคบ หมู่ทรชน	สอนยาก
บัณฑิตย์แม้ทุกห้อง	ไทยสู่สมาคม

ฉบบเลข พระเลขา ฯ

๓๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ภูเขาขหมก ล้า	มากมี
ขมิหนักแผ่นธรณ	หน่อไช้
หนักหนักแต่ กระลิ	ลงโลกย์
อันจักทรงทานไค้	แต่พื้นนรภานท์

ฉบบเลข พระเลขา ฯ

๓๘

เสโล ขภา เอกชนโน	วาเตน น สมิริติ
เอว นิณทาปลัสาสุ	น สัมมิญญันนติ บัณชิติตา

ธรรมบท

๑ ภูเขาทั้งแห่งล้วน	ศิลา
ลมพยุพัตมา	บ่ฟัน
สรรพเสวีญแลนิณฑา	คนกล่าว ร้ายนา
ใจปราชญ์ฤาเท่ากัน	เฟื่องฟูจันท์ จล
	ลำนวนเก่า

๑ ภูเขาเป็นแท่งหิน	ศิลา
ลมพัดพานไปมา	ห่อหุ้ม
สรรพเสวิญแลนิมิตา	คนกล่าว นินนา
ใจปราชญ์ฤาแพ้วหิน	ห่อหุ้มใจจิต
	จำนวนเท่า

๑ ภูเขาทั้งแท่งล้วน	ศิลา
ลมพัดพา	ห่อหุ้ม
สรรพเสวิญแลนิมิตา	คนกล่าว
ใจปราชญ์ฤาเพื่องหิน	ห่อหุ้มใจจิต
	สมเด็จพระเจ้า

๓๙

(ยังไม่พบ คณา)

๑ ห้ามเพลิงไว้อย่าให้	มีควม
ห้ามสุริยแสง จันทน์	ส่องไซ้
ห้ามอายุให้สั้น	กินเล่า
ห้ามทั้งนี้ไว้ได้	จึงห้าม นินนา

สมเด็จพระเจ้า

๔๐ บัณฑิตาปี พุทธเสลา	รัตนานิ จ ทุลลภา
พทุชนา สทา โหนติ	บัณฑิตาปี จ ทุลลภา

- ๑ ภูเขาเหลือแหล่ล้วน คีลา
 หามณีจินดา ยากไ้
 ฝูงชนเกิด นานา ประเทศ
 หานักปราชญ์นั้นไ้ เลือกแล้วฤา มี
 ลำนวนเก่า
- ๑ เขาหลวงเหลือแหล่ล้วน คีลา
 หามณีจินดา ยากไ้
 ฝูงชนเกิด มาก มา เหลือแหล่
 หานักปราชญ์นั้นไ้ เลือกแล้วฤา มี
 ลำนวนเก่า
- ๑ ภูเขาเหลือแหล่ล้วน คีลา
 หามณีจินดา ยากไ้
 ฝูงชนเกิด นานา ในโลก
 หานักปราชญ์นั้นไ้ เลือกแล้วฤา มี
 สมเด็จพระราชา ๑
- ๔๑ วนานิษฐ์ พุทฺพฤชา จันทรกนิษฐกุลธิดา
 พุทฺชนา สทา โหนฺติ ปันจิตาปี จ ุฑลธิดา
 ๑ ป่า ป่ง คง ล้วนเหล่า พฤชา
 หาก่อนจันทร กฤษณา ยากไ้
 นารี แผ่นโลกา มี มาก
 เบญจลักษณะ พร้อมไ้ เลือกแล้วฤา มี
 ลำนวนเก่า

๑ ป่าหลวง กงใหญ่ ล้วน พฤกษา
 หาแก่น จันทน์ ฤษณา ยากใช้
 ฝูง ชนในโลกา มี มาก
 หา ปราชณีย์ ฤฯ จะ ได้ ยาก แล้ว ควร สงวน
 ลำนวนเก่า

๑ ป่าหลวง ปวงใหญ่ ล้วน พฤกษา
 หาแก่น จันทน์ ฤษณา ยากใช้
 ฝูง คนเกิด มี มา เหลือ แผล
 หา นึกปราชณีย์ นั้น ใช้ เลือก แล้ว ฤฯ มี
 ลำนวนเก่า

๑ ป่าหลวง หลายโยชน์ พร้อม พฤกษา
 หาแก่น จันทน์ ฤษณา ยากใช้
 ฝูง คนเกิด มี มา เหลือ แผล
 หา ปราชณีย์ ฤฯ จัก ได้ ยาก แท้ ควร สงวน
 ดมแดง พระเคซา ฯ

๔๒

(ยังไม่พบคาถา)

๑ มัจฉามีทั่วท้อง ชโลธร
 หาเงือก งู มังกร ยากได้
 ท้าว ก้าว พระ แคร คน มาก มี นา
 จัก เสาะ สักปฐมุไซ ยาก แท้ จัก มี

ดมแดง พระเคซา ฯ

(ยังไม่ พบ คาถา)

សំណេច ក្នុងកិច្ចការ

(ยังไม่พบคาถา)

ពិសេស ៧២២២ ។

มีจิตานมุกต์ พล
กุมารานัน รุท พล
โลกนิติ

จำนวนเก่า

รัก หน้า

เวียง พง หะ พ้อ

แซ่ซ้อง เปนแรง

จำนวนเก่า

เวลา

พวงหรีด

๑๐๘ ราช

เพื่อหาผลรวม

(แม่ให้กินนม)

ព័ត៌មាន អន្តរកាល ។

(ยังไม่พบคาถา)

รวม

เด็ชฌ์ ฉ่ำ

เทพ พงษ์ วิชา

หาก รัชคุณ เรือ

AMEND HERE LAST :

កុក្កុឡាត ឬ ឫស្សី

ចិនា ប័ត្តន្ត ចិត្ត

๑ คินจุงูไซ่หาก
นมโกโก่สำคัญ
พวกโจร ท่อโจร ผัน
นักปราชญ์ครั้นเห็นผู้
(นักปราชญ์ ท่อ ปราชญ์ผู้)

เห็นกัน
โก่รู้
เห็นเล่ห์ กันหา
ปราชญ์ไซ่ ยินดี

ลำนวนเก่า

๑ คินจุงูไซ่หาก
นมโกโก่สำคัญ
หมู่โจร ท่อโจร ผัน
เชิงปราชญ์ฉลาดกล่าวผู้

เห็นกัน
โก่รู้
เห็นเล่ห์ กันหา
ปราชญ์รู้เชิง กัน

ลำนวนเก่า พระคเณศ ฯ

๔๘ โย จ วัสสสตี ชีเว
เอกาหิ ชีวติ เสยโย

ทูลลิลิต อสมาหิตโต
ลิลิตวัณตัสส ฌายินโน

ธรรมบท

๑ มีอายุ ร้อยหนึ่ง
ศีล ข้อบัญญัติจัก
ขอบเที่ยวเท็กวัณ
พระ วัณตัสสรวเสวินผู้

นาค นิก
ไปรู้
ยานิจ ศีลนา
เท็กนั้น เท็กศรี

ลำนวนเก่า พระคเณศ ฯ

๔๙ โย จ วัสสสตี ชีเว
เอกาหิ ชีวติ เสยโย

ทูลบัญญัติ อสมาหิตโต
บัญญัติวัณตัสส ฌายินโน

ธรรมบท

๑ คนโกยีนอยู่ ร้อย
ใจบมีปรีชา
วันเที่ยวเกิด เกิด มา
สรรเพชญ บัณฑิตไว้

พรรษา
โศกไว้
ใจปราศณ
เกิด หื่น คว ยอ

สมเด็จ พระเตช ๑

๕๐ โย จ วัลลสดี ชีเว
เอกาห์ ชีวดี เลย์โย

กุสิด หินวิริโย
วิริยมารโกโต ทักห์

ธรรมบท

๑ คนโกยีนเหยียบ ร้อย
ความอุส่าห์ ฤา มี
เกิดเกิด ขอบ หื่น ก็
พระ ครัส ว่า เกิด น้อย

ขอบ ปี
เท่า ก้อย
เพียร พาก
หื่น เวไนย

สมเด็จ พระเตช ๑

๕๑ โย จ วัลลสดี ชีเว
เอกาห์ ชีวดี เลย์โย

อัสสั ธัมมมุตตม
บัลลโต ธัมมมุตตม

ธรรมบท

๑ อายุ ยีน ร้อย อยู่
ธัมโมค คมระโฬฬาร
เกิด น้อยเกิด ขุน ปาน
เห็นพระ ธรรม บึงผู้

คิง นาน
ห่อนรู้
วัน หื่น
แก่ ร้อยพรรษา
สำนวนเก่า

๑	อายุถึง ร้อยชว	เจียร กาล
	ฉัโมช อันโฬาร	ไปรู้
	เท็ก ห้อยเกิด ปรมาณ	วันหนึ่ง
	เห็น ถองธรรม ยิ่งผู้	แก่ ร้อย พรพรา

สมเด็จพระเจ้า

๕๒ โย จ วัลล สติ ชีเว อบัลล อุตยัพพย
 เอกาหิ ชีวิต เถย โย บัลลโต อุตยัพพย

กรรมบท

๑	อายุ ยี่ ร้อย ชว	โคย หมาย
	ความเกิด ทั้ง ความ ตาย	ไปรู้
	วันเดียว เท็ก หญิงชาย	เห็นเกิด ทายนา
	เท็ก ทั้ง นัน ยิ่งผู้	แก่ ร้อย พรพรา
		ล้านวนเก่า

๑	มีอายุ อยู่ ร้อย	ปี ปลาย
	ความเกิด แล ความ ตาย	ไปรู้
	วันเดียว เท็ก หญิงชาย	เห็นเกิด ทายนา
	ลูก ช่อน นัน ยิ่งผู้	แก่ ร้อยปีปลาย

สมเด็จพระเจ้า

๕๓

(ยังไม่พบ คำตา)

๑	ธีรวงศ์ ธีรธรรมแม่	มาก หลาบ
	บ่กล่าวให้หญิง ชาย	ท้าว ฐ
	กุงหญิง สกล กาย	งาม เลิศ
	อยู่ร่วมเรือนผัวผู้	โศกแท้ขันที

ถมเลข พระเคหา ๑

๕๔ สัจปฐิวิมุตโต กถิ โส มัณฺธิโต ภเว
 สัจปฐิ จ ลัมบัณโน มัณฺธิโตติ ปวฺจติ
 โลกนติ

๑	เว้นวิจารณ์ ว้างเว้น	สทัก พัง
	เว้นที่ตามอันยัง	ไป ฐ
	เว้นเล่าลิตก สัก	เกทว่าง เว้นนา
	เว้นทั้ง กล่าว ว่าผู้	ปราชนไค่ฤาณี

ถมเลข พระเคหา ๑

๕๕

(ยังไม่พบ คำตา)

๑	ธีรธรรมเทียมเท่าผู้	ทรงไกร
	เจนจกัชรรดาภายใน	ภก ล้น
	กล่าวแก่สิ่งสงไสย	เลอะเลือน
	รศพระธรรม อันอัน	ว่า ฐ ไกรชม

ถมเลข พระเคหา ๑

๕๖ อัปฺปัสสโต สุตํ อัปฺปิ
 สีนฺทุโตทกมบัลลันโต
 โลกนติ

พหุ มัญญติ มานวา
 กุเป โตยว มัญญโก

โลกนติ

๑ กย น้อยไปเห็นหน้า
 ขวค บ่อ ทน อาไศรย
 ฐ น้อย ทำน ทรงไทร
 ชร อึ่ง ขวค เอง ค้า

สมุทไทย
 เพียบหน้า
 ยังไป เห็นแซ
 แข่ง ฐ เหลือ ทัว
 ลำนวนเก่า

๑ สกัษจรรมน้อย หึ่ง อ่าง
 หมาย มาค ปรีชา แรง
 เฉก กย กับ บ่อ แฝง
 นึก ผ่าน หน้าใหม่ไธ้

ขวค แดลง
 รัยไค้
 เมิน สมุท ไฉนแซ
 ขวค ล้น เหลือ แสน
 ลำนวนเก่า

๑ ฐ น้อย ว่า มาก ฐ
 กล กย เกิด อยู่ใน
 ไป เห็น ๗ เลไกล
 ชม ว่า หน้า บ่อ น้อย

เริงใจ
 สวะ ร้อย
 กลาง สมุท
 มาก ล้า ฤก เหลือ
 สมเด็จ พระเศษา ๑

๕๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ รูปชั่ว มัถ แท่ง แก่ง
 ฐ น้อย มัถ ทนง
 หน้า พร่อง กละ ขอม คง
 แม่โค นม เทือก ฐ

เกลา ทรง
 ขวค ฐ
 กระฉอก ฉาน นา
 คึก ร้าย ทวาก ทรา น
 ลำนวนเก่า

๐ รูปชั่วมักแต่งแก้ง	เกลาทรง
ใจซลาค มักอาของ	ชวกสู
หน้าพร่อง กสร ออมคง	กระฉอก ฉานหา
เฉาโลกโสมชู ชวกสู	ว่ารู้ใครเทียม

ฉมเดช พระเคชา ๖

๕๘

(ยังไม่พบคาถา)

๐ รดใหญ่กว่าเพื่อน พ้อง	รดา
จรเข้พันคงคา	ใหญ่กว้าง
เสื่อชวกว่าอาตมา	โตกว่า คงแฮ
สามสิ่งนี้โอ้อ่าง	ใหญ่ใช้ใคร จะเห็น
	ล้านวนเก่า
๐ จรเข้ค้ำหน้าหน้า	โดนหา ภาษ์เฮย
รดใหญ่กว่ารดยา	ยากแท้
เสื่อใหญ่กว่าวนา	โดนอยู่ ไค้แฮ
เรือเชื่องค้ำทะเลแล	แล่นโลไปโดน

ฉมเดช พระเคชา ๖

๕๙

(ยังไม่พบคาถา)

๐ มณฑกทำเทียบท้าว	ราชสีห์
แมวว่าภูพัคฆ์	แก้วนกล้ำ
นกจอกว่าฤทธิ	ภูบึง ครุฑนา
คนประกาศกชุกมีข้า	ยั้งนินแสนทวี

ฉมเดช พระเคชา ๖

๖๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	ตั้งห้อย สอง กัน สู้	แสง จันทร์
	ปัก เทียบ เทียม รัตนอัน	เชื่อม ข้าง
	ทอง เหลือง หล่ สุวรรณ	ธรรมชาติ
	พาลว่า ตนเอง อ้า	อา ล้า เลย กวี

สมเด็จพระสังฆราช

๖๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	เสื่อ ผอม กว้าง วัง เข้า	โหม ขวิด
	ไป ว่า เสื่อ มี ฤทธิ	เลิศ ล้า
	เลียบ เสื่อ ทั้ง คม กฤษ	เสื่อ ซ่อน
	ครั้น ปะ ปาม ล้ม ชั่ว	ไว้นา
		จึง รู้ จัก เสื่อ

สมเด็จพระสังฆราช

๖๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	ทอง เหลือง เปลือง ร้าย ห่อน	เห็น มี
	ซัก บ่อย ร้อย พัน ที	เล่า ไซ้
	ทอง แดง ชาติ วาตี	ลลาย โทษ
	ฤมา แต่ง ทั้ง ไว้	ว่า ไซ้ ไพบูลย์

ล้านวน เก้า

๐ ทองเหลืองเปลื้องร้อย ห่อน	เห็นมี
ขัดเท่าขัด รากี	เล่าไซ้
นพคุณ หมกใส สี	เสร็จโทษ
ถึง บ่แต่ง ตั้งไว้	แจ่มแจ้งไฟบุญ

สมเด็จพระเจ้า

๖๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ พระ สมุทไถว หวาก ห้วย	คลอง ชม
สุเมรุ พลวก ปลวก นิยม	ขึ้น ช้อย
สีหราช หวาก ไหว กรม	สุนัข ขะเยาะ หยันนา
พระ สุริยา คลาศ คล้อย	ถึงห้อย ยินดี
	ลำนวนเก่า
๐ พระ สมุทไถว หวาก ห้วย	คลอง สรวล
เมรุ พลวก ปลวก สรวล	ว่าไว้
สีหราช ว่า ครำ ครวญ	สุนัข ขะเยาะ หยันนา
สุริย สอง ยามเย็น เข้า	ถึงห้อย ยินดี

สมเด็จพระเจ้า

๖๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ แมว ลำ หนุ แซ่	วร วัล
หมา ลำ วิฬาร ผัน	สู่ หล้าง
ครู ลำ คิษย์ ละ ธรรม	คย เพื่อน พาล นา
เสือ ลำ ป่า แรม ร้าง	หมกไม้ ไพร สด

สมเด็จพระเจ้า

๖๕ เอลา พันธาย โรหม์คาคา

มหาชนโน กุต์โต ตัสส

๑ จามรีชนช้องอยู่

ภักขีพ สงวน ยศ

สัทวโลกอันสมมติ

กูเบียงสัทวนั้นไค้

๑ จามรีชนช้องอยู่

ชีพบ่รักรักยศ

สัทวชนโลกสมมติ

จงเบียงสัทวนั้นไค้

๑ จามรีชนช้องอยู่

ชีพบ่รักรักยศ

สัทวโลกซึ่งสมมติ

กูเบียงสัทวนั้นไค้

๖๖ อัคคินิ ตาเปณ เม ทุกข์

เอวเทว มหาทุกข์

อธิวิสวา สชีวิตัม

ปัจจมา ยสาธิปากโฏ

เปลื้องปลก

ยิ่งใช้

มีชาติ นินา

อ่านอ้าง ภายหลัง

ลำนวน เก้า

แปลง ปลก

ยิ่งใช้

มุกติชาติ

อ่านอ้าง ภายหลัง

ลำนวน เก้า

หยุก ปลก

ยิ่งใช้

มีชาติ

ยศ ช้อง สรรเสริญ

สมเด็จ พระเศชา ๑

นทุกข์ โลหิตาดกั

ปุนต์ร พาลทุลลภ

๑ นพคุณเกล้า หน้า ซากิ
 ค้อนเหล็ก รุม รันที
 ฤาเจีย เท้า อูลี
 เจียแต่ ท่าน ชั่ง ทัวย

ชาตรี
 ห่อน ม้วย
 สัก หยาค
 กล้า น้อย หัว คำ
 ลำนวน เก้า

๑ ทองใสใน เบ้า สือบ
 ค้อนเหล็ก รุม รันที
 ฤาเจีย เท้า อูลี
 เจียแต่ ท่าน ชั่ง ทัวย

แสนที
 ไป ม้วย
 สัก หยาค
 กล้า น้อย หัว คำ
 ลำนวน เก้า

๑ นพคุณใส เบ้า สือบ
 ค้อนเหล็ก รุม รันที
 ฤาเจีย เท้า อูลี
 เจียแต่ ท่าน ชั่ง ทัวย

แสนที
 ห่อน ม้วย
 สัก หยาค
 กล้า น้อย หัว คำ

สมเด็จ พระเคชา ๑

๒๗ ธนัมพินาศ มนวินาศ.กิตติม
 พุทธิมพินาศมนวินาศอาตมา

กิตติมพินาศมนพินาศพุทธิม
 อาตมาวินาศมนวินาศธัมมัม

๑ เสียบทวิพยครอง ขย้าไค้
 ยศศักดิ์ เสียบ อย่างต
 ฝ้ายรู้ ภาศ ขย้า ลต
 เสียบ อาตมครอง รู้

เสียบ ยศ
 ฝ้ายรู้
 เสียบ อาตม
 ขย้าไค้ เสียบ ขรรคม
 ลำนวน เก้า

๑ เสียดินสงวนศักดิ์ไว้
เสียดักดิ์สู่ประสงค
เสียดูว์เร่งคำร่ง
เสียดักดิ์อย่าเสียดูว์

วงษ์ หงส์
สิ่งรู้
ความสัตย์ ไว้หา
ชีพ ม้วย มรณา

สมเด็จพระเจ้า

๖๘ เขตจัณท์นัจจิดจัมปกวเน

หังราหังสมบุโกกิลกุเล

๑ คักจันท์นัพม่ม่วงไม้
แปลง ปลุกไฟ หนามหนา
ฆ่าหงส์ มยุร โกลญา
เลียง แค กากินเนื้อ

วิฤตฆางกูเร กัณฐ์เก
กาเก สลิลางรติ

จำปา
รกเรื้อ
เนื่อง นาด
ว่ารู้ รศธรรม

ล้านวนเก่า

๑ คักจันท์นัพม่ม่วงไม้
แปลง ปลุก หนามราม รก
ฆ่าหงส์ มยุร รก
เลียง แค กากินเนื้อ

จำบก
เรื้อเรื้อ
โนริท
ว่ารู้ รศธรรม

ล้านวนเก่า

๑ คักจันท์นัพม่ม่วงไม้
แปลง ปลุก หนามราม รก
ฆ่าหงส์ มยุร รก
เลียง หมู่ กากินเนื้อ

จัมบก
รอกเรื้อ
กระเหว่า เสียดิน
ว่ารู้ ลีลา

สมเด็จพระเจ้า

๑๐. เขาสารเทียมมอฐใช้ เป็นมุล
เก็บขั้วเทียมแก้วปูน ค่าไว้
เมืองโคกพิภคิพูน มีตั้ง นีนา
นับแต่ไกลอย่าได้ ไต่เท้าเมืองเขื่อน

ឈ្មោះ អ្នកស្រាវជ្រាវ :

(ยังไม่พบคาถา)

๑ หน้าเขียวbungว่าเงี้ยว bung ตาม
ทรายเหลือขหางbungงาม ว่า หญ้า
คาทรายยิ่งนิลวาม พรายเพริศ
ถึงว่าผลลูกหว่า โทกกันโดยตาม

ลำนวนเก่า

๑	ฟ้าเคี้ยวบุงว่าเงี้ยว	บุง ตาม
	ทราย เหลือบ ทางบุงงาม	ว่า หน้ำ
	กาทราย ยิง นิล วาม	พราย เพรศ
	ลิงว่า หว่า หวัง หว่า	หว่า กั้นไทย ตาม

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๗๑

(ยังไม่พบ คำตา)

๑	สังขาร หวั ผู้ว่า	ทน ทรง
	ทรัพย์ ย่อม หวั คน พ	ว่า เจ้า
	หญิง หวั แก่ ชาย ปลง	ชม ลูก
	มัจจุราช หวั ผู้เก่า	บ่ รู้ วัณ ทาย

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๗๒

(ยังไม่พบ คำตา)

๑	มือ ก้วน คิก ระ มล้าง	เขา หมาย
	ปาก ก้วน ถ่ม น้ำ ลาย	เลียบ ฟ้า
	หึง ห้อย แข่ง แสง ฉาย	สุริเยศ
	คน ทุพล อด ก ล้า	แข่ง ผู้ มี บุญ

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๗๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	แหวัน ตามาใส่ผู้	ชันชการ
	คน หนวก ฟัง สำน่าน	ชัย ร้อง
	คยใช้ ไม้ แสทง สาร	โคตง ภาพย์
	เมกเครื่อง ปรวกับ ชร้อง	ใส่ให้วามร

ลมเคจ พระเคชา ๑

๗๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	วิก ช้าง เบื่อง ขาทรู	จัก สาร
	วิก อุกก ชัก กมุต มาตย	แม่น รู้
	กูครู สคัย ไวหาร	สอณ คิษย์
	กู ฤระภูธ เผ่าผู้	เพื่อ ท้วย เจรทา

ลมเคจ พระเคชา ๑

๗๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	พระ สมุท สุกฤก ลัน	คณนา
	ส่าย คึง ทัง ทอท วา	หยั่งไต้
	เขา สูง ขาจ วัควา	กำหนค
	จิตร มนุษย์ นี ไซ้	ยาก แท้ หยั่ง ถึง

ลมเคจ พระเคชา ๑

๑ ไม่ล้ม ควร คำนไม้
คนล้ม จัก คำน พาน
เสื่อผอม ขน้า ขวค หาญ
ผู้ ประทุษฐ ตกต่ำไว้

๑ ไม่ล้ม ควร คำนไม้
คนล้ม จัก คำน กราย
ทำ ชอบ ชอบ ห่อน หาย
ทำ ผิด ผิด จัก ให้

ควร การ
ห่อนได้
เข้าผลัก ไส แะ
ขน้าได้ ทำ คุณ
ล้านวน เก้า

โดย หมายถึง
ห่อนได้
ชอบ กลั๊ป ส่นของ น้า
โทษ แท้ถึง คน

๑. ไม่ล้มจักคำมาให้
คนท้าวล้มคำมพาน
เสื่อผอมอย่าอวดหาญ
พาลประทุษฐทุกไว้

กูกา
ห่อนไค้
เข้าผลัก เสื่อแฮ
อย่าไค้ทำคุณ

สมเด็จพระเจ้า

๑. ทรชน ยากไร้ ย่ำ
 ย่ำ หีบทรัพย์ อุก หนุน
 ก่อ ก่อ เกือบ เกิน ทน
 ครั้น ค่อย คลาย วาย ไว้

ทำคุณ
 ห่อนให้
 มั่น มั่ง มี นาน
 กลับ สู้ ภัย แคลน

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๐ เทพาพันเทพ ไร้
 บ่เท่าพระอินทร์องค์
 คุณพันหนึ่งทำรง
 มีโทษอันหนึ่งไซ้

ฤทธิรงค์
 หนึ่งไต้
 ความชอบ ไร้หา
 กลบ กล้าพันคุณ

สมเด็จพระนเรศวร

๘๒ อชุก อชุกญ์เจว
 ตาหมัก สวรรณ์ญ์เจว

วังกั วังกฎเมวจ
 ตว ปุต์โตจ วานร

๐ ใครซื้อให้ซื้อทั้ง
 ใครคกเขาคกผัน
 ทอง แกลงว่าสุวรรณ
 ลิงว่าลูกสองเกล้า

ใจกัน
 ทอบเท่า
 ยิงถ้อง เหมือนฤา
 ฝัน นิ่ง จังควร

ล้านวนเกล้า

๐ ใครซื้อซื้อ ท่วยทั้ง
 ใคร คกทอ รงผัน
 ทอง แกลงว่าสุวรรณ
 ทั้ง ลูกเขีอสองเกล้า

ใจกัน
 ทอบเท่า
 อันถ้อง คีนา
 ว่าไ้เปนลิง

ล้านวนเกล้า

๐ ใครซื้อสัซื้อ ทั้ง
 ใคร คกควรรคผัน
 ทอง แกลงว่าสุวรรณ
 ลูกเขีอฤาล่วงเกล้า

ทอกัน
 ทอบเท่า
 อันถ้อง
 ว่าไ้เปนลิง

ล้านวนเกล้า

๕๓

๐ ใคร ชื่อ ชื่อ ท่อทั้ง	ทามกัน
ใคร กก กก ฝน	ทอยเท้า
ทอง แคง ว่า สุวรรณ์	ยัง ถ่อง เหมือนๆ
กุ ลู กู สอง เล้า	ว่า ไซ้ เบนลึง

ฉมแดง พระเชษฐา ฯ

๔๓

(ยังไม่พบ คำตา)

๐ ใคร ทำไทยไทยนี้	แทนทก
ใคร คิก จิตร กก กก	ท่อย่าง
ใคร รัง รัง รัง รท	รัก ท่อ กันหา
ใคร ใคร ร้าง ร้าง ร้าง	รัก ร้าง แรมไกล

ฉมแดง พระเชษฐา ฯ

๔๔

(ยังไม่พบ คำตา)

๐ นาย รักไพร่ไพร่ พร้อม	รัก นาย
มี คี ก สุ จน ทาย	ท่อย่าง
นาย เบียนไพร่ กระจาย	จาก หมู่
นาย ข รักไพร่ แกล้ง	ล้อ ล้าง ผลาญ นาย

ฉมแดง พระเชษฐา ฯ

๘๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ ข้าท้าวเขาจิตรท้าว	แม่นหมาย
บ่าวท่านเขาใจนาย	แม่นหมั้น
ศิษย์ท่านผ่องผืนผาย	โดยจิตร คุรุณา
อยู่ที่เรือนตัวนี้	แต่หน้าใจเอง

สมเด็จพระเทพฯ

๘๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ รักกันอยู่ชอบฟ้า	เขาเขี้ยว
เสมอยู่หอแห่งเดียว	ร่วมห้อง
ซักรักบ่แลเหลียว	คาต่อ กันนา
เหมือนชอบฟ้ามาบ้อง	ป่าไม้มาบัง

สมเด็จพระเทพฯ

๘๗ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ ให้ท่านท่านรักให้	ตอบสนอง
นบท่านท่านรักปอง	นอบไหว
รักท่านท่านควรครอง	ความรัก เราหา
สามสิ่งนี้เว้นไว้	แต่ผู้ทรชน

สมเด็จพระเทพฯ

๘๘ คุโนะ ลัทธิปัญญ คุโลบิ	ณ โลกติ อนิสรโย
อนันต์มณี ะณิน	เพ็ญ นิสสาบ โสภะต
	โลกนิติ

๑ แม่น มีคุณรู้ทั้ง
 ครั้น บ่ มีคนชู
 หัว แหว่นค่า เมือง ทรู
 ทองช่วย รอง รัชพื้น

สัพพัญญู
 ห่อน ชื่น
 ทาโลก
 ใจ แก้ว มีศรี

ล้านวนเก่า

๑ คุณ ปรีชา เปรียบ ท่วย
 ฤา พึ่ง ราชบริพาร
 ชน บ่ นัย หน้าชาน
 เพ็ชร รัตนค่า ก้า

วรรณ
 ห่อน ล้า
 คำ หมิ่น ะ พ้อ
 กอบ ท่วย ทอง งาม

ล้านวนเก่า

๑ แม่น มีความรู้ทั้ง
 ติบ่ มีคนชู
 หัว แหว่นค่า เมือง ทรู
 ทอง บ่ รอง รัชพื้น

สัพพัญญู
 ห่อน ชื่น
 ทาโลก
 ห่อน แก้ว มีศรี

ฉมแดง พระเศวตา

๕๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ราช รด ปรากฏท่วย
 ครัน ปรากฏ แก่ไฟ
 ราชา ปรากฏไ
 ขาย เกลิม เลิศ แก่

อง ไซย
 เทียง แท้
 สุริยะ สม บัทยา
 ปิ่น แก้ว เกษ หญิง

ล้านวนเก่า

๑ ราชรถ ปรากฏด้วย	ของไชย
คว้น ประจักษ์ แก่ไฟ	เที่ยงแท้
ราชา อิศระไน	สมบัติ
ชาย ย่อม เฉลิม เลิศ แล	ปิ่น แก้ว เกษ หนึ่ง

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๔๐

(ยังไม่ พบ คา ถา)

๑ ราชรถ สุนทร ด้วย	รูปา
ร้อง ขับ ศรพิท เสน่หา	โสทร แท้
ปล้ำ มวย ด้วย แรงอา	บุคมโยพ
รัก ชัง ทั้ง นั้น แล	เล่ห์ ล้น พาทิ
	ล้านวนเก่า
๑ ราชรถ สุนทร ด้วย	รูปา
ร้อง ขับ ศรพิท เสน่หา	ยิ่ง แท้
มวย ปล้ำ ล้ำ สัน ตา	มารถ จึง ก็ แอ
รัก กับ ชัง นั้น แล	เพื่อ ล้น เหวหา

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๔๑ โทกิลานัน สัตย์ รูป
วิเศษ รูป อรูปานัน

นาริรูป ปติพัพตา
ขมารูป ดบัสสันนิ
โลกนิต

๑ โกลิลเฮาสรพท^๕ทั้ง
หญิงชื่อใจทรงฉวี
เสียบรูปวิทยาคุณ
มล้างโทษโกรธไปส่ำแปด

ทำทรง รูปแป
รูปแท้
ทำรูป ชายแป
รูปเจ้าฤๅษี
ล้านวนเก่า

๑ กุเหว่า ว่อง ศรพท^๕ทั้ง
หญิงรักก็ฉวี คำรง
ร้ายร้ายวิชาคุณ
ออกจิตรเวร บ่เรอ

ทำทรง
รูปเกือ
ประกอบรูป
รูปเจ้าสมณา
ล้านวนเก่า

๑ กระเหว่าเสียงเพราะแท้
หญิงเลิศเพราะรักฉวี
หนักปราชณ^๕มาตรรูปมัว
เพราะเพื่อรศธรรมนิ

แก้ตัว
แม่หม่ม
หมองเงื่อนงามนา
ส่องให้เห็นงาม

ล้นเคอ พระเคอชา ๑

๙๒ วินา จรวินา กาโล
วินาย กัรวินา เทโล

วินา ธาราภรณา ทริ
โสภเต นจ โสภเต

๑ วิศณเวศเวณเชวิกสว้อย
อากาศวาช สุริย ร
กรง ไก ไร่ขรร
แม้งามเลิศถันฟ้า

อาภรณ์
แจ่มหล้า
เปรมปราชณ^๕
ห่อหุ้มกุ้งาม
ล้านวนเก่า

๑ พระนารายณ์เหินจาก
อากาศเหินสุริยวง
กรุงไทยมีวร
แม้ว่างามล้ำฟ้า

๐๖
 ๐๗
 ๐๘
 ๐๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

๑. นารายณ์วายแว่นจาก
อากาศ ชาติสุริย าร
เมืองไคบ่มิวร
แม้ว่า งาม ถิ่นฟ้า

ชาภรณ์
แจ่มหล้า
นักปราชญ์
ห่อหมกไถ่งามเลย

— สมเด็จพระเทพรัตนฯ —

५८

(ยังไม่พบคาถา)

๑. เขาไกรวัณ ราช
สระแห่ง หงส์ ละวาง
พฤษภาไกรโยธย
สาวหนุ่ม ร้าง ชู้ไว้

สี่หมาก
เกลียดใกล้
หมากหน้า
เพราะ ชู้ชาย ทรมาน
จำนวนเท่า

๑. เขาไกรถ้ำราช
สระโศก หงส์ ลระวาง
พญักษ์ ไท ยักษ์ นาง
สาว ชัก ชู โห้ ไร่

สี่ หมาง
จาก เว
นก หน่าย
เพราะ ฐั ข่าย ทราม

๙๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ป่าไถไกล พยัคฆ์ร้าย	ราวี
ไม้หมก ม้วยไปมี	ห่อหุ้ม
หญิงไร้วาง สามี	เมื่อห่อหุ้ม
เป็นที่หมิ่น ขาบยื้อ	หยอกเข้า ยื้อวน
	จำนวนเท่า

๑ ป่าไถไกล พยัคฆ์ร้าย	ราวี
ไม้หมก ม้วยไปมี	ร่วมชื่อ
หญิง บังคับงานก็	ผู้หน้า
เป็นที่หมิ่น ขาบยื้อ	หยอกเข้า เสียทน
	ฉมวก พระเศียร ๑

๙๕

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เว้นหมาก ปากเปล่า เบี้ยว	เตี้ยตาย
เมืองขมมีเจ้าชาย	ครอบเกล้า
เคหา ทารกวัย	เรือนเยือก เบินนา
หญิง คลาส ขาบยื้อ	เสื่อม สิ้น สูญวงษ์
	จำนวนเท่า

๑ พลุหมาก จากโอรุโอ	เสียศรี
หญิง จาก ขอม สามี	ครอบเกล้า
เรือน ปราศจาก บุตรี	กรุดเท็ก
เมือง จาก ขอม ภพเจ้า	สิ่ง หักงาน

ฉมวก พระเศียร ๑

๙๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ เจ็ดวันนิราศ ร้าง	กนทวี
ห้าวันอักษร หัน	เงือง ช้า
สามวัน จาก สัตว์	จิตร เตรี
วันหนึ่ง เว้น ล้าง หน้า	อับ เสร้า เสียบ ศรี
	ลำนวนเก่า

๐ เจ็ดวัน เว้น กัก ช้อม	กนทวี
อักษร ห้า วัน หัน	เหิน ช้า
สามวัน จาก หารี	เย็น ชื่น
วันหนึ่ง เว้น ล้าง หน้า	อับ เสร้า ศรี หมอง
	สมเด็จ พระเคชา ฯ

๙๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ กอบโกมิถำราช	สีห์ ประสงค์
เหมือน มาย มีบัวหงส์	หากใกล้
ทันไม้ พุ่ม พัวพวง	นก มาก มีนา
สาว ห่ม ตาม ชู้ใช้	เพราะ ชู้ชอบ คา
	สมเด็จ พระเคชา ฯ

๙๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ เปือก ทม ชม ชื่น เชื้อ	ภาษร
หงส์ ภัย บุษบากร	ชื่น ช้อย
ภิกษุ เสพ สวรร	คิล คุช ใช้นา
บุรุษ รัก ร้อย	เท่า น้อม ใน หึง
	สมเด็จ พระเคชา ฯ

๑ ไกร จัก ผูกโลก แม้	รัก รัง
เหล็ก เท่า ลำ ทาส ตรึง	ไป ห่ม
มณฑิยาผูก นาน ดึง	ทาส เสื่อม
ผูกเพื่อไมตรี นั้น	แน่น เท่า วัน ทาย

สมเด็จ พระเคชา ๑

๑๐๐ คชัสส พินธนา ปาโส มินติรปาโส ภว ชิตคัม
 โลกัสส พินธนา เสณโห อัมมัสส ปน พินธนม

๑ จำสาร สับ ปลอก เกี้ยว	ทิน สาร
จำนาค มณฑิพิศการ	ผูก แท้
จำคนเพื่อใจ หวาน	ต่าง ปลอก
จำโลก ล้า เลิศ แท้	เท่า กว๊ว ไมตรี

จำนวนเท่า

๑ จำสาร สับ ปลอก เกี้ยว	ทิน สาร
จำนาค มณฑิพิศการ	ผูก แท้
จำคนเท่าใจ หวาน	ต่าง ปลอก
จำโลกนี้ มั่น แล	เท่า กว๊ว ไมตรี

จำนวนเท่า

๑ จำสาร สับ ปลอกกล้วย	คืน สาร
จำ นาค มนต์ โขฬาร	ผูก แท้
จำ คน เพื่อใจ หวาน	ทำง ปลอก
จำ โลก ที่ หั้น แล้	แต่ ด้วยไมตรี

สมเด็จพระเจ้า ๑

๑๐๑ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ เวียน พระธรรม แท้ผูก	สาสนา
ปลอกผูก คช ตรึง ทรา	ทราภ หมด
มนต์ กล แล หยุกยา	สมรวดผูก งู แอ
ผูกโลก ทั้ง หลาย หั้น	แน่น กว้าง ไมตรี

สมเด็จพระเจ้า ๑

๑๐๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ อโกเชน ชินะ โกร	อสุริ สานุชา ชินะ
ชินะ กทริย์ ทาเนน	สัจเจนาสิกวาทิน
	โลกนิติ

๑ ผจญคนโกรธ กว้าง	ไมตรี
ผจญหมู่ทรชนที	ทอ ตั้ง
ผจญหมู่โอรส งาม มี	ทรัพย์แผ่ ขวบ นา
ผจญสัตว์ งาม ยิ่ง	ทอ กว้าง สัตยา

จำนวนเท่า

๑ ฌาณผู้พิโรธ กว้าง
 สู้บาปบุญ รามิ
 สู้ชน ทรชนที่มี
 คำ สักย สู้ ปกให้

ชั้น ที่
 ฝั่ง ที่
 ทาน ท่อ คอบ พ่อ
 หาก แจ่ง เห็น ริง
 ลำนวนเก่า

๑ ฌาณคน มักโกรธ กว้าง
 ฌาณ หมู่ทรชน ที่
 ฌาณ คนจิตรโลก มี
 ฌาณ สักย ให้ ยั้ง

ไมตรี
 ท่อ ทัง
 ทรัพย์ เสื่อ แผ่น นา
 หยุ กว้าง สักยา

ฉมฺวเญ พระเตชว ๑

๑๐๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ รบศึกชนะได้
 รบเมื่อย มีไชย บง
 รบใจให้คงทรง
 ท่านผู้ นั้ นเลิศ แล

ในฌวงค์
 ยั้ง แพ้
 ใน สักย ขรรร มา
 โลก เหลือง ภาฯ ขร
 ลำนวนเก่า

๑ รบศึกชนะได้
 รบแม่เรือน ทัว บง
 รบใจ ชักให้คง
 ถือว่า ผู้ นั้ นแล

ในฌวงค์
 ขยา กแพ
 ความ สักย
 เลิศ ล้า ซาข ซาญ

ฉมฺวเญ พระเตชว ๑

๑๐๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนใดคนหนึ่งผู้	ใจฉกรรจ์
เก็บกษมา คนอนันต์	หนักแท้
ไป ปานบุรุษอัน	ผจญจิตร เองหา
เข็ญรทำนเป็นขอแล้	ว่าผู้มีไชย

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๑๐๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แพ้ศึก หลบ หลีกไ้	รอก ทน
แพ้ความ ปรีย เหตุผล	ทวิพย ฝ้าย
แพ้เข็ญเสียบ สิ้นจน	สิ้นอาท มาหา
แพ้เมียบ ประทุษฐ ร้าย	ทรวาย ม้วยบรรลัย
	ล้านวนเก่า

๑ แพ้ศึก หลบ หลีกไ้	รอก ทน
แพ้ศึกก็ทุกข์ ทน	ทวิพย ฝ้าย
แพ้เข็ญค่น จนจน	ทวิยาก กิ๊ กิ
แพ้แม่เรือน ทำ ร้าย	ยากเท่า บรรลัย

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๑๐๖ สังคาเม สุมิจฉินิติ

ปิยัญจ อัมมปาเนสุ

มณีติ สุขิ กุตุทเล

อิตถเ กิจเจ สุมัณนิโต

โลกนิติ

๑ สงคราม ปล่อย ปล่อยเลี้ยง
เลี้ยง ปล่อย คนแก่ หนการ
เมื่อ เสพ กระจาย ขาน
เลี้ยง ปราชญ์ วิชา ชื่อน

คนหาญ บุทธ แซ
ช่วย ร้อน
บอก เพื่อน แยก ณา
ช่วย แก่ ปฤษณา
ลำนวนเก่า

๑ ใช้คนหาญ ท่อ สู้
หาเมื่อใด หาญ ความ
เข้า น้ำใส่ เต็ม ชาม
หานักปราชญ์ ผู้รู้

สงคราม
ทำนรู้
หาเพื่อน กิน ณา
ยาม แก่ ปฤษณา
ลำนวนเก่า

๑ ยามศึก นึก กลับ แก้ว
ยาม ทุกข์ คุก คุก หา
ยาม เสพ รัช ไรชา
ยาม กิจ กอบ ธรรมดา

โยธา
ช่วย แก่
นึก ที่ รัก แซ
ระฤก ผู้ ปราชญ์ แสง
ลำนวนเก่า

๑ สงคราม เสพ ทร แก้ว
รัก เรียบ เพียร แสง หา
ครั้น กิน เครื่อง ไรชา
ศึก ธรรมดา ธรรมดา แสง ผู้

อาษา
แม่ นรู้
แสง เพื่อน
ผลาก กว้าง วิชา
ลำนวนเก่า

๑	สงครามแสงท่วยแก้ว	อาสา
	กลศึกพิงหา	ท่านรู้
	ขามกนิรสโธชา	ชวนเพื่อน กินนา
	หา ปราชญ์ล้ำเลิศผู้	เมื่อแก่ ปรึกษา

สมเด็จพระเจ้า

๑๐๗ ธนมิจเณ วาณิชเชชัย วิทย์มิจเณ ภเช สด
 ปุต์ตมิจเณ ตรุณดีถิ ราชมิจจ อัจฉาคเม
 โลกนิติ

๑	ปองมิตรพิงเพิ่มคำ	ของชาย
	เสพปราชญ์วิทยาหมาย	มุ่งไ้
	หวังบุตรเสพหญิงหลาย	สาวเสาะ นรพ่อ
	ปองราชอำมาตย์ไ้	เร่งรู้เรียนศิลป์
		คำนวณเก่า

๑	แสงรู้พิง คย ก้วย	บัณฑิตย์
	แสงทรรพย์คยพานิช	ง่ายไ้
	แสงหายศศักดิ์ชิต	ชอบราช
	ผิไ้ใครไ้ถูกไ้	เสพส่องเมียบสาว

สมเด็จพระเจ้า

๑๐๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	หา ยาก เจริง รอย รู้	การ กิจ
	หา ยาก เจริง ชาญ ชิค	ชอบ ใจ
	หา ยาก เจริง เจริง มิตร	คง ชีพ
	หา ยาก เจริง ช่าง ใจ	ชอบ หน้า ใจ ใจ

สมเด็จ พระเศวตา

๑๐๙	ส เตสฺส ชยเต สฺริ	ส รัสเสสฺส จ ป ัณ ิทธิ
	อ ัณ ิฏฐกา ส ตสฺส รัสเสสฺส	ทาตา ภาวติ มานว
๑	ร อย คน หา ผู้ แก้ว	กลาง ฌวงค์
	พัน คน บัญญา บง	ยาก แท้
	หมื่น คน ชื้อ ทรง ทรง	ความ สัก
	มี บ่ มี นั้ น แล	อา อ้าง ทำ ทาน
		ล้านวนเก่า
๑	ร อย คน คน หึ่ง กล้า	กลาง ฌวงค์
	พัน หึ่ง บัญญา บง	รอย รู้
	แสน คน ช่าง ความ ทรง	คน หึ่ง
	มี บ่ เท่า หึ่ง ผู้	อา อ้าง ขวย ทาน
		ล้านวนเก่า
๑	ร อย คน คน หึ่ง กล้า	กลาง ฌวงค์
	พัน คน บัญญา บง	ยัง ผู้
	แสน คน สว่าง ความ ทรง	คน หึ่ง
	ไป เท่า คน หึ่ง สู้	อา อ้าง ขวย ทาน
		ล้านวนเก่า

๑ วัชช คนหา แก้วน แก้ว	กลาง เหวงค์
พัน ห้าง หา ขั้วญญา ยง	ยั้ง ฐั
แสน คน เสาร์ คน ทรง	ยั้ง ขาก
ไป เท่า คน ห้าง ผู้	อาว อ้าง ขวย ทาน

สมเด็จ พระเดชา ฯ

๑๑๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ช้าง ม้า เมียบ มิ่ง แก้ว	เงิน ทอง
ทัวมิ ทาย จัก ยอง	ย้อม ไก่
ชีวิตร สึง เทียว ของ	หา ขาก
ใช้ ประทีป เทียบ ไก่	กับ แล้ว รุก คีน

สมเด็จ พระเดชา ฯ

๑๑๑ ธนาดี ถิ บัญจ วัชชี นั ดิ

ตี รินิ วัชชี นานิ กามิ คี

ชานัญจ ลัตต วัชชี นานิ

ราชา เสว มฤต มังกวัด

๑ หา สิ้น ห้า ขวย เข้า

พยายาม

หา กู้ ผู้ เมียบ สาม

ขวย เข้า

แสวง คุณ ก่อ ขวย เรียบ ทาม

เจ็ก ขวย

แสวง ฝ่าย เฝ้า เจ้า ท้าว

ท้อ สิ้น สุข กัลป์

จำนวนเก่า

- ๐ หาสินค้าขบเข้า พยายาม
 แสงคู่ผู้เมียสาม ขบเข้า
 แสงรู้ค่อยเรียนตาม ท่อเจ็ก ขบหา
 แสงไฟเผาไทท้าว ท่อสิ้นสุกกรรม
 สมเด็จพระราชา ฯ
- ๑๑๒ พาลานาม ลิตยติวิทยา สมิติธา ธนสังครเท
 มัชฌิเม จักยเตปญญู ขรากาเม กิมปฺรโยชน
 ๐ เมื่อห้อยเรียนรำรู้ วิทยา
 เมื่อใหญ่หาสินมา สู้เหย้า
 เมื่อกลางแก่ศรัทธา ทำฝาย บุญหา
 ครั้นแก่แรงว่องเว้า ห่อนญาเณ การ
 ลำนวนเก่า
- ๐ เมื่อห้อยเรียนเร่งรู้ วิชา
 ครั้นใหญ่หาสินมา สู้เหย้า
 เมื่อกลางแก่ศรัทธา ทำแต่ บุญหา
 ครั้นแก่แรงวอกเว้า ห่อนไ้เณ การ
 สมเด็จพระราชา ฯ
- ๑๑๓ ปถม น ปราชิตो สิปปิ ทุติโย น ปราชิตो ธน
 ดติย น ปราชิตो ธัมมิ จตุจกั กิ กริสลติ
 โลกนิติ

๑ ไวย หนึ่งไป เรียนรู้ วิทยา
 ไวย สองไป หาทรัพย์ สิ่ง แก้ว
 ไวย สามไป รักษา ศิล สืบ บุญนา
 ไวย สี่ เกิน แก่ แล้ว ก่อ สร้าง สิ่งไท

ลำนวนเก่า

๑ เริ่ม รุ่ง ฤา เพิ่ม เพียร วิทยา
 หมุ่ม แค้น ห่อน หันหา ทรัพย์ ส้อง
 มีชดิม ชื่น ปรีชา เชื้อน หน้าย จรรวมแซ
 เถ้า ถ่อม ค่อม แก่ ค่าง คึก ไท้ ไคย ฤา

ลำนวนเก่า

๑ ป้าง น้อย สำเหียบก ฐ เวียน คุณ
 ครั้น ไถญ่ ย่อม หา ทุน ทรัพย์ ไว้
 เมื่อ กลาง แก่ แสง บุญ จรรวม ชอบ
 ยาม หง่อม ทำไถไต้ แต่ ล้วน อนิจจัง

ลำนวนเก่า

๑๑๔ สรวทรร เวียง วิ ไท้ยว ทรัพย์ มา หุน ฤๅ ตม รม
 อหารัย บิดา ทนร์ ฆิดา ทักษย บิดา จัจ สรวท

ลำนวนเก่า

๑ ความรู้ยิ่งล้ำ
คึกค้ำควรเมืองนี้
เพราะเหตุจักอยู่กับ
ใจจักเขียนยี่ได้

สินทรัพย์
ยิ่งใช้
กายอาตมา
เร่งรู้เรียนเอา

สมเด็จพระเจ้า ๑

๑๑๕ ไส้ณวิทย์ยา ไส้ณกาน์ดา
ไส้ณกามัญจ ไส้ณชัลล

ไส้ณ บัณฑิต มารุย์หิ
บัณเฑาะว์ ไส้ณ ไส้ณ

๑ จักเรียนความรู้พิ
จักกล่าวภรรยา
จักขึ้นสู่บน
จักเสพกามาพร้อม

นิกร
พวกพ้อง
เขาค่อยเกินหา
โกรธใช้รำพึง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๑๑๖ อัสสาโท อริวามิตต์
วิส วิมิตต์ วิชชา

อัสสา มิตต์ วา อริ
ปมาโท มิตต์ วาวิส
โลกนัย

๑ ความเพียรเพนอริแล้ว
คว้านเกียรเป็นเพื่อนสนิท
วิชาเอกขาคึก
ประมาณเหมือนคืบได้

เพนมิตร
ร่วมไว้
ชมชื่น
ชั่วร้ายๆเห็น

สมเด็จพระเจ้า ๑

๑๑๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ฌรู้รู้แจ้งให้	เทียบม คน
จัก เจื่อง เจื่อง เปนกล	เจื่อง แท้ง
จัก สุก ขยา สุก ปน	คิบ ครึง หึ่ง นา
ทางไล่วัชนี แก้ว	รอก แคล้ว ภัยพาล

ลิมเลจ พระเดชา ฯ

๑๑๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ความรู้เลิศ ก่อเกิด	สินคักก
เปนที่ชน ฟัง รัก	นอย นัว
วิชาเปนพำนัก	ที่ฟัง ทน นา
รู้ไว้ใช้ หอย หั่ว	เห็ชอย แพ้ แรงโรย
	ลำนวนเก่า

๑ ความรู้รู้ยิ่งได้	สินคักก
เปนที่ชนพำนัก	นอย นัว
ขยาเกียจเกลียคหน้ายรัก	เรียน ต่อ
รู้ชอบใช้ หอย หั่ว	เห็ชอย แพ้ แรงโรย

ลิมเลจ พระเดชา ฯ

๑๑๙ วิทย์ยา มิตร ปเวเสน

ภารบยา มิตร คัญเหปิจ

อ้นดรา ตมโสดถ์ มิตรมี

อัมโม มิตร มัญเดปิจ

๑ จักเรียนความรู้ หาก
 ยาม อยู่เรือนเมีย สนิท
 ยาทำ เปนมิ่งมิตร
 ขรรณ เปนมิ่งมิตร ช้อน
 ปลง จิตร
 เพื่อน ร้อน
 ในอาศ มาหา
 เมื่อ ม้วยอาสัญ
 ลำนวนเก่า

๑ จักเรียนคุณรู้ หาก
 ยาม อยู่เรือนเมีย สนิท
 ยาเป็นเพื่อน ทวนิ
 ขรรณ หากเป็นมิตร ช้อน
 เปน มิตร
 เพื่อน ร้อน
 ในอาศม์
 เมื่อ ม้วย อาสัญ
 ลำนวนเก่า

๑ วิสาเป็นเพื่อน เลียง
 ยาม อยู่เรือนเมีย สนิท
 ร่าง ภาย สหาย ทัก
 ขรรณ หากเป็นมิตร ช้อน
 ชีวิต
 เพื่อน ร้อน
 ทามทุกซ์ ยากหา
 เมื่อ ม้วย อาสัญ
 ลมเคจ พระเคชา ๖

๑๒๐

(ยังไม่ พย คาถา)

๑ เปนชาย ความรู้ ยิ่ง
 ทุก ประเทศ มีผู้ นับ
 สัตว์ รูปงาม สรรพ
 แม้ ตก ขากไว้ร้าง
 เปนทรัพย์
 อ่าน อ่าง
 เปนทรัพย์ กุณหา
 ห่อนไว้ สามี

ลมเคจ พระเคชา ๖

๑๒๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ คนโกโงงผูกใจ	อิง กัง
ชวกว่ากล้ำอย่าพึ่ง	อย่า เชื้อ
หมาเห่าเร้าอย่าหวัง	ระ ขบ ไคร นา
เขาสอง เหล่านี้ เนื้อ	ชาติ คล้าย กิ่ง กัน
	สำนวนเก่า

๑ คนโกโงงผูกใจ	อิง กัง
ชวกว่ากล้ำอย่าพึ่ง	สับ ปลี
หมาเห่าเร้าอย่าหวัง	จัก ขบ ไคร นา
สองเหล่าเขา หมู่นี้	ชาติ เชื้อ เกี่ยว กัน
	ลุ่มแดง พระเคซา ฯ

๑๒๕

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เสือโคแรงร้ายระ	พะ พง
อาชุกุกกุกกึง ยง	ขบ คิน
กินสัตว์สุระ ทนง	ศักดิ์ สำ
จัก ฉิบหาย คาบ หมัน	เพราะ ร้าย แรง ทนง
	ลุ่มแดง พระเคซา ฯ

๑๒๖

ปโรกเซ คุณหันตานี	ปัจจัจเซ ปิยวาทีน
วิชัยชัย ตาหิสี มิตต์	วิสกุณเภา ยถา มชฺ
	โลกนิต

๑๒๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนโกโงงผูกใจ	ชิง กัง
ชวกว่า กล้าอย่าพึ่ง	อย่า เชื้อ
หมาเห่าเร้าอย่าหวัง	ระ ชบ ไกร นา
เขาสอง เหล่านี้ เนื้อ	ชาติ คล้าย กิ่ง กัน
	ล้านวนเก่า

๑ คนโกโงงผูกใจ	ชิง กัง
ชวกว่า กล้าอย่าพึ่ง	สับ ปลี
หมาเห่าเร้าอย่าหวัง	จัก ชบ ไกร นา
สองเหล่าเขา หมู่	ชาติ เชื้อ เทียบ กัน

สมเด็จพระเจ้า

๑๒๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เสือโตแรง ร้ายระ	พระ พง
อาจ อุกบุกกง ยง	ชบ คิน
กิน สัตว์ สรรทง	คักก็ ส่า
จัก นิบหาย คาย หมัน	เพราะ ร้าย แรง ทง

สมเด็จพระเจ้า

๑๒๖ ปโรกัเช คุณหันต่าน
 วัชเชยบ ตาสิล มิตต์

บัจจักเช ปิยวาทีน
 วิสกุเมเก ยถา มชฺ
 โลกนิติ

๑ ลับ หลัง ลับ ล้าย บ้าย

ท้อ หน้า เย็บ ขอบุญ

มิตร ไท ไท ปาน ปุณ

กลระออม เต็ม หน้า เลียง

เสียบ คุณ

กล่อม เกลียง

หื้อ ย่า คบ นา

ปาก ไว้ เนย นม

ล้านวนเก่า

๑ ลับ หลัง คุณ ชุก ล้าง

สย ภัทกร กล้าว โอภา

มิตร ไท ทั้ง นิหทา

ใคร เสพ พุท กี่ มั่ง

นิหทา

เพริศ พรัง

มัน ไซ้ มิตร แ

คลุก เกล้า ยา ตาย

ล้านวนเก่า

๑ มิตร กลับ กลาย ไท ล้วน

ท้อ ภัทกร พุท แรง วัง

ซัว เซ่น ซอย เกลียท ชัง

จัก เสพ พุท กี่ หน้า

ลับ หลัง

รัก ล้า

ไกล ซยา คบ พ่อ

ฟัง เกล้า ยา ตาย

ล้านวนเก่า

๑ ลับ หลัง ลย ล้าง ล้าย

ท้อ หน้า ยก ขอบุญ

มิตร ไท จิตร ปาน ปุณ

กลกลระออม หน้า เลียง

เสียบ คุณ

กล้าว เกลียง

หื้อ ย่า คบ นา

ปาก ไว้ เนย นม

ล้านวนเก่า

๑ ลับ คลัง บังเขยง ล้าง
 ท่อ ภัทรวร ยก ขอบบุญ
 คบ มิตร จิตร ปาน ปูน
 กล ทั้ง เสพ หน้า ผึ่ง

ลย คุณ
 ฤก ชึ่ง
 เปน กุ นี นา
 คลุก เกล้า ยาทาย

สมเด็จ พระเศรา ฯ

๑๒๗ หิตจาโร ปโรพัณฐ
 อหิโต เททโซ พยาธิ

พัณฐปิ อหิโต ปโร
 หิตมารัญญโมสถ
 โลกนติ

๑ แผลง เผล่าพูน หิตระไต้
 พันฐเผล่าเยย โทยฉน
 เกท พยาธิ อยู่ไน ฉน
 ขา ป่า นอก ภายแก

คือ พันฐ เผล่า นา
 อ้นแท
 เบียนเบียก ฉนแซ
 ไรคร้าย เปน คุณ
 ลำนวนเก่า

๑ ผู้ฉน คณะ เพิ่ม นัน
 ญาทิ กล้วย ทำ โทย ชาติ
 กุ ภาย เกศ ชาติ พาช
 ขา ป่า นอก ภาย ล้าง

นัย ญาทิ
 อ้นอ้าง
 พาเว้า ว่อนแซ
 ไรครว้น กลับ เบิน
 ลำนวนเก่า

๑ ผู้ฉน แม่ ประโยชน์ ไซ้
 มิตร ประทุษฐ ทำ จิตร
 ภาย กับ พยาธิ ชิด
 รุกช ชาติ ใน ป่า ล้า

เสมอ มิตร
 เจ็บ ไซ้
 ไกร ชอบ เลย นา
 เลิศ ให้ เปน ขา

สมเด็จ พระเศรา ฯ

๑๒๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สนิมเหล็ก เกิดแต่เนื้อ ใน ทน
 กินกัดเนื้อ เหล็ก หน กร่อน ขร้า
 ขาเปกเกิดแต่ ทนคน เปน ขาเป
 ขาเป ย่อม ทำโทษซ้ำ ใส่ผู้ขาเปเอง

สมเด็จ พระเชชา :

๑๒๙ ขาทิล วัปปพิช บั ดาทิล ลภเต ผล
 กัลยาณการี กัลยาณิ ขาปการี จ ขาปก
 ๑ พกแพ่งแดงเท้าถั่ว ขาบล
 หว่านสิ่งใด เปนผล สิ่งนั้น
 ทำทาน หว่าน กุศล สิบสิ่ง ก็แะ
 ทำขาเปขาปกระชั้น ขั้ว ร้าย ตาม ทน
 ลำนวนเก๋า

๑ ปลุกพีชนใน พ่างพีน ขวณิ
 ลภเกิดผลไคมี หว่านไว้
 ผู้ทำกุศลศรี สวรรค์ ยิ่ง นึกนา
 ผู้ผิดทำขาเปใช้ ขาเปนี้ตามสนอง
 ลำนวนเก๋า

๑ พักแพ่งแพงเท่าตัว
 หว่านสิ่งใดให้ผล
 ทำทานหว่านกุศล
 ทำบาปบาปชั้นชั้น

งา บล
 สิ่งนั้น
 ผลเพิ่ม พูนหา
 ไล่เลี้ยว ตาม ทน

สมเด็จพระเจ้า

๑๓๐ โอสถาณี จ มณีตานี
 ปุณฺณกาเล สมุทฺติญฺจ

นัคคัตวานิ คิริทานิ จ
 อปฺปญฺยานิ วินัสสติ

๑ บา ยำ ประกอบด้วย
 เกราะที่โสภณกุศลพานบล
 ควันบุญ ก่อช่วยผล
 ควันบาปบรรพ จำให้

มณฑิ ทน
 ยากใช้
 ผลส่ง มาหา
 คลาศแคล้วเสียสูญ
 ลำนวนเก่า

๑ บา ยำ ประกอบด้วย
 เกราะที่โสภณกุศลพาน
 แม้นบุญ ช่วยช่วยผล
 แม้นบาป บรรพ กรรมให้

มณฑิ ทน
 ประใช้
 ผลเพิ่ม พูนหา
 บาปชั่วเสียสูญ

สมเด็จพระเจ้า

๑๓๑ นัตถิ วิชฺชาสมนํ ธนํ
 นจ อิตฺตสมนํ เปมํ

นจ พยาธิสโม रिปุ
 นจ กัมมสมนํ พลํ
 โลกนิต

๑ มีสินข่เท่าแก้ว

หมู่สัตว์เปรียบพยาธิ

รักใคร่ขุ่นอาทรม

แรงอื่นฤจักได้

ศิลปสาทร

ยิ่งใช้

รักชีพ เองหา

เท่าแก้วแรงกรรม

ลำนวนเก่า

๑ แสนทวิษฤเปรียบเสี้ยว

แสนเคิกฤเปรียบพิษ

รักอื่นเป็นนิตย

แรงอื่นหมิ่นแสนช้อน

ส่วนวิท ยาส

โรคร้อน

เหมือนรัก ทนฤ

ฤสู่แรงกรรม

ลำนวนเก่า

๑ วิชากยิ่งแก้ว

โรคยิ่งกัษกร มา

รักอื่นมาทร มากหา

แรงอื่นสิ้นแต่ผ้าย

วาคา

มั่งร้าย

เสมออาทรม ไปพ่อ

บ่ก้าเกินกรรม

ลำนวนเก่า

๑ มีสินฤเท่าผู้

ข้าศึกฤปานขุน

รักใคร่จักเพิ่มพูน

แรงอื่นฤจักได้

มีคุณ

พยาธิใช้

รักอาท มาหา

เท่าแก้วแรงกรรม

๑๓๒ น ราชโน เม น จ เทวดา จ	น ภูมิโสสถ์ น จ สาครานาม
น มิตรเหตุ นกุลเส กุลานาม	อโหสิย์กัณณ์มปเรปรานาม
๑ ขยาโกรธไทย ทัวไท	เทวา
ขยาไทย สदान พกษา	ย่าน กว้าง
ขยาไทย ท้าว พรหมา	เลงโลก
ไทยที่กรรมก่อนสร้าง	หากให้เป็นเอง
	ลำนวนเก่า
๑ ขยาไทยไท ท้าว ท่วย	เทวา
ขยาไทย สदान ภูผา	ย่าน กว้าง
ขยาไทย หมู่วงษา	มิตรญาติ
เทียบ ย่อม กรรมเองสร้าง	ส่งให้เป็นเอง
	ลำนวนเก่า
๑ ขยาไทยไท ท้าว ท่วย	เทวา
ขยาไทย สदान ภูผา	ย่าน กว้าง
ขยาไทย หมู่วงษา	มิตรญาติ
ไทยแต่กรรมเองสร้าง	ส่งให้เป็นเอง

สมเด็จพระเจ้า

๑๓๓

(ยังไม่พบคาถา)

๑ หมอแพทย์ทายว่าไข้	ลมคุม
โหรว่าเคราะห์รวมรวม	โทษไข้
แม่มกว่าผีคุม	ทำโทษ
ปราชญ์ว่ากรรมชกให้	ผ่อนแก้ตามกรรม
	ลำนวนเก่า

๑ หมอแพทย์ทายว่าไข้	ลมคุม
โหรว่าเคราะห์แรงรวม	โทษไข้
แม่มกว่าผีคุม	ทำโทษ
ปราชญ์ว่ากรรมเองไข้	ก่อสร้างมาเอง
	สมเด็จพระเดชฯ :

๑๓๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ แม่นมีตัวใหญ่เพียง	ภูผา
สูงเจ็กลำตาลสา	มารดแท้
หงพันธุ์เฒ่าพันทรา	สุริเยศ กิติ
ครันว่าไร่ทรัพย์แล	ทิวหล้าฤาเห็น
	(พี่ยหน้าฤามี)

สมเด็จพระเดชฯ :

๑๓๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนผู้ หินชาติ ขำ	พงษ์ พันธุ์
ครั้น มั่ง มีสิน สรรพ	อวก อ่าง
แม่ผู้ เฒ่า สุริย จันทร์	สูงศักดิ์ ก็ ก็
ครั้น ทรพัส แรม รอย ร้าง	หมู่ ร้าย ฤ แกลน

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๓๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แม่ มี เนตร พ่าง เพียง	พันจัก ญู แซ
มีวิชา รู้ หลัก	เลิศ ล้น
ปัญญา ยิ่ง ยศศักดิ์	ภาทั่ว ภพนา
รู้เท่าใด ฤา พัน	พ่าย แพ้ ความ ตาย

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๓๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีฤทธิ แรง มาก แม่	ทศพล ก็ ก็
หัก พระเมรุ ทน ทน	ท้าว แท้
หียบ ยก สี่ สากล	ชูกลอก ไว้ นา
บัค บ่อม จะ พ่าย แพ้	แก้ ท้าว มฤคยู

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๓๘

(ยังไม่พบ คาดา)

๑ มีฤทธิ รู้ยิ่งแม่น	สัพพัญญู ก็ ก็
เหิร เห็น เจริญ ไตร ทว	ทั่ว หล้า
กำ กิณ แหวก สิ้นธุ	ทุก ทวีป
รู้เท่า รู้ล้นฟ้า	ห่อหุ้ม พัน ความ ทาย

ฉบบเลข พระคณา ๑

๑๓๙ ปุตุตถกัมมฐะ ธนุ ปาเท	ภริยา หัตถ์เถ จ พันธ์น
ติวิธ พันธ์น โลก	สัณเฑาะว์ ปมัญญติ
๑ มีบุตร บ่วงหนึ่งเกี่ยว	พัน คอ
ทวีปย์ผูก ขาทา คลอ	ห่อหุ้มไว้
ภรรยาเยี่ยง บ่วง ปอ	วังวัก มีธนา
สาม บ่วงไคว พันไค้	จึง พัน สงสาร

ฉบบเลข พระคณา ๑

๑๔๐ ปุตุตตามัตถิ ธนุ มัตถิ	อิตติ พาโล วิหัญญติ
อิตตา หิ อิตตโน มัตถิ	กุตโต ปุตุตตา กุตโต โธณ

ฉบบเลข

๑ ขันณูตถิ ลุกเท่าทวีป	สิน สกล
ผู้โลก คึก เวียนวน	โคกเคว้า
บ่คึกว่า ทัว ทน	สูญเปล่า ใช้ฤา
เมียบ ลุก ทวีป หาก เข้า	เกาะ ยื้อ ยาม มรณ

ฉบบเลข พระคณา ๑

๑๔๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีมั่ง สมบัติ ทั้ง	เงินทอง
ลูก ที่ชอบ ครอบครอง	สืบไว้
ลูก ร้ายอย่า คิกปอง	มอบทรัพย์
พิจารณาควร ประมวลให้	หมอกนี้เป็นคุณ
ล้านวนเก่า
๑ ผู้ใดมีมั่งซึ่ง	เงินทอง
ลูกที่ดีให้ครอง	สืบไว้
ลูก ร้ายอย่า ฟังปอง	มอบทรัพย์ ให้หา
พึงพิจารณา ประมวลให้	รอบรู้เป็นคุณ

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๑๔๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีลูก จากไทยแท้	สาธารณ
เข้า ขอน คบคนพาล	ลักล
ต้องเสพ สุราขาน	การ ขาป
จากไทยแท้เท่านี้	ลาภ ล้าบิดา

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๑๔๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ลูกหนึ่ง ยอกยิ่งล้ำ	ประยูร
	ลูกหนึ่ง เทียมม ครอบกุล	พ่อแท้
	ลูกหนึ่ง ถ้อยย สดุด	กว่า ซาคิ
	สาม สิ่ง ที่มีแล้ว	เที่ยงแท้ทุก คน

สมเด็จพระนเรศวร

๑๔๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	มีลูก ลูก เล่าใช้	หลาย ประการ
	ลูกหนึ่ง พัง ล้าง ฝนาญ	ทรัพย์ ม้วย
	ลูกหนึ่ง ย่อม คบ พาล	พาผิด มาหา
	ลูกที่ ก็นั้น ทวย	ว่า รู้ พังคำ

สมเด็จพระนเรศวร

๑๔๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	มีลูก ก็อ ลูก ชี	กา แก
	มีค่า ก็อ คำ แย	บ่ เชื้อน
	มีเรือ แหนง ชี แพ	ก็กว่า
	มีแม่ เรือ นเลื้อน เปื้อน	อยู่ เพียง ชันที

ล้านนวงเก่า

๑ มีลูกก็อ ลูกชื	กา แก
มีทาส เทียร คำแบ	แสได้
มีเรือ รัวชีแพ	ก็กว่า
มีแม่เรือนเขื่อนไ้	เกือก ร่อนเพรางาย

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๑๔๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พระจันทร์ โอภาสทวิ	ราตรี
แสงสว่าง แผ้ว พันธ์	ส่อง หล้า
กษัตริย์ อำอินทริย์	เรือง รุ่ง งามนา
บุกร ที่ รุ่ง หน้า	พวก พ้อง พงษ์ พันธุ์

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๑๔๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ว่า เมีย มี มาก ล้า	หลาย เมีย
เมีย หึ่ง ยก ขอ เขีย	อย่าง แหม
เมีย หึ่ง สาย ทร พย์ เสีย	สูญ จาก ทน นา
เมีย หึ่ง ทำ โทษ แท้	เที่ยง ใต้ ฉิบ หาย

สมเด็จพระเชษฐา ฯ

๑๔๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เมีย มาก รุ่ง รมัก หมั้น	ทัว ทน
มัน บ่อ ม หาม นกั ทน	คิก ร้าย
รัก นึก มิก หลง กล	การ เสน่ห์
ควร ประหยั กอ ย่า หง่าย	จัก ลั่น เสือ ทัว

สมเด็จพระ พระ เสด็จ

๑๔๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หนึ่ง ประทุษฐ ทำ เล่ห์ ซ่อน	เหื่อน ซาบ
คิก คค มุ่ง มัน หมาบ	คำ เจ้า
คอบ ไข่ว ยบ ปาง ทาย	อัย ลาก
เฮา พิช เพิ่ม ภัย ษ เจ้า	เหตุ นั้น ควร ถวิล

สมเด็จพระ พระ เสด็จ

๑๕๐

ตรี ปติ นารี ตรี ทาษ	ตรี คุรุ ลีล ลีล รัตนา
ตรี นิ มิ ตต์ ญัจ เกท ญัจ	จตุ ตต์ ญัม ปิ ส มา ค มัม
๑ หนึ่ง ไท ฌว ราช ร้าง	สาม คน
ข้า หลีกหนี สาม คน	จาก เจ้า
ลูก คิชย์ ฌิต คุร ทน	สาม แห่ง
เขา เหล่า หนี ย่า เจ้า	เสพ ส้อง ส มา ค ม

จำนวน เก้า

๑๑	หญิง ม่าย ร้าย รั้ง	สาม คน
	ข้า ร้าย เจ้า สาม คน	ผาค ผ้าย
	ศิษย์ ฝึก ครู สาม คน	มิตร เกท
	สาม สิ่งนี้ คน ร้าย	อย่า ใ้ สมาคม
		จำนวน เก้า

๑๒	หญิง ชั่ว ด้ว อย่า รั้ง	สาม คน
	ข้า หลีกหนี สาม คน	หาก เจ้า
	ลูกศิษย์ ฝึก ครู คน	สาม แห่ง
	เขา หมู่นี้ อย่า เข้า	เสพ ต้อง สมาคม
		สมเด็จพระ พระเชษฐา ฯ

๑๕๑

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑๓	หญิง ชั่ว ชั่ว ร้าย รัก	ฤๅ ศลาค
	เห็น บุรุษ นักรบ ราชัญ	เกลียด ไกล
	แมลงวัน บ่ดม เขา ซาคิ	อสุภ เน่า นา
	บ่เสาะ กลืน กอกไม้	คุง ผิง ภูมรา

สมเด็จพระ พระเชษฐา ฯ

๑๕๒	ปู้รว ทิยา จ ยา วิทียา	ปู้รว ทัดดา ปิตัตถนาม
	ปู้รว วิสวาคน วิสวาสา	ปู้รว ภารียา ปู้รวัดิตเต

๑ ปาง ก้อนเคยเสฟ ส้อง เปน มิตร
 เคย ปั้น ทวัพย์ ปลก ปลิก ไปล่ให้
 เคย เปน มึง เมีย สนิท หลาย ซาติ
 ใน ซาติ นี้ จึงได้ อ่อน น้อม ตาม มา

ล้านวน เก้า

๑ ปาง ก้อนเคย ร่มน้ำ ใจจิตร
 เคย ปั้น ทวัพย์ ไปล่ ปลิก ปลก ให้
 เคย เปน มึง เมีย สนิท หลาย ซาติ มา นา
 ใน ซาติ นี้ จึงได้ เสฟ สร้อย ครอบ กัน

สมเด็จพระ เสด็จ

๑๕๓ บั๊กชีนามี กากจันฑาล มฤค จันฑาล คัทรภ
 สมนา โกรธจันฑาล ลัวจันฑาล นิ้นทก

๑ อากาศ หฤโศก ร้าย กือกา
 สักวี สี่ คิน คือลา โศก แท้
 นักพรต มักรโธธา หฤโศก
 ร้าย กว่า ร้าย นั้น แล แท้ ผู้ นิ้นทา

สมเด็จพระ เสด็จ

๑๕๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ถ่อ ลอยชล เชื้อขว้น้า ฤาจะ เขา
 แม่ มีบุบ ขาง เขา เขาระ ค้าน
 หญิง ทรง รูป ลำภา ผัว หย่า
 แม่ มีเคียด ก็ ครว้น มัก ร้าย แรง หึง

จำนวน เก้า

๑ ถ่อ ลอยกลาง แม่ น้า ฤาจะ เขา
 แม่ มีบุบ ขาง เขา มอก ข้ำ
 หญิง ทรง รูป ลำภา ผัว หย่า เล่า แะ
 บัก หล่ม ถ่ม ร้าย ข้ำ ไม่ ร้าย แรง หึง

สมเด็จพระ เสด็จ

๑๕๕ ยถา นทิจ บัณเฑาะ ปาณาจารย์ สภา ปปา
 เหว โลเก สัตว์ โยนาม เวลี เตลั นวิ ชช เต

โลกนิติ

๑ ฉนิ ไค แม่ น้า แะ ทน ทาง
 หลาย แพร่ง แ่ง บึง ขาง บ่อ ห้วย
 เลก เซ่น จิตร ใจ นาง ใน โลก
 ฤา อิม กามา ก้วย เสพ ช้อง สงสาร

จำนวน เก้า

๑ กงฤาแม่น้ำและ	คนทาง
ศาลสระโรงบึงบาง	บ่อห้วย
เปรียบประคองใจนาง	ในโลก นีนา
ฤาธิ์มเวลาทวย	แห่งห้อง สงสาร

สมเด็จพระ เสด็จฯ

๑๕๖ พาลสัตว์ มัทธิกา คณิ	ปุนิณญ์จ กัมมัทล
โลธิตตาม์พผลตาม์พล	น ธนมฐุชยเต
๑ แมลงวันเค็ก น้อย ทวย	นารี
พลุมากชลคณทิ	หลังแล้ว
น้ำใสแลฤาญ	สิทธิศักดิ์ นีนฤ
เจกสิ่งนี้กลาศแคล้ว	จากพันเปนเกน

จำนวนเท่า

๑ แมลงวันทวยเค็กน้อย	นารี
พลุมักชลคณทิ	ลูกไม้
น้ำใสแลฤาญ	สิทธิ เกษ
เจกสิ่งนี้อย่าไ้	เกลียดอ้าง เปนเกน

สมเด็จพระ เสด็จฯ

๑๕๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ กุจฉากุเมื่อใช้	การหนัก
กุมิทร พงษารัก	เมื่อไร
กุเมียบเมื่อใช้จัก	จวนชีพ
อาจจักรู้จักไว้	ว่าร้าย ฤๅก็

สมเด็จพระเทพฯ

๑๕๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีข้า จิกชอบใจ	หลายสถาน
ข้าหนึ่ง กิจ การงาน	เจ็บร้อน
ข้าหนึ่ง ฌก น้อพาล	เบียน เบียด
ข้าหนึ่ง คอย ขอดซ้อน	แหมให้ สักครู

๑๕๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ทาษาอย่าคิกไว้	วางใจ
ปก ปิก กลภายใน	อย่า หงาย
เลศ ลับ สิ่งใดใด	เห็น เหตุ
มันแหมะ นำ ทำร้าย	หมก สิ้น เสียบทั่ว

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๐

(ยังไม่พบคาถา)

๐ ความลับอย่าให้ทราบ	จับที
ปกปิดมิดังที	อย่าแผ้ว
แม้ให้ทราบเหตุมี	หลายหลาก
นับว่าข้าทาสแท้	โทษร้ายเร็วถึง

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๑

(ยังไม่พบคาถา)

๐ ทนุ ทายทางทาสใช้	โดยควร
อย่าและเลมลามลวน	วากไว้
รู้ศก่อกองชวน	ใช้ยาก
กึ่งแมลงป่องจรเข้	กึ่งแห่งงอนทาง

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๒

(ยังไม่พบคาถา)

๐ ช้างสารหกศอกใช้	เสียดา
งูเห่ากลายเป็นปลา	อย่าทิ้ง
ข้าเก่าเกิดแต่ตา	ทนปุ่ ฤทธิ
เมียบรรณอนร่วมห้อย	อย่าไว้วางใจ

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๓ สัตว์ปุตตพาลขลุท—

สัตว์ตัววาน สัมม—

พยาทโร ปุณิศดา

ด้ ไส้ม วาปาทยุคเล

๑ หญิงข้ำเคลาเท็ก เต้า

ใคร ออกยอมคำคน

พระศรี จากกฤษณ กส

มา ช่วย ชู ทิน ก

ชนพฤตวิวกัษม์

ภวติย ปรีมปรีทาน

ปรีลียเต ศรี

ปรีวาร ดาสา

ทุรชน

เหล่าน

กลา กลาศ

เมื่อ ร้าง ฤา วาย

ล้านวน เก้า

๑ หญิงชาย ข้ำขาปเต้า

ใคร ออกยอมข้าคน

ศิริ ห่อน จากทน

มา อยู่ ชู ทิน ก

ทุรชน

หมื่น

กลา กลาศ

เมื่อ ร้าง ฤา วาย

สมเด็จพระ เสด็จฯ

๑๖๔ มาตาทีเนจ ทูวากัษม์

มาตาสุทธี ปิตาสุทธี

๑ พ่อช้วน ฐั ย่อม

แม่ช้วน ปาก สามาญ

พ่อแม่โคตร สันทาน

คำอ่อนหวาน ขานหน้า

ปิตา ทีเนจ ทรุคคุณาม

สุทธี วากัษม์ คุณัมภเวดี

สาขาวณ

กล่าว กล้า

สุทธชาติ

ร่วม ฐั อิน ก

สมเด็จพระ เสด็จฯ

จำนวน เท่า

มีค. กลุ่ม แทนไท

สมเด็จพระเทพฯ

(ยังไม่พบคาถา)

ยั้ง รื้อน ฤา วาข

ឧបករណ៍ អន្តរាគមន៍ ។

๑๖๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ รศ หวานในโลกนี้ มี สาม
 หญิง รูปบริสุทธิ์งาม อีก อ้อบ
 สมเสพรศ กลกาม เขวโยค
 หวานไป ปาน รศ ถ้อย กล่าวเกลี้ยงไมตรี

จำนวน เก้า

๑ หวานใดในโลกนี้ มี สาม สี่นา
 หวานหนึ่งคือ รศ กาม อีก อ้อบ
 หวานอื่น คมื่นแสน ทวาม สรวพัก หวาน เอย
 หวานไป ปาน รศ ถ้อย กล่าวเกลี้ยง คำ หวาน

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ธรรมกายาไรค ร้อน รศ ชม
 กิณ กิขำขัก ลม แกรใช้
 คนชื่อ กล่าวไคร ชม ว่าชอบ ทุ แช
 ริงไป ริงนั้นใช้ ผ่าย หน้า นานเห็น

สมเด็จพระเทพฯ

๑๖๙ ติลมัตต์ ปเรส ว

อัมปโทสญฺจ บัณฑิติ

นาพิเก รัมปี สโทส

ชลชาโต น บัณฑิติ

๑ โทษทำน ปาน หนึ่ง น้อย

เม็กงา

พาสเพ่ง เลงเอามา

เชิกซี่

ผลพรวัวใหญ่ เต็ม คา

เปรียบโทษ ทนนา

บ่อบ บ่อบร้อย คน จ

บอกแล้วหรือ เห็น

จำนวน เก้า

๑ โทษทำน ผู้อื่นเพียง

เม็กงา

ปอง คิฉินนิณฑา

จะไร

โทษ คนใหญ่ หลวง ๙

หัตถ์ ยิ่ง หัก ผา

ปูนกัถ ผลพรวัวได้

อาจ ใช้อับเสียบ

จำนวน เก้า

๑ โทษทำน ผู้อื่นเพียง

เม็กงา

ปอง คิฉินนิณฑา

ห่อหวั่น

โทษ คนเท่า ภูผา

หนัก ยิ่ง

บ้อง บักคิกซ้อน เว้น

เรื่อง ร้าย ทาย สุนัข

สมเด็จพระ พระเชษฐา

๑๗๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนรัก มี มากใช้	ส่อผล
ซัง มาก เมื่อ อัย หน	โคจร เคร้า
รัก มาก เมื่อ กังวล	วาน ช่วย กัน หนา
ซัง มาก มี กิจ เร้า	เร่งไว้ อยู่ ติမ် ภา
	ลำนวน เก้า

๑ คนรัก มี มากใช้	แสดงผล
ซัง มาก นิยทา ทน	โคจร เคร้า
รัก มาก เมื่อ กังวล	วาน ช่วย กัน หนา
ซัง มาก มัก รุม เร้า	กล่าว ร้าย วัน ท้า

สมเด็จพระเชษฐา

๑๗๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คอก ขั้ว ทนাম ณะ ก้าน	คน นิย
สระ ก็ มี มลทิน	ไป พร้อง
น้ำ ล้าง สิ่ง ของ นิย	พึง เกือบ ติ หนา
คลอง ขาย อาวุธ ช้อง	สิ่ง ร้าย เปน ติ

สมเด็จพระเชษฐา

๑ ถิ่นพรหมณ ตาหนักแรง งามุมมก
จิตร พรหมากำหนด แม่นแท้
คำครูสั่งสอนทุก ขรรณแก่ คิษย์นา
ทำสิ่งนี้เที่ยงแท้ รวกรู้ใคร เสมอ
จำนวนเท่า

๑ ถิ่นพรหมณ ตาหนักแรง งามุมมก
หน้าจิตร พรหมากำหนด ยากแท้
คำครูสั่งสอนทุก ขรรณเมศ
ทำสิ่งนี้แหลมแท้ รวกรู้เร็วจริง
สมเด็จพระศาสดา

๑๗๓ ทิฆิ ชาศรโต รัตติ ทิฆิ สันต์สัส โยชน
ทิโย พาลานี้ สัสโร สัตย์มม อวิชานต์
โณณติ

๑ ทวยถิ่นคิน คำนี้ นิน นาน
ล้ำล้ำ เทียวทาง ปาน โยชนข้า
พาลพวกทองสงสาร ขาวปีก นกแซ
เพราะบ่เห็นขรรณ หน้า พิศโพ้น นฤพาน
จำนวนเท่า

๑ นอนบ่หลับซักช้า
เมิลมารคไกล ฤกษ์ดี
สงสาร สุกขาวรี
เพราะเผ่าพาล บุ่มบ้า

๑ คนตื่นคนหนึ่งช้า
มลาวิไลโยชน์เดียว
สงสาร หมู่พาลเที่ยว
เพราะบ่เห็นธรรมน้อย

๑๗๔ ราชการวิชัยมัยชัย
มุขม วิปปริดาณี

๑ เผ่าท้าวแลเสพท่วย
เข้าสู่สงครามซึก
ผู้เที่ยวชเลทศ
หญิงมีกรรมไยหน้า

๑ เผ่าท้าวคือเสพท่วย
เข้าสู่สงครามซึก
ทรงกรรมแลพานิช
ปักขึ้นปักเคว้าหน้า

ราตรี
เพราะล้ำ
ไกลกว่า ไกลพ่อ
บ่รู้ศธรรม
จำนวนเก่า

จริงเจียว
กูร้อบ
ทางเห็น นานนา
หนึ่งไต่เป็นคุณ

สมเด็จพระเจ้า

ด้วาน์เต สาคโร ยถา
น ลิกข์มุขเมว จ

ยาพิศม์
แข่งกล้า
ไกลฝั่ง นั้นหา
ยอมไถ่ความตาย
จำนวนเก่า

ยาพิศม์
เช่นช้า
เที่ยวท่อง ชเลนา
กล่าวไถ่ความตาย
จำนวนเก่า

๑ ผ้าท้าวเทียมเสฟด้วย ยาพิศม์
 เข้าสู่สงครามชก กลิ่นกล้า
 หญิงมีครรภ์พานิช เทียวทอง ชเลนา
 บั๊กขึ้นบั๊กชั่ว หน้า เหตุไฉน ความตาย
 ลำนวนเก่า

๑ ผ้าท้าวเทียมเสฟด้วย ยาพิศม์
 เข้าสู่สงครามชก ไข่ซ่า
 ทรงครรภ์แลพานิช เทียวทอง ชเลนา
 บั๊กขึ้นบั๊กเศร้า หน้า กล้าวไฉน ความตาย
 สมเด็จพระเจ้า

๑๗๕ เอกยามิ สเย ราชา ทวิยามัญจ บัณฺฑิตโต
 ฆรวาโล ดิยาโมจ จตุยาโม ตู ยาจกา
 ๑ กระษัตริย์ไสยยาศอ้าง เอกยาม
 ปราชญ์หลักสอง ยาม ตาม ครอบครอง
 ฆรวาคล่องหลักสาม ยาม อย่าง มา แส
 ยากหลัก ยาม สร้อย สิ้นทั้งคืน

ลำนวนเก่า

๑ บรรณยามหนึ่งไท่ ทรงฤทธิ
 หกหมู่หมื่นพันทิพย์ ทัวแท้
 สามยามพวกพานิช นรชาติ
 นอกสี่ยามนั้นแล เทียงแท้เกียรติาน

สมเด็จพระเจ้า

๑	ราชาธิราช น้อม	ในสัทย์
	มนตรี เปนบรรพต	ถ้องแท้
	ราษฎร รื่นเรือง สวัสดิ์	ทุกเมื่อ
	เมือง กัง นีเลิศแล	ไพร่ พ้า อยู่เย็น

จำนวน เก้า

๑	ราชาธิราช น้อม	ในสัทย์
	อำมาตย์ เปนบรรพต	ถ้องแท้
	ฝูงราษฎร อยู่ศรี สวัสดิ์	ทุกเมื่อ
	เมือง กัง นีเลิศแล	ไพร่ พ้า เปรม ปรีดิ์

ฉิมเทศ พระ เศรา ๑

๑	ข้าท้าวคร้าน หลิกเจ้า	หากเจียร
	ชีบเล่า เรือนเขียน	อ่านไซ้
	ชาวนา ทร ความเพียร	ไถถาก
	สามสิ่ง นีโตกให้	โทษแท้ คนฉิน

ฉิมเทศ พระ เศรา ๑

๑ นายเรือนใหญ่ ไชยยัง เรือน ทน
 นายบ้านใหญ่ คน หมู บ้าน
 พญาใหญ่กว่า ชน ในเขตร แกนแฮ
 ปราชญ์ใหญ่ ท้วก้าน สิบ ก้าว ทิศา
 ลำนวนเก่า

๑ นายเรือนใหญ่ อยู่เหี้ย เรือน ทน
 นายช่างใหญ่ คน ลูก บ้าน
 ท้าวพระยาใหญ่กว่า ชน ในเขตร แกนนา
 นักปราชญ์ใหญ่ แยก ก้าน ท้ว ก้าว ทิศา

สมเด็จพระเจ้า

๑ สักกิริรูปได้ เปน ทรัพย์
 ขาขฉลาก ความรู้ สรรพ ทรัพย์ ได้
 พรหมณ์ ทรง เวท ยานี ว่า ทรัพย์ พรหมณ์ นา
 ภิกษุ เกิด ลาภ ใช้ เพื่อ รู้ เทศ ธรรม

สมเด็จพระเจ้า

๑๘๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เวียน สรรพ สบ สาทรร สัน	เพลง คิลบี้
ประสิทธิ์ เสรี ทั้ง แคน ทิน	บ่อมนไ้
ตาม บัญญา ยิ่ง โขย จินต์	คติโลกย์
สอน อธิมาสัยไซ้	ห่อนไ้ มี คุรุ

สมเด็จ พระเคชา ฯ

๑๘๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เวียน วั คุรุ บอกลไ้	เสรี สรรพ
สบ สาทรร คิลบี้ ทุก วัน	บ่อมน วั
อธิมาสัย แห้ง สามีญ	บุญแต่ง มา แส
คุรุ ทัก นิก สติ ฐ	เลิศไ้ บอกลเลข

สมเด็จ พระเคชา ฯ

๑๘๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แม้น บุตร ยัง ขยาไ้	ชวน ขวาย
ขยา คั่น ตี ทน ทาย	ก่อนไ้
ลูก พร้าว อยู่ ถึง ปลาย	สูง สุก บอกลหา
ใคร พร้า หน้า ทักไ้	หาก วั เต็มเอง

สมเด็จ พระเคชา ฯ

๑๘๓ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	นก นอย ชน น้อย แท้	พอ ตัว
	รัง แท้ รุ เมีย ผัว	อยู่ ได้
	มัก ใหญ่ ย่อม คน หัว	โพ เพศ
	ทำ แท้ พอ ตัว ไซ้	อย่า ให้ คน หยัน

สมเด็จพระเทพฯ

๑๘๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	เห็น ท่าน มี อย่า เค็ล	ใจ ตาม
	เรา อย่า หาก ใจ งาม	อย่า คร้าน
	อุ ส่า หั พยา ยาม	การ ภิ
	เอา เยี่ยง อย่าง เพื่อน บ้าน	อย่า ท้อ ทำ กิณ

สมเด็จพระเทพฯ

๑๘๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	เริ่ม การ ทรง ตรึก ไว้	ใน ใจ
	การ ะ ทุ จึง ไป	บอก แจ้ง
	บอก เกือบ มี ใคร	เห็น บอก
	ผูก พัน แล้ว จึง แจ้ง	บอก ให้ เห็น ผล

จำนวน เก้า

๑๐๗

๑ เริ่ม การ ทรง ทรีไว้	ในใจ
การ ระบุ ใจ	ข้าวแจ้ง
เก็บ ทอก ออก ห่อนใคร	เห็น ทอก
ผล พลิก ทิด แล้วแผ้ว	แพร่ให้คน เห็น

สมเด็จพระเจ้า

๑๐๘

(ยังไม่พบคาถา)

๑ การ ไก ทรง ผิดใช้	เสีย หนัก
เอาสิ่ง นั้น ทรง ชัก	คิด แก่
หนาม ขอก สิว แคร่ คัด	ๆ ออก
หนาม ต่อ หนาม นั้น แล้ว	เขียนไว้ คำนวณ

สมเด็จพระเจ้า

๑๐๙

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ผสม ผิด คึก สิบห้า	วัน วาร
ทำไว้ ผิด เทศกาล	ขวย เข้า
เลี้ยง เมีย ผิด ราคานู	คึก หย่า
ทำ ผิด ไว้ คึก เศร้า	ทวาย ท้าว วัน ทาย

สมเด็จพระเจ้า

๑๘๘ (ยังไม่พบคาถา)

๑ เกินทาง ค่างเทศให้	พิจารณา
ชานี้หนึ่ง นอนอาหาร	อีกห้า
อก นอนอกบันทาส	ความโกรธ
ห้าสิ่งนี้คุณล้ำ	เลิก ล้วน ควร ถวิล

สมเด็จพระสังฆราช

๑๘๙ (ยังไม่พบคาถา)

๑ อาไศรยเรือนท่านให้	พิจารณา
เห็นท่านทำ การงาน	ช่วย ค่อง
แม้มีกิจโดย สาน	นาเวศ
ช่วย ถ้อ พาย จก ร้อง	อย่า หึง กว่า จะ ถึง
	จำนวน เก้า

๑ อาไศรยเรือนท่านให้	พิจารณา
เห็นท่านทำ การงาน	ช่วย พริ้ง
แม้มีกิจโดย สาน	นาเวศ
พาย ถ้อ ช่วย ค้า ร้อง	จรกให้ จน ถึง

สมเด็จพระสังฆราช

๑๙๐ อเนี้ยวหยาบ คมขัณฑ์โต	อุปฐา พุทธาสโก
ยัตตคุณิ ปกาเลนี้โต	ติวิธึ พินลักขณิ

- ๑ ขึ้นสู่เรือนท่านบ่
ท่านบ่ถามเงา
ขอ ท้อหังกา
สาม สิ่ง ทวณณผู้
เรือกทา ทนนา
ขอรู้
บงยัง คนนา
โศกแท้ สาธารณ
ลำนวน เก้า
- ๑ ท่านไป เรือกเร่งขึ้น
ท่านไป ถาม กวณเกา
ขอ อุดมเอง เอา
ลักษณ สาม นี้นี้
เรือนเขา ก็
กล่าวแก่
ก็กล่าว
ด้อยแท้ โศกคืน
ลำนวน เก้า
- ๑ ท่านบ่ เรือกฤชขึ้น
ท่านบ่ชวนเงา
ขอ ทน อหังกา
คน ชนิกนี้
เรือนนา
ขอรู้
เกินเพื่อน
หน้ายหน้าอย่า สมนาน
ลำนวน เก้า
- ๑ ก็อ คำน ท่านไป ร้อง
มา พุกเพื่อนไป เตือน
ยก ทน แต่ง สม เลื่อน
สาม ลักษณ ชัก ท่า คอย
มา เรือน
ไต่ ด้อย
ล่องกล่าว คุณแฮ
ชาติ ข้า ทวชน
ลำนวน เก้า

๑ เขา ข่เวียก ลัก หน่อ ชัน	เคหา
ทำน ข่ตาม เหวา	ชวก รู่
บก ทน อหังกา	เก็น เพื่อน
สาม ลักยณ หนีผู้	เผ่า ร้าย ฤๅ กิ

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๙๑

(ยังไม่พบ คธา)

๑ เปน คน จากเหี้ยออย่า	เปล่า กาย
เงิน พก ผ้า ห่อ ซาย	ชอกไว้
เคหา ข่า สุนท กาย	เข้า เปลือก มีนา
เงิน นุก ชุก จักไ้	ผอน เลียง ซาตมา
	ล้านวน เก่า
๑ เปน คน คลาศเหี้ยออย่า	เปล่า กาย
เงิน สลึง ทิก ซาย	ชอกไว้
เคหา ข่า สุนท วาย	เข้า เปลือก มีนา
เงิน นุก ชุก จักไ้	ผอน เลียง ซาตมา

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๑๙๒ อธัมโม ลภเต ธนั
 บิตีเต จิรกาลั

สัตตมาเส ปติฏฐิตัม
 ตั มุลลั อุปัสสิปปิเยตัม

๑ สิ้นไค บ่ชอบไค มา เรือน
 อยู่แต่ เจ็ก เกือน เกือน คำ เข้า
 ครั้น นาน บ่อม เลือน เปือน ปน อยู่
 มัน มัก พา ทั้ง เหว้า มอก ม้วย กุง โคน
 ลำนวน เก้า

๑ สิ้นไค บ่ชอบไค มา เรือน
 อยู่แต่ เจ็ก เกือน เกือน คำ เข้า
 ครั้น นาน บ่อม เลือน เปือน ปน อยู่
 มัก ชัก ของ เก้า เขียว มอก ม้วย หมก ไกรง

๑๙๓ ชเลน ชายเต กัทม์มิลม
 จิตร น ชายเต ปาปี ชลัทม์มิลม ปริสุชฌิต
 ๑ ชลฐิ บังเกิกให้ เปน ทม
 ล้าง ขำรร หมก สม เพื่อ หน้า
 ขาป พูน เพื่อ อารมณ จิตรอาทม์ เอง นา
 ขาป หาย ลาย ลบ ล้า เพื่อ หน้าใจ เอง
 ลำนวน เก้า

๑ ทม เกิก แต่ หน้า แล่น เปน สาย
 หน้า อาจ ล้าง ทม หาย ซาก ไข่
 ขาป เกิก แต่ ใจ หมาย ใจ ก่อ เอง นา
 จิง จัก ล้าง ขาป ได้ เพื่อ ท้วยใจ เอง
 ลำนวน เก้า

๑ ทมเกิดแต่หน้าแล่น	เป็นกระสาย
หน้าอา มล้าง ทม หาย	ซากไช้
ขยเกิดควยใจ หมาย	หมู่ขย
จัก มล้าง ขยไค้	เพราะ หน้าใจเอง
	จำนวน เก้า
๑ ทมเกิดแต่หน้าแล่น	เป็น กระสาย
หน้าก็ ล้างเลน หาย	ซากไช้
ขยเกิดไช้แต่ ภาย	เพราะ จิตร ก่อนนา
อันจัก ล้าง ขยไค้	เพราะ หน้าใจเอง
	สมเด็จพระเจ้า

๑๙๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ขยครู หรือ รอยรู้	วิชา
ขาย มิ่ง มีทร ภรรยา	บุตรไว้
ขาย องค์ อิศรา หา	ยศ ยาก
ขายท่าน บ่ ขวยไค้	ทรัพย์ เบื้อง บุญสูง
	จำนวน เก้า

๑ ขยครูไช้ถ้อยรู้	วิชา
ขาย แก่ ราชา คลา	ยศ แท้
ขาย แก่ ภรรยา หา	บุตร แต่ ไทหนา
ขาย กัณฑ์ทำ บุญแล้	ศุขนั้นๆ มี

สมเด็จพระเจ้า

๑๙๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หน้าใส กล กัง แก้ว	บัวบาน
ถ้อยคำ คำเพวระ หวาน	ทราบไต้
จิตร กัง กาย คมผลาญ	ชนม์ชีพ
เขา เหล่า นึกกล่าวไว้	ว่าผู้ทรชน

ล้านวนเก่า

๑ หน้าแฉ่ม ชื่นช้อย เซ่น	บัวบาน
ถ้อยคำ คำเฉื่อย หวาน	ทราบไต้
หัวใจ กัง กาย ผลาญ	ชนม์ชีพ
เขา เหล่า นึกกล่าวไว้	ว่าผู้ทรชน

สมเด็จพระนเรศวร

๑๙๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หลีกเกลียวนให้หลีก ห้า	ศอก หมาย
ม้า หลีก สิบ ศอก กราย	อย่าไกล
ช้าง ยี่สิบ ศอก คลาย	คลา คลาศ
เห็นทรชน หลีกให้	ห่าง พัน ลับ คา

สมเด็จพระนเรศวร

๑๙๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พาสีชี คล่องแคล่ว	โคล คลา
โคคู่ควรวไถนา	ชอบใช้
แม่แมว อยู่เคหา	ควรว อาคน
ชาติ สุนัข แท้ไท	คำเหี้ย เวื่อนควรว
	ลำนวนเก่า

๑ พาสีชี คล่องคล้อย	ควรว คลา
โคคู่ควรวไถนา	ชอบใช้
บนชาลชาติวิฬาร	ควรว อยู่
สุนัขเห่า แท้ไท	คำเหี้ย เวื่อนควรว
	สมเด็จ พระเศวตา ๗

๑๙๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ กระบือ หึ่งห้ามอย่า	ควรว ควรว
เมีย มึงอย่ามีสอง	สี่ไท
โค สามอย่าควรวปอง	เป็นเหตุ
เวื่อนอยู่สี่ห้องให้	เกิดควรวร่ำคาญ
๑ มีเรือค้าชีห้า	ลำนอ ห้ามแซ
สุนัข หกอย่าพึ่งพอ	จิตร เลี้ยง
แมวเจ๊กเร่งเร้วขอ	มาไล่ อีกนา
ช้างแปกม้า เก้าเหยียง	อย่างห้ามเพรงมา

๑๙๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีเงินให้ท่าน กู้	ไปหา
ศิลา ศาตรา ฤๅศึกษา	เล่าไว้
มีเมีย อยู่เคหา	ไกลย่าน
สาม ลักษณะ นี้ใกล้	แก่สั่มนั่ม

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๐ อนาคตวากษ์มัทรมพาโลนาม ทุราถลาภมัทรมัทรีนาม

อชานปุตม์มัทรมัทญจ ศัตร์	ทุลัตร์ปรัสังคัมมัทรมัทรีนาม
--------------------------	------------------------------

๑ สบพบคนเกล็ดมอฮา	เราา
ลาภ อยู่ไกล คึกหา	ใครได้
มีลูกโศกขัณญา	ยัง สัก รุ พ่อ
เมีย มีร่ำ ร่ำ อยู่ใกล้	อยู่เพียงขันที

จำนวนเก่า

๑ สบพบคนเกล็ดมอฮา	เราา
ลาภ อยู่ไกล มอฮา	ใครได้
มีลูกโศกขัณญา	บากจิตร คนหา
เมีย มีร่ำ ร่ำ อยู่ใกล้	อยู่เพียงขันที

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ไร้สิ่งสินแล้วอัช	ปัญญา
อีก ญาทิ วงษ์ พงษา	บ่ใกล้
คน รัก ย่อมโรยรา	รกรัก กัน แะ
พบ แพบ ทาง ทำไข	เขียง หน้า เมินหนี

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๒

(ยัง ไม่พบ คาถา)

๑ ขยำเรียนเพี้ยนคิกเค้า	ชุกทอง
ขยำเรียนวิ ทริ ทรวง	บ่อนเหลน
ขยำเรียนเวท มนต์สอง	สาว สวาคี
ขยำเรียนท่าทอง เว้น	สิ่งนี้เขียน ทัว
	ล้านวนเก่า

๑ ขยำเรียนเพี้ยน คิก คั่น	ชุกทอง
ขยำทริทริกนี้ยกปอง	บ่อนเหลน
ขยำเรียนเวท มนต์สอง	สาว สวาคี
แปร ชาติหนึ่ง พึ่งเว้น	สิ่งนี้เขียน ทน

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๓ สัว ภาเว น์หเร มิตร

สัตรี ภาว มัซซ ปรรทาเนน

สัว ภาเว มิตรสันธุ

อห็นต์ วันันเต นม

๑ รักมิตร สุภาพใช้	มีมิตร มาหา
รักใคร่พองสาสนิต	ชื่อใช้
รักหญิงเท่าอย่าคิด	สินอ้อย เขาหา
รักสามภักดีไหว	อ่อนเกล้ากลอยสนิท
	ล้านวนเท่า

๑ รักมิตร สุภาพใช้	สมร มิตร
รักเผ่าพองสาสนิต	ชื่อใช้
รักหญิงอย่าพึงคิด	สินอ้อย เขาหา
รักสัจย์ศีลจักไก่อ	คู่ชแท่ทาง สวรรค์
	สมเด็จ พระเคชา ๑

๒๐๔

(ยังไม่พบ คำตา)

๑ รักทรัพย์อย่ายิ่งทวย	วิชา
สว่างอื่นเท่าสุริยา	ห่อนไก่อ
ไฟไคยิงราคา	เพลิงรอก ฤาพ้อ
รักอื่นหมิ่นแสนใช้	อย่าสู้รักจรรวม
	สมเด็จ พระเคชา ๑

๒๐๕

(ยังไม่พบ คำตา)

๑ มีมิตร จงรอบรู้	รักสนิท
กุญชรเก็บขจิต	ชอบหน้า
ความ ขำ เจื่อนจำปีค	ปักเป้า
ท่านว่า มิตรนี้ข้า	เอกล้ำเหลือก็
	สมเด็จ พระเคชา ๑

๒๐๖ มาตฤต ปิรทรวีษุ
ฮาดมวดี สัฏฐเตช

โลษฏรวัต
ยะ ปะเสยติ สัณฐิตัง
หิโตปะเทศ

๑ เมียท่านพิศ พ่างเพียง
ทริพย์ท่านเหมือนกังขา
รักสัถว์เท่าชีวา
ครอง กังนี้ พูลันยาย

มารกา
พิษ ร้าย
ปานเปรียบ
ยาครโยง เมืองสวรรค์
ล้านวนเก่า

๑ เมียท่านพิศ พ่างเพียง
ทริพย์ท่านคืออิฐฉา
รักสัถย์อันอาคมา
ครอง กังนี้ รักเปลือง

มารกา
กระเบื้อง
เทียมเท่า กันแซ
ปลก พันสังสาร
สมเเระ พระเดชา

๒๐๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนใดไว้ทุเรศสิ้น
ความสัถย์ก็ระส่าย
ความเจ็บ มานะหาย
สิ่งสี่ มีพร้อมแล้ว

ความอาย
เสื่อมแท
เหือกเล่า
เปรียบ ทัวย เทียรณาน
ล้านวนเก่า

๑ คนโง่ใจ ส่างสั้น	ความอาย
ความสัทย์เสื่อม กระจาย	จากแท้
มานะเจิบ อาย หาย	หมดเนตร
สิ่งสี่ มีพร้อมแล้ว	เหลือเพียงแต่ขระฉาน

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๘ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนโง่มีสัทย์ทั้ง	มานะ
ความอายยังไม่สละ	ลกข้าง
ความเจิบยังไม่สละ	จากจิตร หนา
แม้ตกต่ำร้าย ร้าง	ห่อนให้ใคร แกลน
	ล้านวนเก่า

๑ คนโง่มีสัทย์ทั้ง	มานะ
ความเจิบยังไม่สละ	หนึ่งข้าง
ความอายยังไม่สละ	จากจิตร
แม้ตกต่ำไว้ร้าง	ห่อนผู้ใด แกลน

สมเด็จพระเจ้า

๒๐๙ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนโง่พึ่ง ธรรมแล้ว	บ่ชวาย ชวนหา
บ่ทริ ตรึก นึก หมายถึง	มันไว้
บ่ถามไต่ อูยาย	เติม ท่อ
บ่ราชนูว่า ผู้นี้ใช่	ใช่ชื่อเมฆา

สมเด็จพระเจ้า

๒๑๐

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑ ผู้ไททรง สักย สร้าง	ศิลา
บ่มีโกรธบ่มีหึงษา	ท่านไซ้
สักย ชื่อ ถือเมตตา	ใจ อก
ท่านผู้ นั้ จักไ้	ชื่อ เชื้อ ปราชญ์
	ล้านวนเก่า

๑ คนไททรง สักย สร้าง	ศิลา
ไปเคียดขี้ หึงษา	สักย ไซ้
นำ จิตร ศึกกรรณา	เมือง นิ
คนทั้ง นั้ จักไ้	ชื่อ เชื้อ ปรินา

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๒๑๑ โย มาตร ปิตริ วา

ชินนัง คตโยพพนั

ปหลันโต นภรติ

ติ ปรภาวโต มุขั

สุตตนิบาต, สุตตนิบาต.

๑ แม่มิทรพยั้งทั้ง

ยศดา

พ่อแม่แก่ชรา

บ่เลี้ยง

เป่นสุขแต่อาตมา

บริโภค

จักนิยหายวายเพียง

โทษ ท้าวลงทัณฑ์

ล้านวนเก่า

๑ คนไถลรพ้อทั้ง	มารกา
อินทุพลชรา	ภาพแล้ว
ชัยไลไป มีปรา	นิเณทร์
คนทั้งนี้ฤาแคล้ว	คตาค พันไภยัน

สมเด็จพระเทพฯ

๒๑๒ เบ รุทฺธเม มหัยันติ จ นรา ชัมมัสส โกวิทา
 ทิฏฐิเช ชัมเม ปลัสสันติ สิปปราเบ จ ลุคตี

๑ บุคคลผู้ฉลาดมาก	ปัญญา
เห็นผู้เฒ่าแก่พฤมา	นอบไหว
สรวเสริญทั่วโลกา	ฉันนี้ นรพ้อ
ครั้นวายชีพจักได้	สู่ฟ้าเมืองแมน
	จำนวนเท่า

๑ คนโง่โง่ฉลาดก๊วย	ปัญญา
เห็นแก่พฤมิตมา	กรวยไหว
สรวเสริญทั่วโลกา	คนทั้งนี้ นร
ในปรโลกจักได้	สู่ฟ้าเสวยสรวรค์
	จำนวนเท่า

๑ คนโกเอมโอช ก้วย

เรรจา

เห็นแก่เมาพดมา

ถ่อมไหว

สรรเสริญทั่วโลกา

มนุษย์ ฟ้า

ปรโลกพ้นจักไค้

สู่ฟ้าเมืองแมน

(ในปรโลกจักไค้

สู่ฟ้าเมือง สวรรค์)

สมเด็จพระราชา

๒๑๓ ขาดิถัโธ ธนดิถัโธ

โคตติถัโธ จ โยนโร

สัญญาตี อติมัญญะติ

ตี ปราภาโต มุขี

สุตตนิบาต, ชุทฺตกนิกาณ.

๑ คนโกใจกระถางโคตร

กระภูล

โอหังว่าทรรพย์มุล

ยิ่งผู้

กูหมิ่นหมู่ประยูร

พงษ์เฝ้า

จักนิยหายวายร้าย

สิ่งร้ายเบียนตน

ลำนวนเก่า

๑ คนโกท่าโคตรเก่า

กระภูล

ถือว่าตนทรรพย์มุล

มั่งซึ่ง

กูหมิ่นหมู่ประยูร

พงษ์เฝ้า

เป้นที่กิตติยศทั้ง

ทั่วท้องโลกา

สมเด็จพระราชา

๒๑๔ อิตถี ฤตโต สุราฤตโต
ลัทธ ลัทธ วินาเสติ

อักษฤตโต จ โย นโร
ดํ ปราภวโต มุขี

ลุตตนิบาต, ฐัททกนิภาย.

๑ คนใดมาก ชู้คย

พ้อง พาล

หมากรุก สะกา สุราขาน

บ่อนเหล้า

บทใด บัดบัดกาล

เสียบทรัพย์

จัก ฌิหาย วาย เว้น

สุข ร้าง แรมโรย

ลำนวนเก่า

๑ ชายใด เว่ คย คำ

นารี

เสพ สุรา ยินคิ

บ่อนเหล้า

นกใด ะกา ติ

มือต่อ พันนา

คนทั้งนี้ ฤา เว้น

จาก เบื้อง ฌิหาย

สมเด็จพระเจ้า

๒๑๕

(ยังไม่พบ คำ)

๑ คนใด ถ้อย จาก รู้

วิชา

หญิง รูป ร้าย กิริยา

โฉก ก้วย

บรรพชิต บ่ รักษา

ศีล ชาติ

สาม สิ่งนี้ ชื่อ ม้วย

ชีพ สิ้น สุก สกล

สมเด็จพระเจ้า

๒๑๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คน ร้าย มักชอบร้าย	วาคี
สอน สั่ง สิ่งความดี	บ่ได้
คุฯ เกลือ ทอคนดี	สูญเปล่า
ศพ ที่ ชั่ว เชื้อนไข	ทรวบ แง้งใจมัน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๑๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สอนคน คีนชาติชั่ว	โลกณา
ฝนตก เจริญ ออมเขา	หลัง ลุ่ม
คนดี สั่ง สอนเขา	โอวาท
กล กตธ ออม หน้า อุ่ม	อ้อมไ้ ไคยใจ

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๑๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เผ่า พาล พวกไป รู้	คุณคน
มัน บ่อมหา เหตุผล	ชุกไ้
สมบัติ สี่ สากล	โคย กอบ ใต้ แะ
ฤา อาจ ยัง มันไ้	เกิด แ้ม ยินดี

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๑๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ไก่สินทรวพยเพื่อค้า	ชนหงษ์
เลี้ยงชีพ ข้า ยืน ยง	อยู่แล้ว
ภายหลังโลกไป ทรง	ใจ ก่อ
ถอน ทัว ทัว หงษ์ แคล้ว	คลาศสิน เสื่อมทอง

สมเด็จพระราชา ๖

๒๒๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แม่น้ำคัง คกเคียว	ควรร
เหล็กคก ทำเคียวรอน	ไว้เข้า
ไม้กระทก กระทำทอน	ทุกที่ กงนา
คนคกทั้ง คูณหน้า	บ่ต้อง การงาน

สมเด็จพระราชา ๖

๒๒๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ปราชญ์ไคเรืองรู้ยิ่ง	วิทยา
กล่าวมธุรสธรรมา	ห่อนพลัง
น้ำจิตร สัตถยา	ยลยาก
คือ กัง กวง แก้ว คัง	แท่งไว้เรือนใจ

สมเด็จพระราชา ๖

๒๒๒ อปฺภุโฐ บัณฺฑิตโต เภริ
พาโล ปุณฺณโฐ อปฺภุโฐปิ

ปัชฺชณฺโณ โหติ ปุณฺณโต
พหุเมปี ภณเต ตทา

โลกนิติ

๑ ไปถาม ปราชญ์ป๋พรวง พาทิ
 เภริษ คนบ่ ตี ไป ครั้น
 ไส้ อรรถ กุเมรมี ศรัทท์ เมื่อ ถามแซ
 ถามบ่ ถาม ฝ่า ฟัน ขวกไธ้เหลือ ถาม

ลำนวนเก่า

๑ ปราชญ์เปรมโคบไต้ พาทิ
 นึ่งนึ่ง กุภริ ไป ช้อน
 อรรถ อ่าง กุเมรมี ศรัทท์ เมื่อ ถามหา
 ถามบ่ ถาม พาล ปลัชน เปลาเพื่อ ฐูณผล

ลำนวนเก่า

๑ ไปถาม ปราชญ์ป๋พรวง พาทิ
 เปรียบกัฏ เภริ ตี จัง ครั้น
 คน พาล พวก ขวก ตี จัก กล่าว
 ถามบ่ ถาม มัณ ฟัน เฟื่อง ถ้อย เกิน ถาม

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๒๒๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ร่วมรัก นึกปราชญ์เชื้อ ชาควิ
 เรา ผิด ชอบ ชั่ว ตี ท่าน แจ้ง
 เขา เขียง อย่าง ขยำ มี จิตร โกรธ
 ปรางฎกล ท่าน แกล้ง แะให้ ชุ่ม ทอ

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๒๒๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หน้า ปี่ มี จิตร ฐั	ไทรล ฐ
ไม้คก เขาทำ คร	ชื่อไค้
บัณฑิตย ทราน ฐนทร	โอวาท
สอน สั อากมให้	อ้อน ก้วยใจเอง

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๒๕ มา จ ทุซซนลลัคคั ภาสลาตุลลาคุมมัม

กร มุญญ์ อโหรรัตตัสส นิตย มนิตยัตถัม

๑ ขยาคบคน หมู่ร้าย ทรชน

คยแต่บัณฑิตย คล ชอขแต่

วันคืน จำเวญผล บญเว้ง ทำนา

เห็นอนิจ นิตยแล้ ถ่วง พัน สงสาร

ลำนวนเก่า

๑ ขยาคบ คน หมู่ร้าย	ทรชน
คยแต่บัณฑิตย คน	ปราชญ์แปล้
วันคืน รวค เร็ว คล	บุญเว้ง ทำนา
เห็นอนิจ นัน แล้	ถ่วง พัน สงสาร

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๒๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พึงอวยโอรสไว้	ในทณ ก่อนนา
จึงสั่งสอนสาธุชน	ทั่วหล้า
แต่แรกเร่งผจญ	จิตรอาศ มาแฆ
สัทว่อนหมื่นแสนอ้า	อาชแท้ทรมาณ

ฉมแดง พระเทศา ๗

๒๒๗ น ภิชัเชตุ กุ้มภกาโร โลเกตุ กุ้มภ ฆฎติ
 น ชิเปตุ อปาเยสุ ลีสสำน วุฑฒิการณา
 โลกนิติ

๑ ช่างหม้อที่หม้อไซ้	ที่ฉาน แดกนา
ที่แต่งเอางามงาน	เมื่อค้า
กุศศิษย์กับอาจารย์	ที่สั่ง สอนแฆ
ที่ไซ้ที่เสือก หน้า	สู่เบอง อยาย

จำนวนเท่า

๑ ช่างหม้อกินที่นบ้น	ปวงภาชน
หวังเผิกไซ้จักมาก	มั่งร้าว
ครูสอนใครศิษย์ผาก	ผูกเฟื่อง ฟูนา
ไซ้ชักจักให้ห้าว	เหตุเบอง อยาย

จำนวนเท่า

๑๒๙

๑	ช่างหม้อก็หม้อไฉ่	ก็ฉาน	แตกหา
	ที่แต่งเอางามงาน	ชอบไฉ่	
	คุณศิษย์กับอาจารย์	ก็สั่ง	สอนแซ
	ที่ไฉ่ที่จักให้	สู่ห้อง	ขมาย

สมเด็จพระเทพฯ

๒๒๘ (ยังไม่พบคาถา)

๑	คุณแม่หาหนักเพียง	พสุธา
	คุณบิกรกูอา	ภาคกว้าง
	คุณพี่ฟ้างศิขรา	เมรุมาศ
	คุณพระอาจารย์ช้าง	อาจสู้สาร

สมเด็จพระเทพฯ

๒๒๙ (ยังไม่พบคาถา)

๑	เมื่อร่อนน้ำท่านให้	เย็นใจ
	เมื่อเบือกเป็นไต้ไฟ	อุ่นเนื้อ
	เมื่อทุกข์ท่านแก้ไข	ชูช่วย
	เมื่อยากจนท่านเกื้อ	ก่อให้ทุนทำ

สมเด็จพระเทพฯ

๒๓๐	สุชี รุกข์สีล ฉายาว	ตโต ญาติ มาตาศิ
	ตโต อาจารย์โย รัญโญ	ตโต พุทฺธิสีล เมกขา
		โลกนิติ

๑๓

๑ เป็น กาย รอบ ร่มไม้
เป็น ญาติ บิฑูร มารดา
ร่มครุ ร่มพระยา
ร่มพระเจ้า จอมคั่น

ใบหนา
กว่านี้
เย็นยิ่ง ยิ่ง พ่อ
แห่ง ห้อง นฤพาน

ล้านวนเก่า

๑ เป็น เสา พฤษ มิ่งไม้
เป็น ญาติ ทุกข์ สรราย
เย็นครุ ยิ่ง พันฉาย
เย็นร่ม พระเจ้า ใต้

สุข สบาย
กว่าไม้
เย็นยิ่ง ยิ่ง กรุณา
ร่ม พ้า กิณณ

สมเด็จพระเทพฯ

๒๓๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ทอง กวาว หงอน ไก่ เส็ง
งาม แท้ ถิ่น ฤๅมี
นัก เรียบ นบ กนาฬิ
งาม ผลาผล เท่า กอช

สกลี
หนึ่ง ห้อย
ลบ หลั อรรพนา
กอบ นัน ฤๅมี

สมเด็จพระเทพฯ

๒๓๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หอม กลิ่น คอกไม้ ที่
หอม แท้ ตาม ตม ฤๅ
หอม แท้ กลิ่น กล้าว คือ
หอม สุข หอม สะท้าน

นัยถือ
กลับ บ่อน
คิลล์ นีนา
ทัว ไกล่ ไกล่ ถึง

สมเด็จพระเทพฯ

๒๓๓

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ทำบุญบุญแต่งให้	เห็นผล
คือ กิ่งเงา ตาม คน	ติดแท
ผู้ทำสิ่งอกุศล	กรรมติด ตามหา
กุญจักร เกวียน เวียนแล้ว	ไล่ก้นหินโค

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๒๓๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ใจบุญบุญนึกรู้	เร็วทำ
ใจบาปทำบาปกรรม	ง่ายแท้
ใจบุญก่อบาปช้า	ยากยาก จิตร ภา
ใจบาปทำบุญแล้ว	ยิ่งหนีแสนทวี

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๒๓๕ ทูณันต์คหิ์ส ลหุโน
จิตต์ลัสส ทมโถ ลาสุ

ยัตถ์ กามนีปาติโน
จิตต์ ทัณต์ สู่ชาวห์

ธรรมบท

๑ ใจเร็วใจห้าม ยาก	ใจฉันท
ใจเกิดอาทร พลัน	เทียวแท้
ใจสำเหนียกนึกธรรม	หนาว หนาว ใจนา
ใจทั้งนี้เลิศแล้ว	ชีพม้วย เมื่อสวรรค์

อำนาจเก่า

๑ ใจเร็วใจห้ามยาก	ใจฉันท
ใจกึกอารมณ์พลัน	เชียวแท้
ใจโกร๋นสำเหนียกอื่น	ชอบใส่ ทัวนา
ใจกังนั้คิแล้	เลิกให้สุขเกษม
	ถ้านวนเก่า

๑ ใจเขาใจห้ามยาก	ใจฉันท
ใจเกิกเวรมา นกรรจ์	ถากแท้
ใจโคกคึกผ่อนผัน	ชอบใส่ ทัวนา
ใจกังนั้บึงแล้	เลิกให้สุขเกษม
	ถ่มเคจ พระเคชา

๒๓๖ (ยังไม่พบคาถา)

๑ สาทกรไกรจะ ล้าเท่า	ธรรมาน
ทวัชพ์สิ่งไกรกรทาน	ที่ไ้
รักไกรจักขุนปาน	รักสัจ คีลนา
สุขสิ่งไกรจักไ้	สุขเพียง นฤพาน
	ถ่มเคจ พระเคชา

๒๓๗ นั้ติ สิต นั้ติ อุณห์	นั้ติ พุขาธิ ปรปิติ
นั้ติ โสภ มรณ นั้ติ	นิพพาน นาม อธิล

๑	พินฺนํ พินฺนํ เกโถก ร้อน	โรคา
	พินฺนํ จากทุกข เวทนา	โครก เศร้า
	พินฺนํ ทาย แก่ เกิดมา	ในโลก
	สุข กังนี้ พระ เจ้า	ว่า เมื่อ นฤพาน

สมเด็จ พระเชชา ฯ

๒๓๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	มุตฺตํ ยปฺปํ โลกํ ถิ่น	แสวงหา
	สรวพรส เปน มุตฺตํ พา	พยายใช้
	มุตฺตํ ทุกข์ เกิด เพราะ ราว	กระเกลศ
	มุตฺตํ นิพพาน นินฺนํ ไก่	เพราะ กวบ สัจจา

สมเด็จ พระเชชา ฯ

๒๓๙	อาปํ ปิรํ นํติ โน นัชชา	รูก์ชา ขา ทนํติ โน ผล
	วสํ นํติ กัจจํ โน เมฆา	ปรีดีถาย สติณฺ
		โลกนํติ

๑	คกคา หวง หน้า ห่อน	จักมี
	ไม้ ห่อน หวง ผล ศรี	ศกไว้
	หวง ฝน ฝ่าย เมฆ	เห็น ห่อน มีชา
	ปราชญ์ ห่อน หวง ทวพย์ ไก่	เกิด กวบ ทาน ทำ
		ล้านวนเก่า

๑ น่านน้ำฤๅห่อนกล้า	กลืนชล เองแฮ
พฤษชาติห่อนหวงผล	เสพสร้อง
จอมเมฆไป หวงฝน	ภักย์เสพ เสียนา
ปราชณฺ์ห่อนหวง ทวพยฺ์ช้อง	เปิกให้เปน ทาน

สมเด็จพระเจ้า

๒๔๐

(ยังไม่พบ คธา)

๑ ขบถอุบิธิ์	เปือกทม
แก้วเกิก แต่ผา นิยม	ชอไช้
ช้างเผือก เกิกในพนม	ไพรพฤษ
ปราชณฺ์ประยุร ชากโร	ทัวหน้านิยถิ

สมเด็จพระเจ้า

๒๔๑ ขเวน ชีร์ลี ชานันต์

พลพิทักษ์ญิง วาหิเย

ทุเหน ถัญญู ชานันต์

ภาสมาเนน บัณฺฑิต

โลกนิติ

๑ วัฑิชิศกร กววย
 รู้ว่าโคงานแข
 โคมมเกยิยร แสคง
 รู้ว่าปราชณฺ์ปริชไส

รณแรง รวคแฮ
 เมื่อไช้
 ก็เมื่อ รุกนา
 เมื่อถชัย คำ ขาน
 จำนวนเก่า

๑ รู้เร็ว ม้า มิ่ง กว๊
โคเห็น ภาระ รัย
โค นม น่าน นม จัย
ถ้อยกล่าว ริงรู้ผู้

ควย ขัย
รวก รั
รค ก้อน รั แช
ปราชญ์ เชื้อ ปรีชา
ลำนวนเก่า

๑ รู้ กิ กุรงค กว๊
รู้ว่า ไกงาน แขง
โค นม เกษียร แสทง
รู้ว่า ปราชญ์ เป็รื่อง ไซ้

รณรงค รวค แช
เมื่อ ไซ้
กิ เมื่อ รุกหา
เมื่อ ถ้อย คำ แดลง

สมเด็จพระเจ้า

๒๔๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ นก แสท สกุด ไทย เค้า
ทั้งทุก อัฐ ลิก ลา
เสียง ประทุษฐ ภาษา
ฟัง บ่ เพราะ หู พร้อง

กู่ กา
ถ้อย ร้อง
หิน ไทค
หู ถ้อย ทรชน

สมเด็จพระเจ้า

๒๔๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แหก เค้า หูเหว่า แก้ว
หงษ์ วิคค มยุรา
เขก นรชาติ วาา
ฟัง เสนาะ เพราะ พร้อง

โกญหา
รำ ร้อง
เฮม โชช
มฤต ถ้อย วาที

สมเด็จพระเจ้า

๒๔๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ สกุนดา กระเหว่าไซ้	เหมือนกัน
ไซ้ทอไซ้สำคัญ	เท่าแท้
ออก ลูก จิง แป้ว ผัน	ตามเพศ
กากระเหว่า นีน แล้	ทั่วผู้เล็ง เห็น

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๒๔๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ หก แร้ง แร้ง ร่อนไก่อ	พอเพียง ปีกนา
บินขู่สูง แข่ง เคียง	ครูไก่อ
แม่ห้า นที เรียง	รายทั่ว ทวีป แะ
ฤก เท่าฤก นีนไซ้	สุก สู้ สาคู

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๒๔๖ ตีรีนิ รตนานิ สัตตานิ	สัมโร นิคคเล
วิทย์ธานันธุมิตัตถุญ	สัจจารยบเทวการเขต
๑ ควรรแสงสี่สิ่งทั้ง	มณีนัน
เป่นจำเรณูศรี สวรรค์	เลิศล้ำ
ความรู้เมียบิทร สัก	เข้าเปลือก มากนา
อย่าสูญใจไก่อ้วน	เท่านี้อย่าแคลน

จำนวนเท่า

๑ กวรมีสามสิ่งเพียง
เป็นที่เจริญศรีสวัสดิ์
คือคุณมิตรรัตน์
ครั้นค่อยสนใจแล้ว

มณีรัตน์
กว่าแก้ว
เข้าเปลือก
เท่านี้ฤๅแคลน

จำนวนเท่า

๑ กวรสว่างสี่สิ่งแท้
พึงจักจำเจริญสวัสดิ์
ความรู้มิตรเมียบัส
อย่าเสียใจไค้แล้ว

มณีรัตน์
แว่นแก้ว
เข้าเปลือก มีนา
เท่านี้ฤๅแคลน

สมเด็จพระเชษฐา

๒๔๗ ชุติ โทติ นาดิมนัญญะ
เอกัม ปิปรโยทาดิ

วิษัณวา สิปปมถวา
ชีวิตัก ปิปรการณ

โลกนิติ

๑ ศิลปสาครทุกสิ่งล้วน
คึกขบาคึกเกลี่ยกกล
สิ่งเกียวิฬกฝนจน
อาชช่วยชีพชั่ววัย

แสงทองผล
ว่าน้อย
สันทัก
ปีเลี้ยงอาคมมา

จำนวนเท่า

๑ ขยำหมื่น ศิลป์ว่า น้อย	นักชา
ศิลป์ สิ่ง สรรพวิชา	ชอบแล้ว
เกี่ยวไ้ชำนาญหา	อาจช่วย คนแซ
เลี้ยงชีพอยู่รื้อแล้ว	ผ่อง ค่าย ผ่อง ผล
	คำนวณเก่า

๑ วิชาควร รู้	ๆ ชาค
ขยำหมื่น ศิลป์ สาท	ว่า น้อย
รู้จริงสิ่งเกี่ยวหา	มี มั่ง
เลี้ยงชีพอยู่รื้อแล้ว	ชั่ว ล้อ เสนอหลา

กรมเคจ พระเคชา ๖

๒๔๘ (ยังไม่พบคาถา)

๑ พายเด็ก พ่อขยำ รัง	รอ พาย
จน ทรวัน จักสาย	สอง พ้า
ของ สกสิ่งควร ขาย	จัก ชาค คำแซ
ทรลาคเลิกแล้วอ้า	บ่นอื่นเขาใคร

กรมเคจ พระเคชา ๖

๒๔๙ ลินเน ลิปปี้ ลินเนณ	ลินเน บัฟพตมารุย์
ลินเน กามัสส์ โกธัสส์	อิมบัจญ์จ ลินเน ลินเน

โลกนิติ

๑ เวียนคิลปสาครแสงทวีปย์ก้อม เกินไศล
 สามสิ่งอย่าใจไว ชอบช้า
 กามเสพกตฺติไซ คานโกรช กตฺติ
 สองประการนี้ถ้า ผ่อนน้อยเป็นคุณ
 ลำนวนเก่า

๑ เวียนคิลปแสงทวีปย์ช้า ชมผล
 ไสลลาคค่อนทรงทน ไท้เต้า
 กามเสพอย่าแรงรณ วาญโกรช ช้าพ่อ
 ห้าสิ่งใดหยุดยั้ง ยิ่งช้าเฉลิมคุณ
 ลำนวนเก่า

๑ เวียนคิลปแสงทวีปย์ก้อม เกินไศล
 สามสิ่งอย่าเร็วไว ชอบช้า
 เสพกามหนึ่งคือใจ มักโกรช
 สองประการนี้ถ้า ผ่อนน้อยเป็นคุณ
 สมเด็จพระเดชฯ ๑

๒๕๐

(ยังไม่พบคาถา)

๑ มักไ้ให้คิกไ้ สองสถาน
 ไ้ชั่วนี้ไ้การ ชั่วหน้า
 ไ้ไ้สกวกกาล โดยชอบ
 ไ้ค้งนี้เขอช้า อิ่มน้ำใจคน

สมเด็จพระเดชฯ ๑

๒๕๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ทรัพย์มีสี่ส่วนใช้	ขุนขัน
	ภาคหนึ่งพึงเก็บา กัน	เก็บไว้
	สองส่วนเก็บ เสรีา สรรพ	การ กิ ใช้นา
	ยังอีก ส่วนควรให้	จ่าย เลียง ทัว คน

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๒๕๒ รูปโยพพนลัมย์นันา

วิสาณกุลลัมภวา

วิธชา หินา น โสณันติ

นิคัณธา ชิว กัสสุกา

โลกนิตติ

๑ เขาวรูป หุ่นเฝ้า เฝ้า

ในวงษ์ ทรฤณ แส

แม่ปราชญ์วิทยาทรง

เสียมเคเร้า

กุฏทวง ทอง กวาวทอง

แกงป่า

เสียบ กลิ่นวินรคเร้า

ทั้งนี้ใคร ชม

ลำนวนเก่า

๑ หุ่นเฝ้า ทรงทรวก พริ้ง

เพราะ ชาติมี

สูง ศักดิ์ ทรฤณชาติ

แชนหน้า

ไม่รู้ศิลป สาท

กูไป งามพอ

กุฏทวงทอง กวาวจำ

แจ่มไว้ รคหอม

ลำนวนเก่า

๑ เขาวรรูปหน้าหนุ่มเนื้อ
 แม่น วาศ วิทยา ทรง
 ทอง กวาว กอก กาย กง
 เสียบ กลิ่น วิน รัช เร้า

ใน วงษ์ วรรณุต แธ
 เสื่อม เศวร
 แดง ป่า
 ทั้ง นี้ ไกร ชม

สมเด็จพระเจ้า

๒๕๓ อลัสลัส กุโต ลีปป์
 อมิตตัสลัส กุโต ลุขี
 อปฺปญฺญัสลัส กุโต นิพฺพานิ

อลิปป์ลัส กุโต ธน
 อลุขลัส กุโต ปุญฺญ

โลกนิค

๑ คร้านครอบ ไกร กไ
 แม่นย มีคิลป์ นิท
 เสื่อม ทวพยฺ คำ ข ยิน
 เทียว เทก ปองไปไค

เสพคิลป์
 ทวพยฺ ไซ
 เยียบ มิตร โฉน พื่อ
 ศุข สรวง สุกแสง

ล้านวนเก่า

๑ มักคร้านฤา รอยรู้
 คิลป์สาคร เสื่อม สินทา
 ไร่ ทวพยฺ ธิษ ฐมา
 เว้น จาก มิตร นิน ไซ

วิทยา
 ไร่ไค
 เปน เพื่อน
 ศุข ร้าง แรมโรย

พระเจ้า

๒๕๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	กุ่มเคย คนเคยค้า	มา นาน
	คกแท้เข้าแกง จาน	ส่งให้
	มีวศรศไคปาน	เพราะรัก นั้น นาน
	ชมชื่น กลิ่น กล่องไค	ยิ่ง ชื่น ปลา ทิ

ฉมแดง พระเตชา ฯ

๒๕๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	คราวก็มีเพื่อน พ้อง	พรู ตาม
	ขึ้นนั่งไต่ คอหมากาม	ถึถอย
	คราวทุกข์ ฤๅกเหิน ความ	มีโทษ
	เพื่อนเล่นเรวรา น้อย	หนึ่ง นั้น ฤๅ มี

ฉมแดง พระเตชา ฯ

๒๕๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	คนไคเกิมแม่น้ำว่า	เวร กัย ทน นาน
	หลายกายแค้นเขี้ยวจับ	คิก ร้าย
	ภายหลัง มาตร มั่น กลับ	เป่น มิตร ก็ ก็
	จง ประหยัคอย่า หง่าย	คำเข้า คอย เชิง

ฉมแดง พระเตชา ฯ

๒๕๗ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	น้ำ เหม็น มลั้ง สิ้งเหหน้า	ไฉน หยุค
	มลั้ง อุกทก บิริสุทธี	เสื่อม ร้าย
	ทน เวร ท่อ เวร ประทุษฐ	ทวิโทษ
	เอา อะเวร ระจับ หง้าย	อาห สิ้น สุนฺณเวร

ฉบบเบจ พระคเฐา ฯ

๒๕๘ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	ช่อนเงื่อนงำ หน้า ชุ่น	จ้งใน
	ภาย นอก ทำแจ่มใส	สก หน้า
	กุศลินบ่เห็นไฟ	ผ้ง อยู่
	ท้อ ประหาร ึ่ง จ้า	จิบใหม่เป้นรุด

ฉบบเบจ พระคเฐา ฯ

๒๕๙ (ยังไม่พบ คาถา)

๑	จักทำโทษแก่ผู้	ผิก ฉกรรจ ้นินา
	ใจจงเมตตา มั่น	มากไว้
	ให้คึกจิตร สำคัญ	เขาโทษ
	ความ คึก น้อย ึ่งได้	อยู่เงื่อนม มีอ ทน

ฉบบเบจ พระคเฐา ฯ

๒๖๐

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	กัก คั่น ก่น แรก แล้ว	ปลุก แปลง
	หนาม คั่น ค่อนไว้ แชนง	หน่อ เนื้อ
	เพลิง พิช นึก หึ่ง แรง	เวียง ไว น้
	กัณฑ์ คั่นไว้ เชื้อ	นึ่ง ข้า เพลิง โพลง

ลมเคจ พระเคชา ฯ

๒๖๑

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	กว้าง พิช บ่กว้าง พัน	พัน แชน	ทน นา
	ไป สบ พบ รั้ง แคน	แห่ย์ เข้า	
	ว่าย มนต์ ปลุก เสือ แสน	อง ฮา	
	ไม่ ชัน รั้ง สิง เหน้า	แน่ ค้อง	ทนเอง

ลมเคจ พระเคชา ฯ

๒๖๒

(ยัง ไม่ พบ คาถา)

๑	ลูก เมีย เหมือน ผ้า ไร่	อิทรา	
	ซาก ผัก ชั่ว แล้ว หา	ใหม่ ไก่	
	พี น้อย เณร เช่น ซา	แซน ดิก	ทน แซ
	ซาก ปรจจาก จัก ใต้	ท้อ เข้า ฤา คีน	

ลมเคจ พระเคชา ฯ

๒๖๓

(ยังไม่พบคาถา)

๑ มีบุตรบ่ได้ทั้ง	ทิน มีอ
คุณแห่งไม้ท้าวถือ	เลิศแท้
ทางเมื่อเมื่อพบคือ	สิ่งสัตว์ กิ คี
ไม้ประเสริฐเลิศแท้	อาหุณกัน ภัย

สมเด็จพระเจ้า

๒๖๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ขรรคผล ม่วงไม้	กระการ
เมื่ออ่อน รศ เผือกพาน	ยากเคี้ยว
ครั้นสุก รศ สวาย หวาน	เฮมโฮ
หมาก ม่วง หิน ฤา เปี้ยว	เปรียบ ขั้ว หมด ชาม

สมเด็จพระเจ้า

๒๖๕

(ยังไม่พบคาถา)

๑ บุรุษสุกไว้รัก	เมียงงาม ชอยๆ
ไว้เพื่อนไปไกลคาม	เขตร บ้าน
มือเปล่าสู่สงคราม	บง ยุทธ ไฉนนา
รู้ไปทันแก่กว่า	กล่าว ถ้อย กลาง สนาม

สมเด็จพระเจ้า

๒๖๖

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ไชยาทั้งสาครสู่	สงคราม ชอบฤา
ปราษฎมลธ คัมภีร์ ความ	อย่าพร้อง
เกณพณเพ็ญ บ่ ตาม	อย่าไต่ ทาง แส
พานิช เสียบ พวงพ้อง	ต่าง ก้าวเกินไหน

สมเด็จพระเทพฯ

๒๖๗

(ยังไม่พบคาถา)

๑ รัก เจ้า พ รักได้	เป็นบุติ ขรรมนหา
ท่านเคียดอย่าควร ประทุษฐ	เท่าเผ้า
งมีภักดีคุณ	โสหนักซ์ นีนนา
มันบ่จิกจากเจ้า	จิตร นีน คง ทรง

สมเด็จพระเทพฯ

๒๖๘

(ยังไม่พบคาถา)

๑ อาสาเจ้า ต่อต้าน	ทัวคาย
ชัน วัช อาศานาย	หย่อน นีน
อาศาศึกแม่ยาย	อย่าบ่อ ท้อนา
สามสิ่ง แท้ถือ หมั้น	ชั่ว ฟ้า คิน ชม

สมเด็จพระเทพฯ

๒๖๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ชาศาคี กู้ไป	เสร็จงาน
	ทน จัก ทายเอา อาน	ปีกไว้
	จึง พิน ว่า เปน ทหาร	หา ยาก
	ผลของ พระคุณ เจ้าให้	ท่าน เลี้ยง บำรุง

สมเด็จพระเทพฯ

๒๗๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เจ้านาย ไซ้ ชุบ เลียง	คน ชาม
	สินทรัพย์ เมีย มึงงาม	ง่ายได้
	เข้าไพร่ พรัง พรู ตาม	โหดหลัง มา นาน
	สมบัติ บุญ ส่งให้	แปลกหน้า ตา เข็ม

สมเด็จพระเทพฯ

๒๗๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	หมื่น ลอก สอ ค สิบ ถ้อย	เวรี
	ไป ชอบ ทา ทำ คี	ผิงไว้
	คาบ ไค ชอบ เจริง ที	หาญ ตัก
	ท้อบ กัง ท้อบ ม่อ ให้	แตก ก้วย คีลา

สมเด็จพระเทพฯ

๒๗/๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ขศกัฏฐิ จัก เกิดด้วย	บุญทำ
	ภัยเกิด เพื่อผล กรรม	ก่อนให้
	ก็เทียบแล ของ จำ	กรรม ก่อน เชนา
	ใคร จัก เว้น แะ ไ้	ทั่วทั้งโลกา

สมเด็จพระสังฆราช

๒๗/๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	กฤตขามนั้ เกราะให้	เห็นผล
	ทำสิ่งใด ลุกล	สิ่งนั้น
	กรัน บุญแห่งบุคคล	จักถ้อย แล้วนา
	มนั้ กฤตขามนั้ ชัน	เสื่อม สัน ทุกวัน

สมเด็จพระสังฆราช

๒๗/๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เชื้อไฟบุญปลุกขึ้น	เป็นนาย
	พาลบุตร รุ่มลึกหลาย	เลิศผู้
	โศกไว้พร่ำชวนชวย	ทวีพย มั่ง มีแ
	สามเหล่านี้นิ่งรู้	อย่าไ้กุเบา

สมเด็จพระสังฆราช

๒๗/๕ ชลปมาณิ กุมทมาลี
หัตถ์ตีปมาณิ กติตวากย์

กุลปมาณิ วินโย ปธานิ
ปถวีปมาณิ ตินมิลาดิ

โลกนิติ

๑ หน้าบัวออกฤก ทิน	ชลธาร เทียงแข
มารยาตร ส่อ สันดาน	ชาติเชื้อ
โฉมฉลวย พังคำขาน	บอกแน่
หน้าเขียว เทียวแห้งเรื่อ	บอกร้าย คีติน

จำนวน เก้า

๑ ประมาณ ชลชอย ชั่ว ก้าน	โกมุท
มารยาตร กอบ กุลบุตร	บอกแจ้ง
วาวา คอย ค่อ บุทร	ขกโฉม ฉลวยแข
หน้าชุ่ม ชื่น เทียวแห้ง	ชั่ว ชี คีติน

จำนวน เก้า

๑ ก้านบัวออกฤก ทิน	ชลธาร
มารยาตร ส่อ สันดาน	ชาติเชื้อ
โฉมฉลวย เพราะคำขาน	ควรทราบ
หน้ามหน้า เทียวแห้งเรื่อ	บอกร้าย แสง คิน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๗๖

(ยังไม่พบ คธา)

๑ ทวีปย์ มากหากด้อยแท้	วาวา
ชนไป ชอย หุ คธา	คิก ท้อง
น้อยทวีปย์ อับ คธา	ทวาม รูป
แต่เพราะ ด้อยคำ พร้อง	เพริศ สัน ทัง มวณ

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๗๗ ธน มัปปัสมัปปิ สาธุ
 ทุเหณ ถัญญู ชานันติ

อุเป วาริ นิสสโย
 ภาสมาเนน ปันนิตติ

โลกนิตติ

๑ ทวพฺพ สิบบุรุษน้อย หนึ่งมี
 สักวํ พึง คุฯ วาริ บ่อ น้อย
 มี มั่ง คั่ง โภคิ พาล พวก หนึ่งหา
 จัก พึง ฤฯ ทำ ถ้อย คุฯ หน้าใน ๗๕

จำนวน เก้า

๑ น้อย ทวพฺพ สิบบุรุษได้ โดย มี
 พอ พึง คุฯ วาริ บ่อ น้อย
 สิบ ทวพฺพ พวก พาล มี มาก เปลา อยู่ แะ
 ถ้อยกล่าว จริง ฐผู้ ปราชณีย์ เชื้อ ปรีชา

จำนวน เก้า

๑ มี สิบ ทวพฺพ น้อย หลั่ง ไหล ริน
 คือ บ่อ น้อย นร กิน ธาร ไถ้
 ทวพฺพ มาก ๘ มุทมิฬ มี มั่ง ัก กิ
 คือ สมุท ฤฯ ได้ ท่วย อ่าง อาศรัย

สมเด็จพระสังฆราช

๒๗๘

(ยังไม่พบ คำดำ)

๑ แม่ โฉมเมคเณกไท้	เทพา
อีกอิตสริขร ยศดา	กอบก้วย
บุรุษ ถ้อยทูลชวา	จา พากย์
นับว่า ผู้ขึ้น ม้วย	หมกสั้น สึงงาม

สมเด็จพระเจ้า

๒๗๙ ลาลบัลล ปรีดัตถ์	โยชนัลล นิลิตยติ
อเนน ธน ลัญเต	ทุเร บัลลันติเต ชนา
๑ สีน น้อย พ่างเพิงผก	ภาคผง
ไกลโยชนันนิไกล กง	กิกกัณ
ครัน มิ สึง สีน ยง	ยศ ยิง
ไกลเท่าไกลผู้ขึ้น	อาจให้ คนเห็น

จำนวน เก้า

๑ แม่ คน ทัว เล็กเพียง	ผุยผง
ไกลนับโยชนัน คอณ กง	อยู่ขึ้น
กัณ คัณทรวัย สีน พงษ์	พันชื้อออย กิก
สุกชอบ พ้าเชียวขึ้น	ทัวแท้งเห็น

สมเด็จพระเจ้า

๒๘๐ คิริ มหันติโย ปิโซ	ถัดตดาลมเท ดเล
สู้รบจันท์ทุกเล ชาเต	นฤทชนัลล น บัลลติ

๑ แม่มิ้ว ทั่วใหญ่เพียง
สูงเจ็ก ลำตาล สา
พงษ์ พันธุ์เผ่า จันทรา
ครั้นว่าไร้ ทรัพย์ แล

ภูผา
มารณ แท้
สุริเยศ กิติ
ทั่วหล้า ฤาเห็น
ลำนวน เก้า

๑ มีคนเคียบเพียงภู
สูงโสภ เจ็ก ลำตาล
สุริย จันทร สืบสันดาน
สิ้นสิ่ง สิ้นทุกไว้

เขา ปาน
เปรียบไค้
โคย กล่าว
ว่อนหน้า ฤาเห็น

ลำนวน เก้า

๑ แม่มคนโตเคียบเพียง
สูงเจ็ก ลำตาล เกิน
ไร้ ทรัพย์ ภัย เผลอญ
กั้ง ปลวก เคียบท่า ซ้ำ

เขา เขิน
กิ่ง ฟ้า
แล เล็ก ลง แอ
ชวค ผู้เลง เห็น

ลำนวน เก้า

๒๔๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ทน น้อย แล ไร่ ไร่
ว่า ตะกูล ใหญ่ นึก
คือ แมลง เม่า มัน มัก
โถม ถาย ฉาย เพลิง ไหม

เกิน คัก คัก
แทย ไท้
บิณ วู่ วาม นา
มอค ม้วย ทั่วเอง

ลำนวน เก้า

๒๔๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๐ กักขลา แล้วไป ชื่น	คอบขลา
เบียด เบี้ยว เบื่อ รา	ล่อไว้
ไป สอก สบ เสือ มา	หมาย เก่ง ไก่ ฤา
ปลา ท่อ ผลุทไฟ ล่ง ไกล	เกี่ยว ทั้ง ฤา ทัน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๔๓ (ยังไม่พบ คาถา)

๐ ขยำ ไซม เต็ก คอก พ้า	มา ถนอม
สูง สุก มือ มัก ทวอม	ชก ใช้
เท็ก แท้ คอก พยอ ม	ยาม ยาก ชม นา
สูง ก็ สอ บ ทัว ไม้	อา ไซม เขา ถึง

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๔๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๐ เจียม ไก่ จัก เท้า ทัว	เจียม ทัว
รู้ เท้า ท่า น ทำ กลัว	ซ่อน ไว้
ขยำ มี น มีก เมอ มัว	โมหะ
สูง นัก มัก เหมือน ไม้	หัก ทัว สม แร

สมเด็จพระเทพฯ ๑

(ยังไม่พบ คาถา)

กินเกลือ

พวก ฟ้อง

สงวนลิขสิทธิ์

จับ เมื่อ ก็นเอง

សំណេច អនុញ្ញាត ។

ปิ่นอนงค์ น ขาตติ

นาคมัส น ขาตติ

โลกนิติ

๒๓๗

ไป ท้อง

โรย ร่วง

แต่ ^{๕๔}เบ็อง บรรพมา

จำนวนเก่า

เสียง วิ วิจารณ์

ປ່າ ກວ້າງ

สมเพช ก็ ก็

๒๕
กิ่ง นพพรหมคา

ד' תשס"ח חזקת חלומי

๒๔๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ใบ บัว ฝน ตก หน้า	ซาก ช้าง
ลูก ข้าง วาง บน หลัง	มึง ม้า
เส้า หลัก บัก อยู่ ยัง	กอง แกลบ นา พ่อ
คน บ่ แม่ น่ ถ้อย อ้า	พูด แล้ว โอน เอน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๔๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ กล่าว ภัย ใน หน้า แก่	มังกร
แสง พิภพ ทง ทอน	อวก ช้าง
เอา พร้าว ไล่ เรือ คอน	ชาย พวก สวน แะ
ยก ศัพท์ แผล ขรรด อ้าง	อวก ผู้ เพียร เรือน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๔๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เอา หน้า ชู จร เข้	ชั้น เหลือ
เอา ป่า ไป ช่ม เสือ	ชู คุ
เอา หมา กัด น่ ลง เรือ	ไป จำย สวน แะ
เอา ภาพ ย์ ไคลง กระทุ	เที่ยว อ้าง อวก กระจวี

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๒๙๐

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ กล่าว วัง บ่ พรัง เพวระ โศภ สกัธ
- เฮา เที ปร คน นัย เนตร หน้า
- ไม่ เหลี่ยม เบียง อย่าง กลัธ ทัว ยาก
- กลม กล่อม สิบ อ้อม ฮ้า อาร กลึง พลัน ทัน

สมเด็จพระเจ้า ๖

๒๙๑

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ ท่าม กลาง กล่าว ถ้อย แท้ พอ ควร
- เห็น ท่าน สรวล อย่า สรวล ทอบ เต้า
- ใช้ คำ แท้ หน้า นวล นฤ ไทย
- เห็น ท่าน เสร้ว ทำ เสร้ว โศก หน้า ทา ตาม

สมเด็จพระเจ้า ๖

๒๙๒

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ เล้า เคื่อ มี กอ ใให้ พึง พึง
- เล้า ว่า กา ขาว ยัง เชื้อ ไต้
- วัน เทียม เท้า เขา หวัง พึง เด็ก นะ พ่อ
- เล้า ว่า หญิง จริง ไซ้ อย่า ไ้ ควร พึง

สมเด็จพระเจ้า ๖

๒๙๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ขยำ ชุก ขอก ทำน ท้วย	วาจา
ขยำ ถาก ทำน ท้วย ทา	ทักขณ
พั่ง คำกล่าว มฤชา	โสทหนึ่ง นะ พ่อ
หิยบ ขั วัพทักถัย ย้อน	โทษให้กับ ตน

สมเด็จพระเจ้า ๑

๒๙๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ขยำ ชัก น้ำ น้ำน เข้า	กลอง กู
ขยำ แะ เค็ก สัตว	สู่เหย้า
ไฟ ใน ขยำ เชือก ชู	น้ำ ออก
ไฟ นอก ขยำ นำ เข้า	หม่นไถ่ม มัว หมอง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๒๙๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คน โลก ฤา ห่อน ใต้	กร ของ คิล
คน มัก มัจฉะ มังษิ กิน	ขาย สู้
มัก เมา ฤา ห่อน ยิน	คำ เทียง
คน มัก มาก เล่น ชู้	ห่อน รู้ ความ ทาย
	จำนวนเก่า

๑ โลกทรัพย์ครอง ห่อนไค้	โดย ดวิล
คนมัก มั่งยา กิณ	ขายสู้
มักเมา เล่าๆ ยิน	ศีลจ ศีลนา
คนมัก มาก เล่ห์ ชู้	ห่อน รู้ ก้าว อยา

สมเด็จพระนเรศวร

๒๔๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เกิดตระกูล มวล มากทั้ง	เงินทอง
ทรัพย์ ท่าม นึก ตรึก ปอง	ใคร่ไค้
ทรัพย์ คม ไม่กระยครอง	แจกจ่าย เสีย แส
จักฉิบหายวายไริ้	เร่งไว้เร็วพลัน

สมเด็จพระนเรศวร

๒๔๗ ผล เว กทลั หันติ

เวฬุ หันติ ผล นพิ

ลาโก ตํ กาปุริส หันติ

อิธ โลเก ปรัตเต วา

๑ จันชนชยุฆ่าไม้

หนามมี

คิก ฟ่างผลกทลั

ฆ่ากล้วย

ลูกม้า ฆ่าชนนี

ลาเกิด ทนนา

ลาฆ่า คนโลก ม้วย

กูๆไม่มีหนาม

สมเด็จพระนเรศวร

๒๙๘

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๑ เบิก ทรพยัวัน ละ บาท ชื่อ มังสา
 นายหนึ่ง เลียง พยัคคา ไม่อ้วน
 สอง สามสี่ หาย มา กำกั บัณ แอ
 บัง ทรพยัสี่ ส่วน ถ้วน บาท สั้น เสือ ทาย

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ๑

๒๙๙

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๑ กาน้ำ กำกั กัณ เขาปลา
 กาบกกิกโครหา เสพข้าง
 ลง คำ สำ มัจฉา ชลชาติ
 สวะประ คอ ค้าง ครึ่ง น้ำจ้ำ ทาย

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ๑

๓๐๐ .

(ยัง ไม่พบ คาถา)

- ๑ หยกหยกนกได้ ไม่ พอแกง
 กิณข่เกิดเขนแรง เรี่ยวไค้
 หง่อย หง่อย คอย จักแกง ตามคิก ไปนา
 พรว้า เหมย เก็บไค้ ไซ้ เชือก ชัน กิณ พอ

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ๑

๓๐๑

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๑ คนมี มัก เขียวแห้ง หวง แหน
 กิน อยู่ สู ขาก แคลน พร่อง ท้อง
 คน ทาก ขาก ไร่ แหน โภย กอข กิน แะ
 เปน วิบัติ ชัก ช้อง กิด แล้ว หลาก เหลือ

สมเด็จ พระ เสด็จ ฯ

๓๐๒

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๑ ไม่ ทรง คก ชอบ ไซ้ โดย ปรอง
 เศ เล็ก เลื่อย เขียง รอง ทัง ใต้
 โดย ท่า แท่ ส เกิด กอง สุ่ม ใต้ เพลิง นา
 กาย บ่ ท้อง การ ไซ้ ชั่ง แท้ ถม คิน

สมเด็จ พระ เสด็จ ฯ

๓๐๓

(ยัง ไม่พบ คาถา)

- ๑ รูป ชาย หญิง ทัว ท้อง ชาติ ตรี
 เปน ภักย์ แก่ เกือน ปี ตุ ก สัน
 ธิฐ ถม ทัว ปล พิ ราย เรียบ
 ประเทศ เท้า ปก รั้น ร่าง พัน ฤ ามี

สมเด็จ พระ เสด็จ ฯ

๓๐๔

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เวฬุถัก หน่อ ชื่น	ถ้า หลาย
สาหัส ตัก แทง ปลาย	หน่อ น้อย
ถ้าใหญ่ รุ่ง รอน ราย	ฤา ว้าง เว้น แะ
ทั้ง แก่ หมุ่ม เท็ก ร้อย	จัก พัน ทาย โฉน

ลมเคจ พระเตชา ๖

๓๐๕

(ยังไม่พบคาถา)

๑ โคควาย วาย ชีพ ไก่	เขา หนึ่ง
เป่น สิ่ง เป่น ชัน ยัง	อยู่ ใต้
คน เท็ก กับ สุนัข ตั้ง	ขาว ร้าง
เป่น ชื้อ เป่น เสี่ยง ไก่	แก่ ร้าย กับ ก็

ลมเคจ พระเตชา ๖

๓๐๖

ลวิรัสส์ ลสารัสส์	วาจา ลารัสส์ เทพนาม
วาจา จ กลิโน เจว	ลวิรัสส์ ปี ปรีโยชนม์
๑ ร้าง มหุขย์ นี บ่	เป่น การ
คำกล่าว เป่น แก่น สาร	เลิก แล้ว
ครั้น คำ ตั้ง สามัญ	มี เล่า
ว่าง ก็ เร่ง คธา แคล้ว	ฝ่าย ข้าง ความ ก็

จำนวน เก้า

๑ ร้างกาย มหุณย์นี้ไป	เป็นการ
คำกล่าวเป็นแก่นสาร	เลิศแล้ว
เลื่องๆ ชื่อ เชิด นาน	ก็ ชั่ว
ใช้ร่าง ทายแล้ว แคแล้ว	กลาก สั้น เสรีฯ สูญ

สมเด็จพระเจ้า ๖

๓๐๖๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ฝนแล้ง รุกช ชาติ เสร้า	โศก สลก
ฝน ชุ่มเชยใบ สก	สร้าง เสร้า
ไม้ล้ม เพื่อ ลม กรร	ทรง พัก
ทวยแต่ยัง หมู่หน้า	แน่แท้ กรรม คลัง

สมเด็จพระเจ้า ๖

๓๐๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พฤษภ ไก่ สล้าง ลูก	เหลือ หลาย
ฝูงวิหค กลุ้ม กรวย	แก่งไกล
ขามผล หล่น กรรราย	กำจัก
นกขู่ มา จับไม้	ที่ คั่น สัก ตัว

สมเด็จพระเจ้า ๖

๓๐๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	นกเพลินฟุ้งพุ่มไม้	ใบยัง
	ปลา ช่อม ยินดี ยัง	ย่าน กว้าง
	จรเข้คึกแสงวัง	เย็น ชื่น
	น้ำจืดร คนขี้ร้าง	ร่วมเกล้าโพธิ์ทอง

สมเด็จพระสังฆราช

๓๑๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	หนูควรวญไคร่พันกัน	จำไกล
	นก ก็เหินหอย หน่ายใจ	จากแล้ว
	มีอาชาติ กัดรภัย	เพียร หน่าย แทะแซ
	คนฉีก คึกไคร่ แก้ว	กลาศ พันเขา ชิง

สมเด็จพระสังฆราช

๓๑๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	พฤษณ์ผล ท้น ทก เขื่อง	ปลาย วาย
	อ้อย กัก ท้น สืบ ปลาย	สุก พัน
	การ กิจ กสิขาย	ภาย ภาค หน้า นา
	กั๊ก กัก ปลาย สืบ ท้น	รศ อ้อย เขมใจ

สมเด็จพระสังฆราช

๓๑๒

(ยังไม่พบ คานา)

๑ ป่าป่ง กงใช้ไกร	บินคี่
บ้านดินทั้ง ทอด หิน	เลิศ ร้าง
สักรั้วไพร เบรม ปรีท	นคเวศ
เป่น พิกถ ยลช้าง	กึ่งนี้ กุณงน

สมเด็จ พระเศชา ฯ

๓๑๓

(ยังไม่พบ คานา)

๑ มีคิลป สาทรรู้	ไคไค กัก
บุญบ่ทำไว้ใน	ชาติ ก
ไต้ สมนั่ง พึงใจ	จัก เสพ
สมบัต ย่อม สลัก	เพิ่มผู้มีบุญ

สมเด็จ พระเศชา ฯ

๓๑๔

(ยังไม่พบ คานา)

๑ ทวง เกื่อน กวบ่ ห้อม	เห็นงาม
หงษ์บ่มี หม่ตาม	แวกล้อม
สาคร ชาก คั่นทรม	โสภาคย์
ราช จาก ชุน หอก ห้อม	แท้แล้ว งาม

สมเด็จ พระเศชา ฯ

๓๑๕ กิลา โสภาว ตาปสา
ปฐิสา จ วิชชา โสภา

ภูลา โสภา จตุปปทา
อิติโส โสภาว สามีกา
โลกนิต

๑ ผอม ทิว วัช ว่าง เจ้า	โยคี ก็ ก็
จตุรท ศร พางค์ พิ	พ่วง ษ์
ชาย ชาญ วิทยา มี	รู้ รอย
หญิง ร่วม สามี เกอ	สี่ หี งาม
	ล้านวน เก่า

๑ บรรพชิต ภาย ชูบ ใช้	ทรง งาม
จตุรท อ้วน รูป งาม	รัก เลียง
ชาย ชาญ วิชางาม	เป้น สง่า
หญิง สู้ สามี เคียง	คู่ ้วย งาม
	ล้านวน เก่า

๑ ฤๅษี โสภาคย์ ้วย	ชูบ ทรง
สัตว์ สี่ เท้า งาม บง	ใหญ่ อ้วน
บุรุษ รอย ้วย คง	งาม เพอ ้วย
หญิง จัก งาม ล้น ล้วน	เลิศ ้วย สามี

สมเด็จพระเทพฯ

๓๑๖

(ยังไม่พบ คธา)

๑ สูง สวร สี่ เท้า ย่าง	เหยียบ ยัน
บาง คาย เขียว ไป พลัน	พลวก พลึง
หนัก ้วย ว่า เรือน ธรรม	ถึง มาก ก็ ก็
กล่าว ทั้ง หน้า ผลัง ผลัง	พลาท ด้อย ทาง ความ

สมเด็จพระเทพฯ

๓๑๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เวื่อนเข้า คน อยู่ นี้	อย่า หมอง
เวื่อน ซดา แผ่น ทอง	วาคไว้
เวื่อนผม อย่า ยุ่ง หมอง	หวิ หย่ง ไว้ น้า
สาม ประการ นี้ได้	หมื่น สู้ สงวน งาม

สมเด็จพระเจ้า

๓๑๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ชำ ควาย หมายถึง แล่ ล้ม	ทัว แพง
กลัว แค เสี้ย เครือง แกง	ห่อน ไก่
เชก เช่น จัก จัก แรง	การ ไใหญ่ เหย้า แซ
เกรง แท้ มัถ หมก ไหม	ห่อน ไก่ เวื่อน งาม

สมเด็จพระเจ้า

๓๑๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สู้ เวื่อน ท่าน อย่า หึง	เผา นาน
พุก พลอก เพียง พอ การ	กลัย เหย้า
ชวาย ชวน กล การ งาม	แห่ง ฮาท มา น้า
กลัว ขาก เชิญ เปน เค้า	ขาก แล้ว คน ฉิน

จำนวน เก้า

๑ ไปเรือนท่านไช้ฮ้อ	เผา นาน
พุกแก่ พอควร การ	กลัย เหย้า
วิร่า เรียบน การ งาน	เรือน ฮาท มา นาน
ยาก เท้า ยากฮ้อ เส้า	เสียม สั้น ความเพียร

สมเด็จพระนเรศวร ๑

๓๒๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สิกขาบท ยิงล้ำ	คัมภีร์
เป็น พิช แก่ ลัซซี	โลก แท้
คุณ ธรรม มี สรรพ พัก	ในโลก
เป็น พิช แก่ พาล แล	ห่อน ไก่ สักขี จำ

สมเด็จพระนเรศวร ๑

๓๒๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เขียวไรก เป็น พิช กัวย	อาหาร
หญิง กรุณ อ้น พาล	ห่ม เต้า
เป็น พิช แก่ พฤตการ	บุรุษ
ฤก ล้อม กลม กัน เข้า	กุน้ำ กัน เปรี๊ยะ

สมเด็จพระนเรศวร ๑

๓๒๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ อาหาร เป็นที่ ตั้ง	เกิก แร่ง
ปลุก พืช ผัก พัก แฝง	พึง หน้า
แว่น กล้อง ส่อง สำแดง	ฮาโลก
แม่ ย่อม เป็นที่ ถ้ำ	เล็ค เลียง บุตร ทน

ลมแดง พระเคซา ฯ

๓๒๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ อาหาร เขิบ หยิบ ให้	ภา กิน	ก่อน หนา
ก๊ิบ ก็ ทาล ถวิล	ลอบ ฐ	
กรั้น แผ่น ภาพ ภูมินทร	ยีน ไสลก	สาร หนา
แบ่ง กิ่ง เมือง ให้ ผู้	กล่าว เกลยง ฐ	บูชา

ลมแดง พระเคซา ฯ

๓๒๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ล่อ ปลา เขื่อ ซอย หน้า	ใจ ปลา
ล่อ ท่วย ไวก ท่วย ขา	ยื่น ใต้
ล่อ คช พวก พัง พา	เกิน ยก ไป แธ
ล่อ ซาคี เชื้อ ไพร ไร่	แต่ ท่วย ของ กิน

ลมแดง พระเคซา ฯ

๓๒๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีม้าขี่ให้	อาจิณ พยัคฆ์
ป็นไปยง มลทิน	ท่อมกล้อง
ข้าไทยบ่ใช้ชิน	มันมก ห่ายนา
เมียบ่หมั้นร่วมห้อง	มักร้ายราศี

สมเด็จ พระโคชา ๑

๓๒๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ มีเรือร่ววิคห้า	ฤาวย
มีเง่ ทาบอกพลาญ	กอนกัธ
มีโคกระบือควาย	ปละเปลี่ยว
มีแต่เกวียนซากลื้อ	ลากใช้ปางไก

สมเด็จ พระโคชา ๑

๓๒๗ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ สวรรค์มันร้ายชี	ซากขอ
โคกระบือซากขอ	ปาน ร้อย
เรือค้ำซาก สมอ	จักทอก โฉนนา
ข้าทาสซากนาย น้อย	หนึ่ง ปลั๊นไปมา

สมเด็จ พระโคชา ๑

๓๒๘ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ แคะไค้ไป แค้นคั่น	ทินงู
แหวะควักก็ทีหนู	บากไค้
ริและแคะกำมปู	หาเลือก
แสง สักว๋ยามบุทธุ์ไซ้	สี นี สุกแสง

ฉบบคต พระคตชา ๖

๓๒๙ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ จักเจียนหอม ปลวกเคี้ย	เติมกู	เขาแซ
ก็แต่แล้วเนื้อหนู	เพิ่มข้าง	
เขียนเขียนเจียกพิษงู	เพิ่มพิษ	นาคนา
อุทวิรอน้ำค่าง	ใส่น้ำ	สาคกร

ฉบบคต พระคตชา ๖

๓๓๐ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ จนไก่ไข่เบ๊กแซ่	ขันชาน
นอกริมคันทนหวาน	ถากไม้
เคี้ยวอ้อค่างอ้อยหวาน	เป่นรศ ฤาฟ่อ
ซากชักคอกไม้ไผ่	คอกหญ้า ยามจน

ฉบบคต พระคตชา ๖

๓๓๑ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ หน้า อ้อย หรือ จักขัง	ปาก มก
กลึง ช่อน ห่อน โคลก	ละไว้
นารี รูป ช้อย ชก	แซะ เขียว ชาย นา
ใคร จัก นิ่ง กุไ้	ห่อน เว้น ทัว ทน

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๓๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ โค แก่ กัก หญา อ่อน	กินใบ อ่อนนา
แม่หญิง ยืนคิโน	หนุ่ม น้อย
พัน หัก มัก พึงใจ	ของ อ่อน
บุรุษ อายุ ร้อย	รัก ชู้ เมียสาว

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๓๓ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ นารี หรือ อิม เล้า	โลมชาย
ขรรณพ นิกฤวาย	อิม น้ำ
ของ ทิพย์ เทพ ห่อน หาย	เอม อิม
มณุษย์ สมบัติ ล้า	เลิศ ท้าว ไท ลิม

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๓๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ เวื้อแพ่งชี้อ้อม	คงคา
ยา หยุก ย่อม รักษา	โรคไข้
อาวูหฺเหตุให้ปรา	กฏแก่ คือกแซ
มณฑเวทวิเศษไซ้	ร่าย รุฎา สิม

สมเด็จพระเจ้า

๓๓๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ ถ้ำลาค ทาย ท่วย เหล่า	บุษยง กชแซ
แกน วนา ทอนทง	กินไม้
หญิง อยู่ สักคอง	เป่นเหตุ
สาม ประการ กล่าวไว้	เที่ยงแท้ ขรรคมคา

สมเด็จพระเจ้า

๓๓๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ พราหมณ์ พฤคมิ เกสยทหน้า ย่อม	เสียบ กิจ
เมือง ห้วน ประรามิตร	แก้วน แก้ว
ชาย ไก้มักให้สิทธิ์	แก่แม่ เวื่อนนา
สาม ประการ นี้ แก้ว	กลาง ผู้ สรรเสริญ

สมเด็จพระเจ้า

(ยังไม่พบคาถา)

จำนวนเก่า

(ยังไม่พบ คณา)

අනුමත විය යුතුය :

๓๓๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ชาวขเลฆลาคแล่นไช้	หาวา
ขำนิ ขำหาญ ปลา	ว่ายหน้า
ชาวคชนชี ม้าชา	เคยควบ กั้นแซ
เร็วทั้งลมพัดล้า	ไล่เนื้อ ทันทาง

ลมเคจ พระเคชา :

๓๔๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ แผ่นดินดินชาติไร่	ภายี
มีพฤษ มียักย	ชัยไม่
หน้ามีหมูปลาที	ลา หลีก ฤาพอ
มีทาม มีเข้าให้	เพื่อถ้วย แรง มั่น

ลมเคจ พระเคชา :

๓๔๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ไปถอยทวนสองไช้	สุริยา
ไปถอยถอยเรวหา	ลั่นแล้ว
ไปคีนอกคืออา	ยุ ล่วง
ไปกลับคีนชีพแคล้ว	รอดป้อมปาง ตาย

ลมเคจ พระเคชา :

๓๔๒ อุทเทติ ภาณุ บัณฑิตเม
 ลิตลัม บติ นรัคคิ
 วิกเสน วิปริตัม

เมรุราชาปี นมติ
 บัณฑิตคเคจอุปถัม
 สาสวาทา กุทาจณัม
 โลกนิติ

๑ ปราจิณ ทิศเทปธ ภาณ
 เมรุวิมลฤทธิรุต
 บรรพทกกระหสิขบม
 คำสาธชนนินล้า

กร อุท
 กังหน้า
 บานแบ่ง
 เลิศแล่ฟึง ฟัง
 ลำนวนเก่า

๑ บางอาทิตยขึ้นแจ่ม
 เมรุอ่อนเพลิง นวก
 ยชกผาอุบลคก
 ชื่น กลัษ วากย์วางเส้น

ทวัน ทก
 กลัษเย็น
 บาน ทอก สลัษแซ
 ปราชณไวัหวังเฉลิม
 ลำนวนเก่า

๑ บางคาบภาณุมาศขึ้น
 บางคาบเมรุบ่ทรง
 ไฟ ยมคัมเป็นขง
 บินสัคยสาธชนแท

ทางลง กิติ
 อ่อนแอ
 กชงอก ผา น
 ห่อนเพี้ยน สัก ปาง

๓๔๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ขอ ข้ำ ขอ เมื่อ แล้ว	การ ภา
ขอ ยก ครู ขอ สนิท	ซึ่ง หน้า
ขอ ญาติ ประยูร มิตร	เมื่อ ลับ หลัง แะ
คน หยิ่ง แยก ยศ ข้ำ	อย่า ยั้ง ขอ ควรร

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๓๔๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ กล ขอ ถิ่น ยาก ล้า	เหลือใจ
ขอ ค่อย หยอ ย ขอ ใคร	ห่อนรู้
ขอ ย่อม เกิด ลาก ใน	คน ชาติ มา นา
ขอ เนตร ขอ หน้า ผู้	เพื่อ รู้ ขอ คน

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๓๔๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ จัก เข้า หา ข้าย ศ	ขอ ตาม
คน โลก คำ นัง งาม	ง่าย แท้
คน มัถ นัก เสง งาม	การ เสน่ห์ ขอ นา
เจ้า สู หมู่ ปราช ญ์ แผล	ขอ ยถ้อย ทาง ขรรวม

สมเด็จพระเทพฯ ๑

๓๔๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ คนใจโง่หมิ่นเล่ห์	เหล็ก หาร
จำ ก สิ่ง สามาญ	มัน ไซ้
อุส่าห์ พยายาม	บ่ ละ ลืม นาน
จัก เสร็จ สม ประโยชน์ ใด	ที่ แท้ โดย เพียร

ฉบบเลข พระเชษฐา ๑

๓๔๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ หัว ล้วนไป รั้ว มัก	มอง กระจก
ผอม ฝืนไป ขยาก ขก	ถอก ใส
นม ขานไป เป็ด ถก	ออก ที่ ประชุม นาน
คน ขาไป ไซ้ ไซ้	ศก ข ถ้อย ขรรณ กวี

ฉบบเลข พระเชษฐา ๑

๓๔๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ ไกรโก และ อยู่ เหย้า	เคหะฐาน
เว้น สุภาสิต สาร	สวัส กี่ ล้า
เรรจา บ่ เยน การ	สูญ เปลา
คือ ทั้ง ปาก เว้น กล้า	แก่ ล้ เหมียง หมดาก พลุ

ฉบบเลข พระเชษฐา ๑

๓๔๙

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เวื่อนไถ ย่ำ ค่ำ เข้า	สนชบา
ปราศ จากไฟ ชวาลา	มีค กลุ่ม
เวื่อน นีน คัง มรณา	นฤชีพ
อัน ตราข จัก หุ้ม	ห่อหุ้ม จำเวื่อน

สมเด็จพระเจ้า ๙

๓๕๐

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เทศใดกอบไว้ รวท	อรัญ
เห็น แท้ งาม ปลวก อัน	หนึ่ง น้อย
กู เมืองไม่มี ธรรม	หัก ปราชาญ
ชม ชื่นแท้ แปล ร้อย	ว่า ฐิต สูง

สมเด็จพระเจ้า ๙

๓๕๑

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เปนคนคึกแล้ว จึง	เราา
อย่า มลน หลับตา	แต่ได้
เลือก สรรพ มั่น ปัญญา	ครอง ตฤก
สติ ครอบให้	ถูกแล้ว จึง ทำ

สมเด็จพระเจ้า ๙

๓๕๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เป็นคนควร คึกกั	กัน ภัย
	ทรัพย์ มาก หมั่น ระวัง	แวก ล้อม
	เคล็ด กลับ หลับ สิม ไทล	เป็น เหตุ
	รู้ มั่น ก็น ห้อง ห้อม	ห่อ แก้ว เงิน ทอง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๕๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	น้อย ทรัพย์ อย่า ก่อ ล้อ	เลื น ความ
	ให้ น้อย ำ ค่อ ตาม	คอบ เท้า
	ผู้ใหญ่ ย่อม เกรง ขาม	การ ระวัง
	รู้ ประจบ โลม เล้า	เลือก ใช้อย่าง ครอบ

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๕๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เข้า เตือน อย่า หมิ่น พรว	มี ไป
	เข้า คึก อย่า นอน ใจ	เฉื่อย ช้า
	ชาว ุช อย่า วาง ไกล	ชุก ค่า คื่น แะ
	นอน แต่ ยาม หึง ำ	อาจ ้อง ภัย พาล

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๕๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ กำซลเชือก ยุคหมื่น	อย่า คลาย
คุณ พระ มั่นไม่ คาย	ต่อ สู้
ลูก ชุมหมื่น ฎหมาย	เช่น แบน
สินทรัพย์ ให้ ท่าน กู้	อีก หมื่น เป็น กรม

สมเด็จพระเจ้า

๓๕๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คินฝั่ง แยกอย่าไ้	ยาเยียว
ลม จัก ประยัคเลียว	แล่นข้าง
ไฟแรงแล่งน้ำ เทียว	ฤๅรค คับ นา
น้ำ แก่ง แรงเชียวคว้าง	อย่า รัง เรือ ขวาง

สมเด็จพระเจ้า

๓๕๗ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ เสน่หา อย่า ปล่อย สิ้น	สุก สัก
ยัง ยัง ฟัง ระหัด	จึง พวัง
คน นิ่ง จึง เอา อรรถ	อัน ลับ แสทง นา
คน กาก ปาก เป็น ฌ้อง	อย่า ไกล กล้วย มั่น

สมเด็จพระเจ้า

๓๕๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ที่คุชจักเสฟไซ	ควร ถวิล
เมีย มิ่ง ยุชยา ยิน	ที่ ถ้อย
ชยาก เข้าคคออกกิน	เฮมฮิม ใจนา
นอน รุ่ง นอนแค่น้อย	เห็น ชั่ว วัน ทาย

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๕๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ อย่า หมิ่น ของ เล็ก นีน	สี่ สถาน
เล็ก พริก พระ กุมาร	จัก ร้อย
งู เล็ก เท่า สาย พาน	พิษ ยิ่ง
ไฟ เล็ก เท่า หึง ห้อย	อย่า ใ้ ญ แคลน

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๖๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ จัก จับ จับ ใ้ หมั้น	กับ ทน
อย่า เกีย ความ เทีย ปน	แอบ อ้าง
จัก คั้น อย่า คั้น คน	ญ หมั้น
ควร ที่ จ้าง จ้าง จ้าง	อย่า ใ้ เมรุ

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๖๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ควรเร็วเร็ว รวกไ้	จึง ก็
	การ สักใดไ้ที่	อย่า ช้า
	ควร คึกคึก รอย่า มี	ประมาณ
	ไ้ สิบ ไม่เท่าค่า	ซาก สิ้น ทุนเดิม

ฉม.เลข พระเตชา ๖

๔๖๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	การ ภิรณิก นึ่งไว้	เป็น ครุ
	เมียบ ชั่วอย่า เขาชู	เชิด พร้อง
	คำผิกวิปริตหุ	หาย ช้อน เสียบ น้า
	คบ มิตรผิก นึ่ง ตอง	จกไว้ในทรวง

ฉม.เลข พระเตชา ๖

๓๖๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ปลุกไม้หมั้นรคหน้า	จำเรณู
	กัก ลอย อย่า เหมิก เมิน	มัน กู้
	เกี้ยว ชู้ชอยเพียร เกิน	สาร สัก
	เวียน สักใดไ้รู้	เร่งไ้มีเพียร

ฉม.เลข พระเตชา ๖

๓๖๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ปลุกผักปัก ยอกอ้อบ	เขาผล
เลี้ยง ลูก บ่าว ชาว พล	เพื่อใช้
แล้ว น้า อ่า นิ่ง ทน	ทำไว้ ก้วยแฮ
เลี้ยง ลูก เข็กโกใช้	อย่าให้เสีย รัง

ถมแดง พระเศชา ๑

๓๖๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ถึง ร้อย่า อวกให้	คน หัว
ฟ้า คนอง ค้อง คร้าม กลัว	เกลือกไกล
ผ่น พัก รักษา ตัว	ยาม พาก ภูมแฮ
อย่าเชื่อม เขาควายให้	เสียวสู้ชนกัน

ถมแดง พระเศชา ๑

๓๖๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ช้อนปลา หาท้มแก้	เพียง พอ ชิม น้า
อวกฤทธิ คึกเยี่ย ยอ	ใหญ่ล้ำ
เชือกโก่ กับ เข็ก คอ	หนักหนึ่ง
เขามีท่งโค ห้า	หนักนั้นหนักแรง

ถมแดง พระเศชา ๑

๓๖๗

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ หลังจากซากแล้ว ลูบ ตาม กัน
- ไป หมั่นแชมน้ำวัน ร่ำ ร่ำ
- โคควาย ค่า คน มีน หวี หลบ ไป นา
- บ่ ตี ตตามบนจ้าง ใต้ แล้ว หมก ตัว

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๓๖๘

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ ใก่ชัน ยามบอกใต้ ไทย ภาล
- น้ำ ชอยใช้ สารณ ทัว ล้าง
- ชวาน รู้แต่ถากกระทาน หวี หัก อยู่ นา
- เพรียงไพรไต้แต่จ้าง จำใช้ ถาร พล

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๓๖๙

(ยังไม่พบ คาถา)

- ๐ รู้จักคำที่ม้วย หมก ทุน
- รู้รอบ เรือนฤ รุน ซื่อ คำน
- หลับตา หน่าย กระสุน ขวด แม่ น
- หมาก รุก รู้แปดคำน ไป แจ้ง ตา วน

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๓๗๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑. หมู เขา เขา มักรั่ว	จัก หาม
งาน ไร่ งาน คาน ตาม	สอ ก เหล้า
ซู้ เขา จัก กอ กถาม	สังวาศ กัน นา
สังเวช วาง วัง เข้า	กึก หน้า นอน กลาง

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๗๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑. หมี เสือ ขึ้น ไม้ รอก	ปาก เสือ
พบ ท่อ แตน กุ เหลือ	ท่อย ท้อง
หมี แร่ ร่าย ลง เรือ	รอก จาก แร่ คณา
ปะ จร เข้า ใน ท้อง	หน้า หน้า ทนุ เรือ

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๗๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑. ทาง ไกล ไป ค้ำ कु	ทน ทาย
ชก ขยาก ล้ายาก กาย	เกิด ไข้
อยู่ กิน ถิ่น ถาน สบาย	บ่ ยาก ใจ นา
การ ภิร คึก แล้ว ไค	ง่าย แท้ ทุก อัน

สมเด็จพระเทพฯ ๙

๓๗๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คำใดไปเท่า คำ	คือบุญ
คำ สัก ของ ต้อง ทูน	มากไว้
คำ ความ คย ลุก ชุน	ชวน ชอบ
คำ บ่ คำใดได้	ยากแท้ ขรรคมคา

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๓๗๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พิมพ์ รวย รศ เร้า	เสาวคนธ์
กลั้วเกลือก กลั้วเกลือก	ไข่มุก
ทูลชาติ โฉมฉายา	ทำเทียบ ปราชญ์นา
ทูลถึงให้ห่มเสื้อ	ห่อขวัญ ลวดลาย

ล้านนาเก่า

๑ พิมพ์ มี รศ เร้า	เสาวคนธ์
ไปเกลือก กลั้วเกลือก	ไข่มุก
เป็นไทไปทำงาน	งามชาติ ทนนา
คย ทาน จัก เกื้อ	กับ หน้า ทวีไฉน

สมเด็จพระเทพฯ ฯ

๓๗๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สัตว์อื่น ขึ้นเห็นแต่	ควรไกล
กระต่าย ขึ้นตูมไป	สุกหล้า
ช้าง ม้า ขึ้นไฟไฟ	พักฟาก หยุดแฮ
คน ขึ้นข้าว คึก ล้า	สุกห้าม มั่น หาย

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๗๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หาญ ห้าว ทาว ขี้ไต้	จวน พัน
แหลน และ ทวนไป ทัน	ท้อ ท้าง
พล กษัตริย์	งา ประ งา แฮ
ปืนไป ทัน นั้ง จ้าง	นก ร้องใจ เกรง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๗๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ รังแก กำขี้ น้อย	คิ คิน
ไซ้ กระทบ ดิน คิน	ห่อน ล้น
แมลงเม่า โขยเพลิงบิน	บังอาจ
คนเคอะ คึก คั่น คั่น	ดูบ เหล้นคม ทาว

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๗๘ นเร ทุณฺโฐ จ มุสิโก

สกุณเณ จ ทุณฺโฐ กาโก

วเน ทุณฺโฐ จ วานโร

นเร ทุณฺโฐ จ พราหมโณ
โลกนิติ

๑	ชาติ หนูอยู่เฝ้าแล้ว	ทำลาย
	พานร อยู่ไม่หมาย	มุง ล้าง
	กา กับ นก ฤๅอาย	จับ จิก ก้น นก
	พราหมณ์ พวกรใจ กระต้าง	เคียด ร้าย นรชน
		ลำนวน เก้า

๑	หนูร้ายแรงไทยแท้	เรือน ผลาญ
	สิง ถ้อย จันทาล ราน	ป่าไม้
	กาโลก ชาติอันธ พาล	เขียน หมู นก นก
	พราหมณ์ โศกไทย ทั้งให้	เบียด เบื้อง นรชน
		ลมแดง พระเคหา :

๓๗๙

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	อวรัญ มี หัวไม้	รุกชมูล
	ที่ศักดิ์สิทธิ์ บริบูรณ์	เครื่องเส้น
	ที่ไป ศักดิ์สิทธิ์ สูญ	สังค ลาก
	ทุก ทั้ง เสวก เว้น	ว่า ถ้อย ความเมือง
		ลมแดง พระเคหา :

๓๘๐

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	ผิว หน้า นาง นาน ถ้วน	ถึง พัน
	หน้า พฤมิ พราหมณ์ พรต กรรม	เกือบ ร้อย
	หน้า โค อุกุฏ สรรพ์	แสน โกฎิ ก็ ก็
	บาป บ่ เปรียบ ปรียบ ถ้อย	ทำนให้ ลำเคียง
		ลมแดง พระเคหา :

๓๘๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ทำผิวกฤตย์ได้	พันวา ก็ ก็
ทำ ชอบ เสมอ ภูผา	เขตร ชัน
อย่า คึกคิทร ัญญา	หลักลับ อยู่หา
ผิวกชอบที่ ทำ นั้น	หากให้คนเห็น

สมเด็จพระเจ้า

๓๘๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พวก พ้อง ผิดเท่า ช่าง	จำเงา
พวกอื่นไทยเท่าหา	หากรู้
ไทยคนเท่าภูเขา	คึกคึก ไร่แซ
ไทยท่านเท่า ก้อยสู้	สั่งให้เห็นสูง

สมเด็จพระเจ้า

๓๘๓

นัตตโทษ ปเร ัญญา
คุเบห ุณมว ยังคานิ

ัญญา โทล ปรัลล ต
ปรโทษญจ ลักขเย
โลกนิต

๑ ไทยคนชนซ่อนแท้	กลปิก
ไทยท่านหวังเอาผิวก	ออกแจ้ง
กุญเท่า สี่เท่ามิก	เคียวซ่อน ไร่แซ
สัตว์อื่นกายเกลตาแก่ง	เท่าเทียบ ทวีธา

ล้านวนเท่า

๑ ไทย ทนจำ เจื่อนไว้	ห่อนแดง
ไทย ท่านเก็บ มาแรง	ทุก เบี้ยว
ทัวเท่า สี่ คืบแสง	หัวหนึ่ง ช่อนนา
หียบ กล่าวแต่ไทย เขียว	มุขเท่า รุ่งรัง

สมเด็จพระนเรศวร

๓๘๔ (ยังไม่พบคาถา)

๑ หน้าใช้ใส่คุ้มตั้ง	เต็ม คี
หน้าอบอำอินทรีย์	อย่าผวอง
หน้า อยู่นใส่เท้า มี	อย่า ซาค
หน้าจิตร อย่าให้ ช้อง	ชักหน้าใจใคร

สมเด็จพระนเรศวร

๓๘๕ (ยังไม่พบคาถา)

๑ หน้าเงิน หน้ากากแม่	มัวแสง
หน้าชม ต้มหน้าแปลง	ผ่องไต้
หน้าจิตร วิปริต แหนง	มัว หม่น
หน้าอื่นเขา ดูยไต้	ห่อน ถ้างใจเคือง

สมเด็จพระนเรศวร

๓๘๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ ปาง ไซ้ ปาง ซาก เจ้า	แพง เกียน ละ ชั่ง แซ
วิบัติ ขร ของ เบียด	จัก ม้วย
ปาง ค้อง ปรัช โหม เทียน	ทน มอท กิติ
ปาง มิตร ใต้ ทุกข์ ด้วย	มิตร นั้น ไหน เสมอ

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๓๘๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ หมา เขบ สุ เหยียด แท้	ทุกวัน
ไปไล่ เนื้อ ไล่ ทน	ท่าน ใต้
เจ้า มัน แม่น หื้อ มัน	กิน แท้ เข้า หา
แมว บ่ ทำ ไก ให้	หมา เข้า กับ ปลา

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๓๘๘ กักรกฏ น สิริ กาทัย

กุกักฏ น ถเน ยัเตีร

๐ ปู่ เปี้ยว หัว เปลา ไชว

งู บ่ มี หิน ทวัง

นม ไก่ บ่ มี หวัง

ชาว ทก เชิญ ใจ ไว้

สรีร์ ไป ปา ทา น คัจฉติ

ปูรุษ เปีย น สัมณัญญติ

คิน ยัง

ไต่ ไม้

เลี้ยง ลูก เปน แส

อย่า ไก่ คุ แกล่น

สมเด็จ พระเชษฐา ฯ

๓๘๙

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ อา ศาส์กลืนเรียว แรงกาย
- ภัพ และผลพวงหาย ไทศเศร้า
- เหมือน เพลิง ตก สิ้นธุส่าย สูญกับ ไปหา
- บุญ ท่อ ซาก ซอก เต้า ใจรู้คุณบุญ

สมเด็จพระราชา ฯ

๓๙๐

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ เนื้อ ใน ไท คับ ค้ม แกร่ง ย่ำ
- ไม่ ประสพ สัก คำ ที่ สิ้น
- ไก่อ บาก ลาก ไตรง ทำ เสียบ เปลา
- กิน แท้ เขา เรา ชื่น หวัง ไก่อ่ ไม้

สมเด็จพระราชา ฯ

๓๙๑

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ หัน เนื้อ เดือด ทานไว้ รong กาย
- ไม่ แ่ง ขัน ชื่น ซาย เชื้อคไว้
- ไก่อ ทุกข์ แทบ ทัว ทาย เสียบ เปลา
- หัน แท้ ล้า แพน ไม้ ทอด สู้ สำน เอง

สมเด็จพระราชา ฯ

๑๙๓

๓๙๒

(ยังไม่พบคาถา)

๐ มีอ ช้ายชวาจากหิ้ว ฤา มี
ก้วน เกิดกุไคก็ หนึ่ง น้อย
ไค้ ทองเท่าต่อมก็ แหวน ปรัก
แหวน จะ สอก สรวมก้อย ฤก สั้น ใส โฉน

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๙๓

(ยังไม่พบคาถา)

๐ ทา มัวมีคู้เข้า คุหา
บอ ก บ่ทราบสุริยา ย่ำ ช้อง
ไค้ สมสิ่งเสริมทา จักใส่
แหวน แท้หิย จ้อง จ้อง จับแล้วเวียนวาง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๙๔

(ยังไม่พบคาถา)

๐ หัว หูกูเข้าข้า ใดใด
ถ้าน เลื่อมแลเงาใส เกือบแก้ว
ไค้ ส่องกระพริบใจ เจียนซาก
ทวี แท้จับจ้องแล้ว ฤบ ไร่ อายเอง

สมเด็จพระเจ้า ๑

๓๙๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	รูป	ชั่วแต่ชอบแล้ว	โก ปาน
	รศ	รักผิดว่าหวาน	หล่อน ค้ม
	กลืน	ชอบกินคาล	บ่ คุง เจ้าหนา
	เสียง	ก็จับใจหล่น	โลกแล้วฤา มี

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ฯ

๓๙๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	หน้า	ฝนหม่นเมฆทิ้ง	ตก ดึง
	ไหล	หลัง ถึง ชลทิ้ง	ท่วมเหย้า
	ไฟ	ติดนิคหนึ่งฟุ้ง	จัก ก่อ
	กับ	รทมถ่านเถา	หึ่ง ห้อยไป มี

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ฯ

๓๙๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๐	รู้หลบ	พบ เคิกเสียน	กั้ว ไกล
	เย็นปีก	บ้องกันภัย	ผ่อนซ้ำ
	รู้หลีก	เล็ดลอบไป	สุกเนตร
	เย็นหาง	ไกลกล่าวถล้า	ท้อด้วย คัสกร

สมเด็จพระ พระ เสด็จฯ ฯ

๓๙๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	จ้างสาร	หกคอกใช้	เสียดงา
	งูเห่า	กลายเป่นปลา	อย่าค้อง
	จ้ำเก่า	เกิดแต่ตา	ทนุ่ก็มี
	เมียบรัก	อยู่ร่วมห้อง	อย่าไว้วางใจ

สมเด็จพระเจ้า

๓๙๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	เพื่อนกิน	สิ้นทรัพย์แล้ว	แค้นหนี
	หาง่าย	หลายหมื่นมี	มากไ้
	เพื่อนตาย	ถ้ายแทนชี	วาชาคม
	หายาก	ฝากผีใช้	ยากแท้จักหา

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ไปเห็นน้ำ	หน้าควน	ชวนกัน
	ชักกระบอก	แย่งขึ้น	ส่วนใช้
	ไปเห็นรอก	อวกขึ้น	มือแม่
	ขึ้นน้ำไม่	ไว้ให้	หย่อนแต่เสียดงา

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๑

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ชายแดง เท้าหน้าคช	เคียงความ เทียบแซ
หญิงเล่ห์เชิงหลัง ตาม	กลาศกล้อย
การ กิจคิงาม ตาม	ตุกแต่ ผัวนา
เมีย มีเหมือน ก่าย ร้อย	สอกล้ำตาม เข็ม

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๒

(ยังไม่พบคาถา)

๑ เมียใจใจกู ร้าย	ฤษยา
กินเคียวใช้เชิง ตา	เลิกช้อย
มัก เทียว สู้คฤหา	แห่งท่าน นะ พ่อ
แม้ว่ามีบุตร ร้อย	หนึ่งใช้ มลเสียบ

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๓

(ยังไม่พบคาถา)

๑ ปุ้ย นุ่นเขา ชั่ง เพียน	ทำเนา นะ พ่อ
คนที่ เขาความ เขา	กว่า นีน
หนักหิน มั่น คง เขา	ควร นัย หนัก นา
ไป เท่าหนัก แน่น กลั่น	ชก ถ้อย ทวชน

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๐	ถามก ประเทศทั้ง	ทุร มิตร
	อก ทรระกฏ เฝ้า ชิด	ชั่วร้าย
	ภรรยา ทาย ทุรจิตร	จำพวก นี พ้อ
	ควร บุคคล ฟัง ฝ่าย	ผอน ลี หลีกหนี

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๐	นก สอดหลุกบ่วง แร้ว	ราวสาม คายหา
	ชี หลีก หลาย อาราม	เร่เร้น
	สัตว์ เทร จิตร ทาม	ชายสี่ สามแซ
	อย่า ประมาท ไซ่ เหล่น	มาก กว้าง มายา

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๐	ทวยไท มิตร ล้อ ล้าง	หลายที แล้ว พ้อ
	ขึ้น จัก ก่อ ไมตรี	เสฟ ส้อง
	ผู้ นี้ นัย ว่า มี	ชนม์ชีพ โฉนหา
	เหมือน แม่ อิศกร ท้อง	แก่ใกล้ ความตาย

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๗

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ ช่อนหวานมาน มิตร ล้น เหลือหลาย
- หยาบข่ม มีเกลอ กราย เกลือหนีไกล
- กุญ กว ะคี ฉาย ทว าย ประทับนา
- สุริย ส่อง ทวารไว้ เมื่อ ร้อน แสง

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๘

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ ทรมานมิตร ด้วยไป พุก กับ เขานา
- ผจญหมู่โจร จำขยับ เขื่อนไช้
- ทักเมียไป มอข ทวพย สมบัติ ให้
- ร้อนวาก จริทให้ โภชนันขย พึง ภูณซ์

สมเด็จพระเจ้า

๔๐๙

(ยังไม่พบคาถา)

- ๐ เรือนไว้บุตร สิบชั้น ทวพย มอข หมก แอ
- บ่อข่มมีฝน ขอก ค่น หน้า
- พฤษ ชาติ ปราศ จากขอก ยืนอยู่ โฉมนา
- ปากไข มี สัจจ เสื่อม สิ้น แก่น สว

สมเด็จพระเจ้า

๔๑๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ เทศโก ภัย พ้องพาธ	พาล สรรพ พัสตวันหา
สัปบุรุษ สหราชอาณาจักร	อื่น บ้าย
กาโลก ทูรชน ผลกรร	การ จิตร นี พ้อ
มัน มก สู่เทศ ร้าย	อยู่ได้ โภย วิสัย

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๔๑๑ อนาคต ภัย ทิสิ้วา

ทูรโต บริวิชัยเย

อาคตัญญ ภัย ทิสิ้วา

อภิตโต โหติ ปันตติโต

โลกนิติ

๐ เห็น ภัยใหญ่ แก่ข้า

จัก ถึง คน แะ

ปราชญ์ ย่อม ฝึกฝน ฟัง

หลบ หลี

ภัย ไท ท่อน โทณ ทวี

ทรา ทิก ทัวนา

ใจ ปราชญ์ ปราศ แสง ชี

เช่น หล้า แะ ไศล

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๔๑๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ เมือง ไกรราช ทัง

ปราชญ์ สกัฏ กิ กิ

อีก ทรูกล มี ทรัพย

สิ่ง ให้

หนึ่ง ไร่ นที ภัย

ชน แพทย์

ภัย มาก เมือง นั้น ไซ้

ท่าน ห้าม อย่า เนา

สมเด็จพระเทพฯ ๖

๔๑๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ บุตรโคกรุ่นกรุ่นสร้าง	กองกรวม
ชื่อ ว่า มาตาทำ	เที่ยง พร้อง
ล้ำ คิณย์บ่ เกรง ขำ	เย็บ ขาญ
โคยโลกย์ไวยาว ร้อง	เวียก แท้ครูทำ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

๔๑๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ มักเมามาหมก สักถ้อย	เรวา
แรงโลภ ระอาศหา	ห่อนไค้
มักเนื้อ หน้าบ กรูณา	เป้นเที่ยง
บรรพชิต หึง อยู่ใกล้	แกล สิ้นศีล แสง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

๔๑๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ คนยาก ขยาก ภัยภัยเคี้ยว	ของแพง
คนโรค บำราศ แรง	ว่านปล้ำ
คนโศก อวก ลำแทง	ธรรมเทศ หน้ ญา
สามเหล่าเขา หนี ก้า	กิ่งข่า กลกัณ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

๔๑๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ เมียก็ถูกทาสรู้	การเวียน รอบแซ
อายแก่สามีเหมือน	ทั้งน้อง
เช่นที่ปฤกษาเตือน	กักกูร มคายนา
ยามเมื่อผิวเคืองข้อง	อกกลั่นกลัวเกรง

สมเด็จ พระราชา ฯ

๔๑๗ สุนัข สุนัข ทิสวา ทินต์ดี ทัสเรณดี ทิสตุ
 ทุซซโน ทุซซนุ ทิสวา โรธย หัสมิจจิตติ

โลกนิตติ

๐ สุนัขเห็นกันกัน	ทกุกกัน
กันไซก บิงพันวัน	แร่แร่
พาลพบ พวก พาลซัน	แข่งต่อ
โกรธต่อโกรธงอกเจ้า	หักหัวหักกัน
	ลำนวนเก่า

๐ สุนัข สย สุนัขให้	โกรธา
เขี้ยวแยก บิงทันตา	ต่อสู
พาลปลพวก พาลมา	มากเร่ง พิโรธแซ
ของจิตร เวรผูกผู้	พวกล้าง ลุยละลาย
	ลำนวนเก่า

๐ ไส้ซุสซุซ พ้อง	พบ กัน
มัน บ่อม แสยะ บึง พัน	ปาก แท้
เฉก เช่น หมู่ พาล ผัน	พะ พวก พาลหา
ร้าย ท่อ ร้าย ร่า แท้	ต่าง กล้า อวค แสง

ลิมเตจ พระเคชา ฯ

๔๑๘ (ยังไม่พบ คาถา)

๐ คับอก ออม อยู่ไค้	โดย หวัง
คับ แคย เคียง คน ชัง	อยู่ ซ้ำ
คับ จิตร เจ็บ ประหมั	เหา ยาก ยิ่ง แซ
คัณ คับ เชิญ ใจ ล้า	เว่ง ร้อน ฤา เสียบ

ลิมเตจ พระเคชา ฯ

๔๑๙ (ยังไม่พบ คาถา)

๐ ขบ่า ปอง สึง แก้วไป	ควร ปอง
เข่า ข่ ตรีก ขบ่า ตรอง	ทริ บ้า
เว่ง คิกคิก แค ของ	ควร คิก นะ พ่อ
การ ที่ สูญ เปลา อ้า	อย่า ไค้ ควร ปอง

ลิมเตจ พระเคชา ฯ

๔๒๐ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ ฌณฺณคน มีศักดิ์ คุ้ม	หมอบ กราบ
ฌณฺณ ท่วย ทรพลทาน	แจกให้
เสมฺม อากมฺ จักทรมาน	ชอยชค ออมแฮ
ฌณฺณ หมู่ ซักคักใช้	ล่อเลี้ยว ลวง ประหาร

สมเด็จ พระเศวต ๙

๔๒๑ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ โลก ฐึ เวียน มาก สิ้น	ศิลปะ สาทร
ยาม จัก ปองไป อาร	กล่าวได้
ผู้ นี้ นัย ว่า ปราชาญ	ภาชี โฉนนา
กล่าว บ่ ฉาน แฉก ไ้	บอก ข้อ ความ ผัน

สมเด็จ พระเศวต ๙

๔๒๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คน พาล พวก หนึ่ง หน้า	ใจ หาญ
รู้ว่า ตน เปน พาล	กระทาง
พวก นี้ วิชา หารย	จัก ไซ้ พาล พ่อ
นัย ว่า ปราชาญ ไ้ บ้าง	เพื่อ รู้ สึก สกนช

สมเด็จ พระเศวต ๙

๔๒๓

(ยังไม่ พบ คาถา)

● ใคร รัก ย่อมว่าเพ็ญ	พงษ์พันธุ์
ใคร ชอบ ชิคชมฉิน	เพื่อนไร่
ใคร เลี้ยง รักษากรรม	คือแม่ ทนนา
ใคร กับ คำฤณไก่อ	ชื่อ ชูเมียบ สม

สมเด็จพระเทพฯ :

๔๒๔

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑ คบ ปราชาญเปรียบ เสพอ้อย	เฮอร์
ภินแต่ปล้อง ปลายไป	ทราย ต้น
คบคนโศก หินโศก	เหลวจิก งาม แ
แขนงหนึ่ง อ้อย กัก วัน	แต่ ต้น ตลอด ปลาย

สมเด็จพระเทพฯ :

๔๒๕

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑ เมตตาเคื้อน จิตรให้	คนหวัง พึ่งนา
แรงเคื้อนคน หน้าย ชัง	ทัว หน้า
ทานเป้น ยอดชา ยัง	เก็บรติยศ ยิ่ง แ
กระหนึ่ กลกำ พรว่า	พราก ผู้สมาคม

สมเด็จพระเทพฯ :

๔๒๖ ทิฏฐุ ชัมเม จ โย วัตโต

อิตถากิสมขา อีโร

โย จัตโต สัมปรายิโก

ปัตตติโตติ ปุจฺจติ

๑ ประโยชน์ใดในชั่วนี้
 ออกจากผลในกาล
 พระพุทธองค์ศรีอารีย์
 ใจทั้งนี้แลอ้า

โอฬาร
 ชั่วหน้า
 ละ ย่อม ยอ นา
 เรียบผู้บัณฑิตย์
 ลำนวนเก่า

๑ ใต้ผลในชั่วนี้
 ทั้งฝ่ายผลในขัณฑ์
 ทั้งสองอย่างใคร รัก
 พระคริสต์ บัณฑิต อ้า

ปรียักษ์
 ชั่วหน้า
 ผลทั้ง นี้ นานา
 ท่านนี้ทรง ญาณ
 ลำนวนเก่า

๔๒๗ อาตมพุทธ สัจญ์ จาปี
 ปรพุทธวิมลัญญ์

ครุพท์ธวิเสสโต
 สัตร์พุทธปลย คติ

๑ ยิน อาตมพุทธไซ้
 พุทธแห่งคุรุ นีรทุกซ์
 ปรพุทธ นาศเฉาณุก
 พุทธแห่งนี้แล

เป็นสุข
 เลิศแท้
 เฉินใหญ่
 พ่าง ม้วย ประไลย
 ลำนวนเก่า

๔๒๘ สัตมสวลมิมิทรพัมย์
 ปรีภูคมีสัส สาธนาม

กูป เป ชลมิวาก์รเบ
 ทรพัมย์จ สิริราณินเว

- ๑ สิ้นสัทชลน้อยแต่
คือบ่ใส่ ลวน ลวน
ทรชน มั่งมี มวน
คือ สมุทฤาไ้
- ๔๒๙ ลัทรุต์ลัทรุ รานี
จันฑาลลัสส สภามัธยม
๑ เปนเสี้ยนเมียบ ลูกเต้า
ญาติว่าไร มิตร คาล
ไป สนามทั้ง จันฑาล
เพราะ เพื่อ ตกไว้ไ้
๔๓๐ ราชวัตรปัตรทารานี
บัณฑิตสภามัธยม
๑ ลูกเมียบเกรง กราบเพียง
มิตรว่าเทพพงษา
กลาง สนาม กล่าววาวา
ทรัพย์ ช่าง แต่ง ตัวไ้
๔๓๑ ชีวหาค์เคียร ธกเต ลักษี
ชีวหาค์เคียร พันธน์ ปุราเชต
- พอควร
เล่าไ้
ทรัพย์ มาก
อื่น อ่าง อาไ้ครย
ลำนวนเก่า
โจรวัตรมิตรพานิช
อโห ทรัพย์ทลิต์เร
เหลน หลาน
เกลียดไกล
ไทย หน้าย ทน หนา
ยาก เทียร ทรพล
เทวด้วยมิตรพานิช
อโห ทรัพย์วิเศษตะ
ลำนวนเก่า
ราชา
เพื่อนไกล
เอมโฆ
แปลกโอ อัจจรวรย์
ลำนวนเก่า
ชีวหาค์เคียร มิตรพันิชเว
ชีวหาค์เคียร มรณัมภเวต

๐ ล้น ลม คำ กล่าว ไ้	สิน คัก ก
มิตร เพื่อน พงษา รัก	เพื่อ ล้น
ล้น ตัว เอง กล่าว จัก	ถึง โทษ ไภยนา
ถึง ชีพ วาย ทาย กัน	เพื่อ ล้น ลม เอง
	ล้านวน เก้า

๑ ล้น ลม คำ กล่าว ไ้	สิน คัก ก
มิตร เพื่อน พงษา รัก	เพื่อ ล้น
ล้น ลม กล่าว ตัว จัก	ถึง โทษ ไภยนา
ให้ ชีพ วาย ลาย ล้น	เพื่อ ล้น ลม เอง
(จัก หนีบ ทาย วาย ล้น	เพราะ ล้น ตน เอง)
	ล้านวน เก้า

๔๓๒ พาลากก์ เป็ดทุมัญจ

ปรีภาเค ไมถุนนิตรา	วฤณลัตวี ตรุณี ทธ
๐ อคตงคฺ กุจ ค้อง	สโทษปณปรีหาริก
กิน น้ำ สระ ปมี	ควัน ผี
เลี้ยง เมีย เฒ่า สรุง ศรี	ชิง ไว้
เหื้อเหื้อว หน้ง โทค ไ้	อประภาค บึง นา
	รูป แห้ง พลัน ชรา
	ล้านวน เก้า

- ๑ แดกเข้าคว้นกลุ่มแล ไฟผิ
เมียบ แก่กับ ทชี ไป ส้ม
ยามเข้าเสพ สัตว์ เยาวโยค
ผลาญชีวิตร พลัน ล้ม แกล้งไถลเมือง มรณ
- จำนวนเก่า
- ๔๓๓ น กุลัม น จวิตยานัม น ศิล น ปรากัมมัม
ตัสมา ลกฺขิเย ปราเชต ธนัมเมว วิเชตัม
แม่ตระกูลถ้อยแท้ขญ ญา ทราม กิติ
มารยาตรเพียรพยายาม ถ้อยแท้
มาถึงกลีตาม บุกกิกแก่ หินา
ครันมีมูลทรัพย์แล ทิวหล้า สรรเสริญ
- จำนวนเก่า
- ๔๓๔ อถวานันธุ ลกฺขิโทธิ โลโก ลัมปฺชิตะ นร
ศคิทาสัส วังโลปี นฺถุนัม ปริภุเต
๑ คนผู้หินชาติข้า พงษ์พันธุ์
ครันมั่งมีสินทรัพย์ ขวกอ้าง
แม่ผู้เฒ่าสุริยจันทร์ สูงศักดิ์ กิติ
ครันทรัพย์โรยแรงร้าง หมู่ร้าย कु แคลน
- จำนวนเก่า

๑ พงษา ถ้อยแท้ มั่ง	มี ทวิพย
ใน โลก นี้ คน นัย	อ่าน อ่าง
พวงษา มี ศรี อัย	สิน ถ้อย
คน บ่ เกรง เลย บ้าง	กล่าว ถ้อย คำ แคลน
	ล้านวนเก่า

๑ พงษา คำ ชำ ชั่ว	ชุก ขาม
มารยาตร บมิงาม	ถ้อยแท้
ถึง กลี ยุค ตาม	ขณะ นี้ นา
ครั้น ว่า มี ทวิพย แก่	ทั่ว หน้า สรรเสริญ
	ล้านวนเก่า

๔๓๕ คิริมยุเร ขตเน มยุโร รัถยานัตเร ภาณุ ชเลสุ ปัทมัม
เทวลักษณะ โลโคหกมทโสมณนาม เล่นเหน จันท์ญจ ปทาจรันติ

๑ ยุง บล ย้ง เมฆ ห้อง	หาว คลอง
สุริย เสติ ญของ	อยู่ หน้า
โกมุท ศคิ ส่อง	สถิตย์ ต่าง ไกล นา
จรท ศคิ ล้น ล้า	แต่ ฟ้า ลง ทิน
	ล้านวนเก่า

๔๓๖ ชาติวุฑฺโฒ วโยวุฑฺโฒ วิทฺยา วุฑฺโฒ ธโน วุฑฺโฒ
ภาริกิจฺฉา ตฺรยานาสติ ธนํ ทฺวาเร ปฺริตฺถุจฺจิตฺม

๑ แก่ด้วย พงษาชาติผู้	เคื่อนปี
แก่ทรัพย์แก่คุณวี	มากรู้
อาศรัยบ่มีที่	กิจเกิด ทุกข์นา
จักอยู่ทวาร บ้านผู้	แก่ด้วยเงินทอง
	ลำนวนเก่า

๔๓๗ น วินา ปรวาทน รั่มมันเต ทุชชีนา ขลุ
 ล้วน สุวโลภักขา วินาเปเตน ตุสส์ติ

๑ พาลชนแม่นวันกล่าว	นิณฑา
ความสกุคฺชหา	ห่อนไค้
คิอรรคสมสมา	เคบเสพ
แม่นว่าว่างเว้นไว้	ห่อนถ้ายินคิ
	ลำนวนเก่า

๔๓๘ ขโล สาสปมัตตานิ ปรีโกลิ น บัลลติ
 อัดตโน หัตถิมัตตานิ บัลลันโตปิ น บัลลติ

๑ นรชนไทยท่านเพียง	วิจารณ์
เพียงผก ภาคเห็นงาน	ใหญ่แท้
ไทยทั่วคุุคชสาร	ขุนเปรียบ
เห็นเท่าใดใดแก้	กล่าวแกล้งฤาเห็น
	ลำนวนเก่า

๔๓๙ ขลุ ปรีติ นกัตตัญจ

สิรสา รุขีหมาโนปิ

๑ ขยา ทำความเสนคั ท้วย

หน้า ครึง กละ ออม กล

ซแม่น แยก ทูน ขน

กลีบ กลายไป มา ชื่น

๔๔๐ อลลัลล กุโต ลิปป์

อนัลลัลล กุโต มิตต์

๑ เสียบเพียร ห่อนฤรัฐ

เสียบ สิบทรัพย์ ทา

เสียบทรัพย์ มิตร สมา

เสียบมิตร แม่ชุกใช้

๑ ครว่นครอบใจจักได้

แม่นบ่มีศิลป์ ฉินท์

เลื่อมทรัพย์ คำ บ่ยิน

เคียวเค็ก ปองไปไ้

อัทธมา วารินโฏ ยถา

ขเล ขลขลายเต

ทวชน

กุนั้น

คิระ เกินหา

ชานร้ายฤาติ

ลำนวนเก่า

อลิปป์ลัลล กุโต ธน

อมิตต์ลัลล กุโต สุน

โลกนคิ

วิทยา ศิลป์แซ

ยากไ้

คมเสพ ฤา มี

ยากแท้ศุข เสวย

ลำนวนเก่า

เสพศิลป์

ทรัพย์ใช้

เย็บมิตร ไฉนพอ

ศุข ส้อง สุกแสวง

ลำนวนเก่า

๑ เกียจ ครว้น ฤา ห่อนรู้
 คนด้อย รู้ ทวิพย์ หา
 น้อย ทวิพย์ น้อย ญาติกา
 ญาติ มิตรไป มิใช่
 วิชา
 ห่อนได้
 มิตร เพื่อน
 สุข ร้าง แรมโรย
 ลำนวน เก้า

๑ มัก ครว้น ฤา รอยรู้
 ความรู้ ด้อย สิ้น หา
 ไว้ ทวิพย์ อับ ผู้มา
 เว้น จาก มิตร นั้นใช่
 วิทยา
 ไปได้
 เป็นเพื่อน
 สุข ร้าง แรมโรย

สมเด็จพระเจ้า

๔๔๑ อสุขัลลส กุโต ปุณฺณญํ อปุณฺณญัลลส กุโต นิพฺพานํ
 โลกนิติ

๑ เสียบ สุข จะ ก่อ เกื้อ
 มีแต่ ทุกข์ ทนใจ
 เสียบ บุญ บรรเพญใน
 แล ฤา ควร แก่ ไกล
 บุญไหน พ้อหา
 ห่มใหม่
 คีล จาก กิ คี
 แห่ง ห้อง นฤพาน
 ลำนวน เก้า

๑ ทุกข์ เสวย วาย สุข สิ้น
 บุญ ห่อน สืบ คีล ทาน
 เสพ ขาป บ่ มี ขาน
 ไฉน นี้ นิพฺพาน ท่วย
 สิ้นทาน
 ทอด ม้วย
 จิตร ท่อ บุญ แอ
 เกิด แท้ ตรชน
 ลำนวน เก้า

๔๔๒ ลีปโปสมิ ธนั นัตถิ
อิธ โลเก ลีปโป มิตต์

๑ ฐึคิลป สาทกร หยั้ง
โวร ห่อนหาญ ปลัน ปลิก
ในโลก คิลปคิธ มิตกร
ปรโลก พระท่านอ้าง

๑ ทวัพย สมบุรณัยไก้
โวร ห่อนหมาย มุง ภัณฑ
คิลป คิธ มิง มิตกร ยิน
เชษมคฺช สวัศกั สรว้าง

๔๔๓ อัยโปกั นาดิมญญัย
วัมมิโกทกพิณฺฑู จ

๑ ขย่ำ มาก มัก เรียนรู้
วัน ละ น้อย ศึกษา
จอม ปลวก สูง เพียง คา
อาบ ทราบ ชล ชุ่ม ชื่น

ลีปโป โจโร น คณฺหติ

ปรโลก สุธาวหิ
โลกนติ

ชนพิทรว พ้อฮา
ลอบ ล้าง
เสมอ ฮาท มาหา
เที่ยงแท้ศุช เสวย
ล้านวนเก่า

เสมอ คิลป
พอก ล้าง
คิณิก นะ พ้อ
ภพ หน้า หน้า สมอง
ล้านวนเก่า

จิตเต สุตติ นิธายเป
จีเรน ปริปรติ
โลกนติ

วิทยา
ไผ่ ฟั่น
ตนแท่ง เกียวแซ
หยาก ย้อยไสยโง
ล้านวนเก่า

๔๔๔ เสเล เสเล น มณิก

วเน วเน น จันท์

๑ ทุกสาหาแห่งแก้ว
หาบ่เห็นทอง มุกตา
วิเศษ จันทน์ แก่นกฤษณา
ปวง ปราชญ์ปรีชา สร้าง

๑ มณี คำ มหา ห่อนไค้
ทอง มุกตา ฤาเอา
จันทน์ แก่น บ่คายเนา
เวียงใหญ่ ทุกทิศ สร้าง

๔๔๕ บัณฑิต โศ สุตัมมัมมโน

สุทนต์รา เทน ด์ ฐาณ

๑ สถาน ไค ยิน ช่าวเจ้า
จง อุตสาหะ จิต
บ่ควร เกลียด ภาร คัด
คน อำเภอ ท่าน นี้

คเช คเช น มุติติ

ฐาเน ฐาเน น บัณฑิต

โลกนิติ

เห็นหา ยาก แะ
ทั่วทั้ง

ปวง ป่า พย ฤ
ทรัพย์ ค่าว ไค มี
ลำนวน เก้า

ทุกเขา

ทุกข้าง

ทุกทั่ว ป่า แะ

ปราชญ์ ส้อง สุกหา
ลำนวน เก้า

วิธ วิธ นิติ เจ สุต

คณัตัพ พัว สุตติสนา

โลกนิติ

บัณฑิตย์ อยู่ แะ

แห่ง หั้น

เสียบ แะ เติบ แะ

เสพ ส้อง แสง คุณ

ลำนวน เก้า

๑ บัณฑิตยจิตรแจ่มแจ้ง

อรรมา

คำข่าว สัมคฤหา

แห่งโพ้น

ผู้แสวง สวัสดิ์บุญญา

ใหญ่ยิ่ง นระพ้อ

เร่ง สืบ สบทีไหน

นั้น วัชรธรรม

ลำนวนเก่า

๔๔๖ โปฏฐเกส จ ยัม ลีปปี

ปรหัตถเกส จ ยัม ธนั

ขถา กิจเจ สมนุปัตถเน

นตัม ลีปปี น ตัม ธนั

โลกนิติ

๑ บำจความรู้ไว้

ใบลาน

ทรัพย์ฝักท้านสาธารณ

ป็น ปี

กายกิกขัน ทาล

กลเกิด บ้างแซ

ทรัพย์แลความรู้นี้

ห่อนไ้เป็นคุณ

ลำนวนเก่า

๑ ความรู้เรียบรอบไว้

ใบลาน

ทรัพย์ตกอื่นสาธารณ

ทั่ว พรั่ง

เกิดกิกขบถการ

กายเปล่า อยู่แซ

ชั่วเช่นอย่าเยี่ยต้อง

บทห้ามนักการ

ลำนวนเก่า

๔๔๗ พริตฺตา ปุตฺรภิฆาเล

อพริตฺโต ภารทริโก

พริตฺโต ปุชิตो โลก

พริตฺตา ปุตฺร ทิเน ทิเน

โลกนิติ

๑	อาพ่ออย่าเกียจเจ้า	จงเพียร
	ถ้อยเกียรเสมอเกวียน	ทำนไช้
	ศิลป์ ศาตร วิทยา เรือน	เลื่องโลก นัยแซ
	จงพ่อเรียนรูไว้	ใหญ่แล้วเป็นคุณ
		จำนวน เก่า

๑	กรุ่น บุตร ผูก ผาค ก้วย	เพียร เพ็ญ
	ผู้เกียรพา หน เปน	ช่วงไช้
	พลเพียรโลก เลง เห็น	หากนัย หน้าแซ
	เพียร พ่อค้นอันไว้	ว่องแท้ทาง ศิลป์
		จำนวนเก่า

๔๔๘	มาตา เวร ปิตา สัตร์	เกณ พาเลน ลักชีตา
	สภามัชฌเณ น โสภติ	หัสมัชฌเณ พโก ขตา
		โลกนิติ

๑	พ่อแม่ผูกเคียดแค้น	ไฟรี บุตรโฉน
	สอนไป สอนให้คิ	เมื่อ น้อย
	ยามใหญ่อยู่กลางชี	คฤหัชฐ์ ก็คิ
	ทวนนก ยาง ย่าง ค้อย	แข่งเข้าฝูง หงษ์
		จำนวนเก่า

๑ ผู้ถูกรับ ยับเสียม
มฤคเนตร ค้ำไทรตาม
ฟุ้ง กลิ่น ชุบลงาม
กฤษบุทรบุญ เขี้ยวเข็ญ

ผ่าหนาม
แต่งแต้ม
ไทรอบ เล้าพ่อ
ยิง ล้าเคลียวเอง

ล้านน เก้า

๔๕๐ น รล อโก ตัมพุล
อโณนัต พิชญชนิ
อนันต์ส ลังกตัมปิ
พิฆากรณิ อลิปปัสส
โณนติ

๑. ทหาก พลุเสียบ ปืนใช้	เสียบ รศ
ขาก ทรพทย์ แต่ง ท้วงค	แจ้ง จ้า
เสียบ เกลือกลืน แวง ซค	บ่ แซบ เลข พ่อ
ซ้ำ โง่งอน กล่าว กล้า	รศ ร้าย ปญญา
	จำนวน ค่า

๑ พลุหมาก ปุณ จาก สิ้น	เสีย รศ
ผู้ขยาก ยิ่ง อลงกฎ	ว่าง ร่าย
แกง กับ ภัทร ฝ่าย รศ	เพราะ จาก เกลือหา
ชายโศก แก่ ขรรด ย้าย	ยิ่ง ร่าย รศ สุน
	จำนวน เก้า

๑ หมาก พลุ ปุณ ไม่ ย้าย	บ่ ว่าง รศ หา
แกง บ่ เจือ เกลือหา	จิก กล้า
ไว้ ทรัพย์ สิ่ง สำอาง	จัก โอ่ งาม ฤ
ใช้ ปราช ญ์ ปฤษฎา ล้า	ฤก แก่ ฤ งาม
	สมเด็จ พระ เสด็จ

๔๕๑ สุต สุตสา สุต สัม บัณ โ	สุต บัณ ญาบ วัช ติ
บัณ ญาบ อัด ติ ชานาติ	อัด โธ ญาโต สุขาวโ
	โลกนิติ

๑ หมัน สกย พัง ทาน พร้อง	แปล ความ
เฉลิม ฌล บัณ ญา งาม	ยิ่ง แก้ว
ไทร ทฤก ขรรด อัน ความ	เพียร ถ้อง
รู้ เขย ัก เสรี าสัน แล้ว	แก่ ทั้ง สุข เสวย
	จำนวน เก้า

- ๑ สุธรรมา สกัณท์ กัณท์ วัตร
 รุ่งโรจน์ เปรมา ปริชา
 รอง เรือง อรรณพ ัญญา
 แจ่ม จิต อรรณพ เวียง ร้อย
- ๔๕๒ โภชน เมณฺฑนํ นิตฺตา
 วิชชา วิเลไล โปสัสส
- ๑ กิณนทหนึ่งเสพ ส้อง
 มีแก่ชายโลกา
 สิ่งเกี่ยวทรงวิทยา
 แม้เสื่อมคิลปสาคร ฐ
- ๑ อาหารการ หลับแล
 มีแก่ชายโคนาม
 ชายไววิทยางาม
 แม้มีคิลป ฐ
- ๔๕๓ วิมา ลัตถิ น คัจฉะย
 ปันนิตีวตฺตคฺ วาณิซฺโซ
- จรรยา
 ไซ่ น้อย
 เห็นแจ่ม
 สุข ร้าง ญามี
 ลำนวน เก้า
- โคณ โปเลปิ วิชฺชติ
 ทิโน โคนสโม ภเว
 โลกนิต
 ทฤษฎา กิ คี
 ทัวผู้
 เปนแปลก โคแซ
 เปรียบ ทั่วผู้โค
 ลำนวน เก้า
- เสพ กาม
 นัยผู้
 เห็นแปลก ไคแซ
 เสื่อม ร้ายราวโค
 ลำนวน เก้า
- สุโร ลังคามภูมิมิ
 วิเทสคมโน ตถา
 โลกนิต

๑ โยธาทั้ง สาทรรู้
 ปราชณัฏฐะ คัมภีร์ ความ
 เกลินทนเพื่อน บ่ตาม
 พาณิซ เสียบ พวง พ้อง
 สงคราม บ่ควร
 อย่าพร้อง
 อย่าไต่ ทาง แส
 ท่าง ค้าว อย่าไป
 ลำนวน เก้า

๑ โยธา กล้าศึก รู้
 ขาวขวาง อย่ารัก
 ปราชณัฏฐะ คัมภีร์ พัก
 พาณิซ เกลินทน ถ้า
 ปรักษ์
 รบ รั้า
 พุก อย่า เพื่อ พ่อ
 เพื่อน แคล้ว ฤๅ ไกล
 ลำนวน เก้า

๔๕๕ ธนนาถ มโนดาป
 วัณฺณจณฺญํ อวมาณํ
 มเร ทุจฺจวิตานิ จ
 บัณฺฑิตโต น ปกาลเย
 โลกนํ

๑ เสียบ ทวิพท์หนึ่ง เคียก แค้น
 ความชั่ว ลุก เมียใน
 ทาน ลวง ทาน ไผ่
 ควร สงวนใน ออก ข้าว
 เคืองใจ ก็ ก็
 เนือง หย่าว
 เมิน หมิ่น ก็ ก็
 ชื่น ผู้ อย่า แคลง
 ลำนวน เก้า

๑ สุนทรพจน์ กับ ชุ่นซ้อง
การ ชั่ว เกิด การ ใน
ท่าน ลวง พ่อ คำไซ
ปวาชญ บ่ สมใจ เสร้า

เคื่องใจ
เนื่องเหยา
กล กล่าว หมิ่นหา
นึ่ง สู่ฤาแคลน
ล้านวน เก้า

๔๕๕ อัดตานูรูปกั วากัย
อัดตานูรูปกั โกธ

สภารูปกั ปิย
โย ชานาติ สยัณติโต
โลกนิต

๑ รู้พูดพอ สมพิน
รักท่านอย่าเมา มัว
ทานโกรธที่คนกลัว
รู้สิ่งสามนี้เอื้อ

พงษ์ทัว พ่อชา
พินเพื่อ
คนโกรธ
ท่านแท้เมธี
ล้านวน เก้า

๑ คำ กล่าว กล่าวให้ ส้อง
รักอื่นอย่าหลงเห
ทานโกรธที่ทวยชน
สามสิ่งได้แจ่มจ้าน

สยทน
จิตรสำน
ชอนโกรธ ได้ทา
นัยผู้หนี กระวี
ล้านวน เก้า

๔๕๖ ถอนัสส รวิ ขาตา
อัญญัสส วากัยถา

อพัสส หดา นรา
อุมัตตัตถมา อิเม
โลกนิต

๑. เชิญใจใคร่เสพเข้า ของที่
 ร้าย ร่วง แรงไปมี มุ่ง ปล้ำ
 งานโง่ ว่อง วาที ทำ หยิ่ง
 สาม จำพวกนี้ ก้าว กิ่ง ข้าง เสมอ กัน
 ลำนวน เก่า

๑ รุปร้ายมักโอ้อ้ำ	แต่ง สกนซ์
รู้ท่า กล่าว เกินทน	เทียบ ถ้อย
กล อดม บกเขา ฯลฯ	มัก กระฉอก
เชนุ แม้นม น้อย	ลูก หิ้น ดียบ ทอ
	จำนวน เก้า

- ๑ ร้างร้าย ขวข้างรูป
งุนใจไม่เจียมอง
กลระยอมพร่องชอบลง
โคแม่ น่านนม น้อย
- ๔๕๘ มนต์ทุเกปี อุเกร์ สีเห
อับันธิปี อับันธิ หุตวา
- ๑ มณฑกอก แอ่นหลัง
กาเฉียวช คำที
ใช้ปราชญ์ทวงทีทำ
ครั้นปราชญ์ถามเลียม ล้อม
- ๑ มณฑกอก ยก อางเอ่อม
ปอกๆ กาจิเกที
ใช้ปราชญ์ทำ ปราชญ์ปรี
ออกๆ บ่นบ่ต้อง
- ๔๕๙ มนต์ทุเกปี อุเกร์ สีเห
พิพาเว สติเส พัยค์เข
- สมทรง
อาถด้อย
ชล ดอก ฉานนา
บุตร ทั้ง ดิบ ทอ
ล้านวน เก้า
กากค์คเห ปีเย ปีเย
ธีรา ปุจ้เข อเย อเย
โลกนิติ
เทียมสี่หะ ราชแซ
โอบอ้อม
เทียมปราชญ์
เกลื่อน กล้ากลับถาม
ล้านวน เก้า
ราชสี่หะ
ร่าร้อง
ชาแค้น คำแซ
แท้ด้อยปราชญ์ถาม
ล้านวน เก้า
สุกเวปี อุเท ทิเป
สัพพิธเว สิปป์สเม
โลกนิติ

๐ มณฑก ทำเทียบ ท้าว
 แมว ว่า ฤ พยัคฆะ
 หก กรรชก มีมานะ
 เชิญใจ มีข้าเถอ

สี่ทะ
 คายเื้อ
 ว่ายัง ครอบนา
 หยั้ง หยั้ง แสนทวิ

สมเด็จพระ เสด็จฯ

๔๖๐ น ติตติ ราชา ธนัมมิ
 จักขุปี ปิยทสสเน

บัณฑิตโตปิ สุภาสิโต
 ชเล น ติตติ ลาคโร
 โลกนิติ

๐ ทวยราช บั้วรัง อิม
 ปราชญ์ฤา อิม กองจรม
 ักษุ ฤา อิม อัน
 สมุทฤา อิม แอ

ไอศวรรย์
 เทียงแท้
 เลงรูป
 น่าน น้ำหนองไหล
 ลำนวน เก่า

๐ ฤไทย ท้าว บั้ว เทียมพื้น
 ปราชญ์อิม อรรค สุภาสิท
 เนทรวรมย์ รูปพิณี
 สากว อิม ชาร ท้อง

วรพิท
 ขยา พร้อง
 ฤา อิม นะพ้อ
 ที่นั้นฤา มี

ลำนวน เก่า

๔๖๑ หินปุตโต ราชมัจโจ
 ธนัสส ธน พุ

พาลปุตโต น บัณฑิตโต
 ปุริสาณ น บัณญ
 โลกนิติ

๑ เชื้อไฟว์บุญคุณขึ้น	เป็นนาย
พาลบุตร ฐัมลักหลาย	เลิศผู้
โลกไร้เพียร ขวนขวาย	ทรัพย์มั่ง มีแซ
สามเหล่านี้นิ่งรู้	อย่าไ้กูเบา
	จำนวน เก้า

๑ ทูรพลชนดุ๊กไ้	เป็นขุน
พาลบุตร ผูกคามคุณ	ปราชญ์สร้าง
เชื่องใจ ภัยง่ายทุน	พูนพิตร
ล้วนลูเพวระบุญหยั่ง	อย่าไ้กูแคลน
	จำนวน เก้า

๔๖๒ โย สิลโล สิปป์โลเกน	พหุ คณฺหาติ ตํ สิปป์
มูโคว สุปิน บัสน์	กเถตฺมปิ น ชุสฺสเห
	โลกนิต

๑ คินยไ้โกโลกเก่าหรั	เวียนธรรม มากแซ
เกล็ดมกลาศบาทบทถล้า	เลือนลี้
จักแกลงแคลงหลังพลัม	ลืมนเล่า
ปากบ่นชวนอู้	กูไ้บ่อกฝั่น
	จำนวน เก้า

๑ คิยบ์เสพคิลยี่ มาก ลั่น

ครไล หลง จ้มจำ

บ่อาฯ ท่อ คอบคำ

กู กุไข่ ลั่น ลั่น

เหลือ จำ

อ๊ก อั้น

นาน นิ่ง นิ่ง ซา

ไป แก่ สุกิน

จำนวนเก่า

๑ ไทภู่วีรียน มาก ลั่น

ยาม จัก ปองไป อาฯ

ผู้หนี ว่า ปราชญ์

กล่าว บ่ ชาน แรกไข่

คิลยสาคร

กล่าวไว้

ภาชีอ ไฉน นา

บอก ช้อ ความผัน

จำนวนเก่า

๔๒๓ สัพพิกรเว สมาเสถ

สดี สัตถัมมมัญญาย

สัพพิ กุฬเพธ สันถว

เสยโย โทติ นปายโย

โลกนติ

๑ ปีนเกินนอน นิ่ง ก้วย

คอบ ปราชญ์ฝากไมตรี

เบญจศีล ของ อาวริย

ปีนป บานบุญเกื้อ

เมธิ

ฉิกเชื้อ

เวียน หบ

ก่อ สว่าง สืบไสย

จำนวนเก่า

๐ พึงเสพสัขบุรุษแท้
มิตร มั่น ออย่าย้ายหนี
เบญจศีล ประเวณี
สืบสวัสดิ์ถาวร ช่าง

เมธี
ฝึกกว้าง
โลกเร่ง รู้พอ
ขบถ เว้นบึงววย

ลำนวนเก่า

๔๖๔ กุลชาโต กุลปุตโต
อิตตนา ทุกขปัตตโตปิ

กุลวสานุรักษโต
หินกัมมิมิ น การเย
โลกนิติ

๐ กุลบุตร กุลชาติเชื้อ
สงวนสืบวงศ์ประยูร
แม้ทุกข์พ่วงเพียงสูญ
บ่เวียกงานคนไร่

ในตระกูล ใหญ่แ
ยิกไว้
เสียชีพ กิติ
ทำต่อเสียวงศ์

ลำนวนเก่า

๐ กุลบุตร กอบชาติเชื้อ
แรงรักงามสงวนวงศ์
มาทร มีทุกข์เทวศลง
บ่ละยศเยี่ยงการไถ่

สูงพงษ์
สืบไว้
ลกศกก็ เสื่อมนา
ผ่อนวันนมเคย

ลำนวนเก่า

๔๖๕ จันทนํ สิตลํ โลเก
จันทนํจันตลิตัมहा

ตโต จันทํ สิตลํ
ธาสฺ วากํ สุภาสิตํ
โลกนิติ

๐ วัชจันทรในโลกนี้
เป็นแสงจันทร์ โคยเห็น
คำปราศรัยภาสิต เปน
เย็น กว่า สอง แห่ง หัน

บาเย็น ยิ่ง แะ
กว่า นั้น
ฉบับโลก
ว่าไว้ จึง เห็น

ล้านวนเก่า

๐ รุณจันทรเจิมดูได้
จันทร์ สอง แสง เย็น เห็น
ผู้ปราศรัยกล่าวคำ เปน
เย็นยิ่ง สอง สิ่ง ขึ้น

ชโลม เย็น
กว่า นั้น
แบบ ระบอบ โลก พ่อ
เชิดไว้ หวัง เฉลิม

ล้านวนเก่า

๔๖๖ มาตา หีนัสส ทุภสา
อุโก มาตาปิตา หินา

ปิตา หีนัสส ทุกิริยา
ทุพภัสสา จ ทุกิริยา
โลกนิติ

๐ มารคาทฤโศกหวั่น
พ่อชั่วมัก หึงสา
บิดา มารคา ษา
ใจชื้อ สัก คำ พร้อง

วาจา
พวก พ้อง
ตรีเผ่า สุกธินา
เพราะ พร้อง เอาใจ

ล้านวนเก่า

๐ พงษ์แม่ คำ ค้อบุตร
พ่อชั่วบุตร กิริยา
พ่อแม่ สำน พงษา
ฝ่าย บุตร ใจคำ ร้าย

วาจา ชั่ว แะ
หยาบ ย้าย
สอง ชั่ว
อีก ร้าย กิริยา

ล้านวนเก่า

๑ แม่ทำบุตร เบิกถ้อย	หยาบหา
พ่อ ทำบุตร กิริยา	ชั่วร้าย
พ่อ ทำแม่พงษา	เสมอๆ ก็นหา
บุตร ถ้อย ถ้อย หยาบ ข้าย	ยับทั้งกิริยา

ลำนวนเก่า

๔๖๗ มาตา เสฐ์ฐัสส สุธาสา	ปีตา เสฐ์ฐัสส สุกิริยา
อุโ มาตาปีตา เสฐ์ฐา	สุธาสา จ สุกิริยา
	โลกนัค

๑ มารดา ยศ หึง ลูก	คำหวาน
ยศ พ่อบุตร มาร	ยาทรเยื้อง
พ่อ แม่คักคัสมาน	เสมอๆ ก็นหา
ลูก เหล่า กล่าวคำเกลียด	อ่อน น้อม กิริยา

ลำนวนเก่า

๑ บุตร ทำอ่อน ข้าง เพราะ	พงษ์ พันธุ์ แม่แซ
พ่อ ผูกบุตร อากรร	เรียบ ร้อย
มารดา บิคาณ	สูงเผ่า
บุตร ถ้อย ถ้อย อ่อน อ้อย	อิมพร้อม กิริยา

ลำนวนเก่า

๔๖๘ มาจ เวเคน กิจจานิ	กาเรลิ การาเปลิวา
สทสา การิตุ กัมม	มัตโต บัจฉานุตูปปติ
	โลกนัค

๑ ทำเองก็ใช้ได้
งานอย่าเร่งเร็วจำ
เบียดไคไคย พลันปล้ำ
งานเร่งเสียงาน หน้า

อื่นทำ ก็
ชอบ ช้า
มัก พลาด
เกือบร้อน ทนหลัง
ล้านวนเก่า

๔๖๙ โกะ วิหิตวา
มักขปหาน

น กทาจิ โสจติ
อิสโย วัณณยัณตี
โลกนิติ

๑ ส่ำร้ายไฟเกือบสิ้น
คุณ ท่านแทน มักธรรม
กระษมา อคค้ำ หย่น
สรว เพ็ชร แสง สรว พร้อง

ไฟ สลัย โสภ นา
สาธุ ส้อง
หยาบ ยิง
เลิกล้ำ ออกใจ
ล้านวนเก่า

๑ ไก่ล้าง ละ พิโรชไค
จิตร แจ่มฤาไสก สลัย
ละ ลบ หลู่ ท่านอื่น
องค์ อวิยะ เจ้า ทั้ง

ไคยธรรม
สัก ครั้ง
มี มาก มะ พ่อ
แต่ สว้อง สรว เสริญ
ล้านวนเก่า

๔๗๐ สัพพะลั ฝรุสรวนั ชเมถ

เอต ษัณตี อุตตมมาหุสัณโต
โลกนิติ

- ๐ คนชั่วหยาบ ยิง ถ้อย
 ไทชกเขา คนหนี
 เอก องค์อินทร ชันตี
 สับบุรุษ เกศคำ กู้
 ๔๗๑ ทุ๊กโซ นิวาโล สัมพาโต
 ตโต อริมีหิ อปีเย
 ๐ ทุกซ์ไฉน เพราะ อยู่ยัง
 ปนแปก อารม จาน
 ไพร ร่วม เรือนคาน
 ทุกซ์ยัง ทุกซ์ โทย พุง
 ๐ นิเวศน์ว่างที่ไว้
 พุงกลืน อสุจิ ทับ
 อยู่แก่ล้าเข้าคิกรับ
 ทุกซ์ยัง ทุกซ์ เพราะใกล้
 ๔๗๒ โอวาเทย์ขามุลาเสยัย
 สติ หิ โล ปิโย โหติ
 ทับทวิ
 ไปสู่
 เต็มเปี่ยม
 เกียรติก้องเซยชม
 ฐาน อสุจิ สังเกต
 ตโตปิ ออกตัญญูนา
 โลกนิติ
 ในสถาน
 กลืนคลั่ง
 ทุกซ์ยัง กว่า แส
 อยู่ด้วย เฝียวคุณ
 ลำนวนเก่า
 แคมกับ
 ทุกซ์ไค้
 ทุกซ์ยัง หินนา
 กับผู้เฝียวคุณ
 ลำนวนเก่า
 ปาปกาจ นิวารเย
 อสติ โหติ อัมปิโย
 โลกนิติ

๐ ผู้ปองประโยชน์ให้
สอนแสงบุญ เบียนบอน
พึงใจสาธุนิกร
บ่ชอบคุณเลยนี้

คำสอน สักนา
บาปนี้
คุณชอบ
แก่ผู้อาธรรม

จำนวนเท่า

๔๗๓ อุจฺจ อัดฺตนิ วาเตน
นิจฺ อปั ปกทาเนน

สรุ เปเทน นิชฺชเย
วิธเมน สมฺ ชเย
โณณติ

๐ สูง ศักดิ์ ท้า ท่อ ท่วย
สูงล้ำ ชอบ ยศผาญ
เชื่องใจชอบ ขวย ขน
อ้อม อคต่าง ค่าย ทัง

ถ่อม ทน ชนระ แะ
จ่อ จัง
ทวิทย์แผ่ ผาญนา
ก่อสู่ เสมอ ทัว

จำนวนเท่า

๔๗๔ น วิลฺ วิลฺมิจฺจาหุ
วิลฺ เอกว หนติ

ณฺ วิลฺมิจฺส อุจฺจเต
สัพฺพิ วิลฺมิจฺส หนติ
โณณติ

๐ ยาพิษ อานอ้างว่า
ทวิทย์แห่ง สงฆ์พิษ แรง
ยาพิษพิษ คาน แผลง
ทวิทย์แห่ง สงฆ์ฆ่า कै้า

พิษ แผลง
รวกเร้า
ผลาญชีพ เกี้ยว แะ
โคตร พ้อง คน กิน

จำนวนเท่า

๐ ยาพิษปราชนฺ์ห่อนร้อง	ว่า พิษ
สงฆ์ทรวพยฺ์สิ่ง ร้าย ฤทธิ	พิษ แท้
สูญสิ้นเพราะ ยาพิษ	เกี่ยวชาติ
ไท่ลักทรวพยฺ์สงฆ์แท้	พิษ ร้อน เสมอ ขยาย

ลำนวนเก่า

๔๗๕ อปัตถ์เถยฺย น บัตถ์เถยฺย อจิน์เตยฺย น จิน์ตเบ
 สภาวเมว จิน์เตยฺย การิ โหมนํ อนิจฺจเบ
 โลกนิติ

๐ วิปอง ออย่าอาวเขียม	ปอง สูง
วิคิกออย่าคิก รุง	จิตร กล้า
สวภาพพ่างเพียงพอง	ทนคิก เทอญ พ่อ
วันและวันไควคว่า	ทรวพยฺ์สร้าง ออย่าสูญ

ลำนวนเก่า

๐ สิ่งไท่ควร บ่ไต้	ออย่าหวัง
บ่คู้คิกออย่าฟัง	จิตร เล้า
เร่งคิกที่ควร จัง	จิตร แน่ นะ พ่อ
ออย่าปราณาการ เสร้า	เปล้าสิ้น สูญผล

ลำนวนเก่า

๔๗๖ อจินติตัมปิ ภาค
นที จินตา มหาโกคา

จินตัตม์ปิ วิมลลติ
อิตติยา ปุริสสส วา
โลกนติ

● บ่คึกสิ่งใดนั้น
คึกสิ่งใดกลับวี
สรวี สรวพ สิ่งใดคึก
บุญแบ่งแจกให้

กลัยมี เล่าหา
นาคไข
กลไข คิคแซ
รุ่งหน้าหญิงชาย
จำนวนเท่า

● ทวิพัสสิงโกไปโกกิก
ที่ คิค กลาย กลัม สุน
สมัค จักไฟบุลย
หญิง บรูณ ลอบ เกีย ท้วย

กลับ มูล
เสื่อ ม้วย
เพราะ กิณ ไย พ่อ
ยาก แท้ ทาง เจริญ
จำนวน เก้า

๔๗๗ อสนีทัตส์ ปิโย โหติ
อสนติ ธัมมัม โรเจติ

ฉันทเต น กุรุเต ปิย
 ตํ ปราภาโต มุขํ
 ธุตํทกนิภา

● ผู้ใดไวเสน่ห์ห้อม
ไปร่วมรักในสำนัก
พึงใจใฝ่ในการ
สามสิ่งนี้เป็นกระดูก

ในพาล
ปราชญ์ผู้
พาลพวก นั้นหา
บอกเบื้องฉิบหาย
จำนวนเท่า

● แร่รัก พาลพวก ข่า
ไปรักสยบบุรุษผล
พึงใจร่วมเวียนมนต์
สามสิ่งนี้ว่าไว้

ทรชน
แผ่ให้
พาลภักดิ์
ชั่วชีฉิบหาย
จำนวนเท่า

๔๗๘ อติปิโย น กาดัพพะ
สิรสา วหมานิปี

ขโล โกตุลล กโร
อัทธัญญโร ชญเญ ยถา
โลกนิตติ

● ขยำผูกเสน่ห์คั้วย
มัก ก่อกุลาหล
คุรน้ำพร่อง ทนคน
เกิน ชัยก ขยอน ก้าว

ทรชน ยิ่งแ
วุ่นรำว
แยกบ่า
วุ่นฟ้าใน ทน
จำนวนเท่า

๐ ขย่ำปองรัก ร่วมกัวย

นร พาล

ก่อกุลาหล หาญ

ศึก ห้า

กุมมื่อ พร่อง ซล ฉาน

ฉอก รก เคียร แซ

เคินยั้ง เร็วยั้ง ซ้า

ซุกน้ำใน ทนณ
ล้านวน เก้า

๔๗๙ ลัปโป ทุณฺโฐ ชโล ทุณฺโฐ

ลัปโป ทุณฺฐตโร ชโล

มัตโต สเถติ โล ลัปโป

ชโล เกณุปัสสัมมติ

๐ เจ็บโผนเพราะงูเงี้ยว

ซบ สกนธ

เจ็บยั้ง ทูรชน

ปักขร่าย

เจ็บงูเคียวยามนค

พิษผ่อน พ่าย แซ

เจ็บเขี้ยวคนร้ายบ้าย

แบ่ง แก่ กลโผน
ล้านวน เก้า

๐ เจี้ยว ง่าณ กอกพิษร้าย

ราว ไค

พาลพิษเจ็บสูกใจ

ยั้ง ล้าณ

พิษงูเล็กปักไป

ยา กอบ แก้นา

ยาเวท ห่อน ทาน ค้าน

ท้อ กัวย พิษชน

ล้านวน เก้า

๔๘๐ โย พาลो มัญญุตี พาลโย

ปัญฺธิโตวาปี เตนโส

พาลो ปันฺธิตมานีว

โสเว พาลิตี วุจฺจติ

ธรรมบท

๑ พาลโคเคียงใจแจ้	คน พาล
นับว่าปราชญ์ใจขาด	ทักข แท้
พาลโคยก ตัวทาน	เทียม ปราชญ์
ซีเช่นพาล นั้นแท้	ถ้อยแท้คนพาล
	ลำนวน เก้า

๑ คนพาลพวกหนึ่งหน้า	ใจหาญ
รู้ว่าตนเป็นพาล	กระต้าง
พวกนี้วิฆา ทารข์	จักไซ้ พาลพ่อ
นับว่าปราชญ์ไต่ข้าง	เพื่อรู้สึกตน
	จากศิลา

๔๘๑ มธุว มัญญุตี พาโล ยทา จ บั๊จจติ ปาปี
 ยถ ทุกข์ นิคัจฉติ โลกนิติ

๑ ทราขโคขาปเบื้องนี้	ไปเคื่อน
พาลเสพขาปนั้นเหมือน	เสพฝั่ง
ปางโคขาปมาเขื่อน	ยังอาต มาหา
ทณวิบาก ตราก ตรัง	คาบนั้นเห็นผล
	ลำนวน เก้า

๔๘๒ น. สาธุ พลว พาล
กายนัสส เมทา ทุปป์ญโญ

● พาลมีอิศรเรื่อง
ปองทรัพย์ ปะเบียนคน
ฉันทนุชีพกล
ทนต์ทุกข ยาว ยืน ยั้ง

● พาลชื่อภรรยาไป
สมทรวัยโตโดยหยาบ
ทำลายละรูปนาม
ปฏิสนธิ นรกแล้ว

๔๘๓ ปันจิติลลัส ปลั่งสาบ
ปันจิตัม ปันจิตะ เณว

๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

๑ พาลชนเพียรสั่งสรร
คือหนึ่งให้หลงทัณฑ์
บัณฑิตยั สรรเสริญกัน
นับว่า พรหมโลกแล้ว

เสริญบัณฑิตยั แซ
ท่านแท้
คำท่าน นินนา
ต้องแท้ สรรเสริญ
ลำนวนเก่า

๔๘๔ ลุทธิ อัดเถ ม คณห์ชัย
ฉันทานุวัตติยา มุฬหิ

ถัทธ อัญชลี กัมมุนา
ยถา ฤเตน ปันธิติ
โลกนิติ

๑ ผู้โลกโลมจิตรไ้
ผู้หยาบยิ่ง คำนับ
ผู้หลงสั่งเร่งวัย
ผู้ปราชัญเปรมใจอา

โคยทรัพย์
ชอบหน้า
ฤชัค ใจแซ
เพราะอ้าง สักย สมอง
ลำนวนเก่า

๑ จัย ของ ทวยโลก ทัวย
บั้น ปึง คำนับ ปอง
ทวย หลง ชอบ ของ จัย
จัย ปราชัญ ปั้น มั่นไว้

ปรนทรัพย์ ให้แซ
จัยไ้
โคยจิตร มั่นนา
เพราะ ถ้อย คำจริง

ลำนวนเก่า

๔๘๕ โส พันธุ โย หิตะ บุตโต
ตัม มิตตัม บัตถะ วิสสาโส

ปีตโร โหติ โปสโก
ธ่า ภริยา จ นิพพุติ
โลกนิติ

๐ เยียบคุณพูนสวัสดิ์ให้
 เลี้ยง ปณุกบุตรโคย ธรรม์
 พิศวาส ร่วมใจ กัน
 ร้อนรอกหญิง คับแก็

คือ พันธุ์ เฝื่อนา
 พ่อแท้
 เรียบมิตร
 กล่าวแท้ ภรรยา

ล้านวนเก่า

๐ ไทคุณเยียบ กอชเกื้อ
 ไทเล่าเลี้ยง สมชาติ
 ไทคุณคู่สังวาส
 หญิง คับรอก ร้อนแก็

ชอบญาติ
 พ่อแท้
 หับ มิ่ง มิตร พ่อ
 ชื้อแก้ว ซาบา

ล้านวนเก่า

๔๘๖ นวิสสาเถ อมิตตัสส
 กทาจิ กุปป์ปเต มิตเต

มิตตัญญาปี อวิสสเส
 สัพพะโทส ปกาสติ
 โลกนติ

๐ สัตว์รอกอย่า สนิทกัน
 แม่นว่า เปนมิตร อย่า
 ทรชนเมื่อโกรธา
 โทษ สิ่งใดๆไว้

เรรอก
 ไกร ไกร
 ลางคาบ
 กล่าวแกล้ง แสกง ธรรม
 ล้านวนเก่า

๖ ข้าศึกฤๅควรไว้

มิตร บ่ควร ความไซ

ปางใด มิตร ฟุนไฟ

เทียร บ่อมรู้ เชือกซี่

วางใจ

ลับ ลี้

ทิ้งเคียด

โทษ แท้ถึง คาย

ลำนวน เก้า

๐ ขบ่า ฟิงเย็บคู่คู้

มาตร มิตร ความอันลึก

บาง คายโกรธไหมอีก

ความลับกลับ กลายแก้ง

ข้าศึก

ขบ่าแจ้ง

ฤๅคิก มิตร แซ

โทษ ร้าย รำเคิญ

ลำนวน เก้า

๔๘๗ สกั ทูมฺฐิต โย มาตฺยา

โส มัจจุ อุปคัณฺหาติ

ปฺน สันธิตุมิจฺฉติ

คัพฺภา อัสสตีรี ขณ

โลกนิต

๐ ผู้ใดแตกร้างเพื่อน

สืบ รักใครขบ่าเย็บ

ผู้นั้นเที่ยวถึงเกลียว

กูแม่ ลาอุ้มท้อง

ปางเคียว

อีกพร้อง

มฤตบุรุษ

มิงม้า อัคร

ลำนวน เก้า

๑ มิตรแม่ทำโทษให้

เที่ยวคราว

ไต่บ่เจ็บ สืบสาว

มิตร ส้อง

ผู้นั้นชีพโฉนขาว

รักย่อย ทรัพย์นา

กู้อัครดิษฐ์ทอง

แม่ให้ ลอย ลาญ

ลำนวนเก่า

๑ ทวยไท มิตร ล่อล้าง

หลายที แล้ว พ่อ

ขึ้นจัก ก่อไมตรี

เสพ ส้อง

ผู้นั้นนับว่ามี

ชนม์ชีพ โฉนนา

เหมือนแม่ อัคร ท้อง

แก่ไกล ความตาย

จากคณา

๔๘๘ วเท อมิตต์ ชันเชน

ขาว กาล์ อนาคต

ตเมว อาคเต กาเล

เสเล ภินเเน ขฏฐิ อิว

โณณติ

๑ ปรัชญ์ แยก ข่าไว้

ก่อนที

กาลบ่ควร ต่อที

นึ่งไว้

คาบไท ซอยเชิง ที

หาญหัก เอาแฮ

ท่อย กุ ท่อย ม่อให้

แตก ด้วยศิลา

ลำนวนเก่า

๑ ไกร บก ข้าศึกขึ้น

การ บ่ควรร านรอน

ไต้ที่ค้อยตีฟอน

กฯ คอ หม้อ กิน ตั้ง

คอ ร

นึ่ง รัง

พันฟาค

แตกท่วยศิลา

ล้านวนเก่า

๔๘๙ อินเลโส อักคิเลโส

ปุ่นปุ่น วิวิธณันติ

สัตรุเลโส ดเถ วจ

ตัสมา เสดา น การเบ

โลกนิต

๑ เกษเพลึงเกษนี้้น

อีกเกษ สัทรูมัก

ยามร่วมจำเวญหัก

เห็นเหตุอย่าเย็บบาย

ชั่ว นึก

เริ่มร้าย

หาญฉิบ หายแซ

แบ่งไว้เศษ สม

ล้านวนเก่า

๑ เกษหนีเกษไฟไว้

เกษ สัทรู ยังยืน

จักเวญสืบวันคืน

สามสิ่งอย่า รัง เรือ

เหลือเฟื้อ

เช่นเชื้อ

ใหญ่ยิ่ง

เกษ น้อย จง สูญ

ล้านวนเก่า

๔๙๐ ปทุมมา มุข ยัสส

ดาทิล โนปเสเวย์

ราชา จันทนลิตล

หตเยสุ หลาหล

โลกนิต

๑ มุข มาค้ผากเพียง สร้อย	บัว พรรณ
รศ กล่าวเย็นเทียม จันทน์	แก่น ช่อม
บ่ควร เสพมิตร ฉั่น	กัง กล่าว
เพราะ จิตร เขา คคค้อม	ตฤกร ร้าย ภายหลัง
	สำนวนเก่า

๑ ไก่ผู้ผูกภักตร์เพียง	สัตว์บรรณ
เป็นพจน์อย่างแก่น จันทน์	แจ่ม ถ้อย
จิตร ประเสริฐคู่เทียม ทน	กับ ภักตร์ นะ พ่อ
ชั่วเช่นอย่า คำ ถ้อย	คยเข้า มิตร สมาน
	สำนวนเก่า

๔๙๑ น เสเว ฌรลล์ สามี	น จ เสเวชัย มัจฉรี
ตโต อมคหิ สามี	เนว นิคคหิต ตโต
	โงกนิต

๑ นายหนึ่งแรงโกรธร้าย	คำชาน
นายหนึ่งบ่เจือจาน	ทรัพย์ข้าง
นายหนึ่งเมื่อเอางาน	บ่ย่อง ยกนา
นายหนึ่งข่มคุณ มล้า	สี่สี่เสฟไฉน
	สำนวนเก่า

๑ นายหนึ่ง หยาบหยิ่ง ถ้อย	คำคม
นายหนึ่ง ทรหื่น สม	ทรัพย์สินไว้
นายหนึ่ง ข้นนิ่ม	ยกชอบ
นายหนึ่ง ชุ่มคุณให้	เชื่อม สันถา สมาน
	จำนวน เก้า

๑ นายหนึ่ง แกรงโกรธ ร้าย	เวียงขาน
นายหนึ่ง ขี้ใจ ขาน	ทรัพย์สินข้าง
นายหนึ่ง เมื่อเอางาน	ข้อยอง ยกนา
นายหนึ่ง ชุ่มคุณมล้าง	สื่อนี้เสฟไฉน

สมเด็จ พระเศวต ๑

๔๙๒ ลิงคิ ปญฺญาสหัดถน	สเดณ วาซินี วเช
หัตถิ ทัณฺตี สหัลลเสน	เทสจาเคน ทุชฺชนิ
	โลกนิต

๑ ไกล ห่า สิบคอกไซ้	หนีสิ่งห้ สัตว์แซ
ร้อยคอกหนีอัครบว้าง	เปื้อนหว้าง
ช่างสารเก่งงาถึง	พันคอก หนีนา
หนีทูลชนชอบทั้ง	เทศร้าง เรือนหนี
	จำนวน เก้า

๐ หนิโคม หิงส์ ห่าง ห้า
 ขลา ห่าง ร้อย คอกบอก
 หิน ช้าง ห่าง พัน คอก
 หิน เฒ่า พาล ไกล แกล้ง

สิบ คอก
 รุ่ง แจ่ม
 เทียน พ่อ
 ที่ ทั้ง เรือน หิน

จำนวน เก้า

๔๙๓ กุเทสญ์จ กุมิตต์ญ์จ
 กุทาร์ญ์จ กุทาสญ์จ

กุทลญ์จ กุพินญ์
 ทูรโต ปวิรัชชเย
 โลกนิต

๐ ก้าวโก มิตร ไทร ร้าย
 พันธุ์ เฒ่า พงษ์ ประยูร
 เมีย ร้าย โทษ ทารุณ
 หก พวก นี พึง ฝ่าย

หนึ่ง ทระกูล ร้าย แด
 ยิง ร้าย
 แกรง โทษ
 ผ่อน เว้น แต่ ไกล

จำนวน เก้า

๐ ที่ อยู่ แล มิตร แม่
 ทระกูล เฒ่า พันธุ์ ฌก
 ภรรยา ทาษ โทษ
 หก สิ่ง นี ขยา ไกล

สาม ก
 ชั่ว ไร
 เห็น แผล
 เกลียก เว้น บัง วาย

จำนวน เก้า

๔๙๔ โรคาตุเร จ ทุพภิก์เช
 ราชทวาเร สุลลาเน จ

พยัคเณ จ สัตร์คัคเห
 สขา ติฏฐา สุมิตต์กา
 โลกนิต

๑ ปางใช้ปางเชิญเข้า	แพงตั้ง ก็ที
ปาง นาค สัตว์ ครึ่ง	ครากไว้
ปาง ราชทัณฑ์ถึง	ปาง มอศ ก็ที
ปาง หกมิตร ร่วมไว้	มิตร นั้นใครเสมอ
	จำนวน เก้า

๑ ยามไวคร้อนค่าเข้า	แพงตาย
ยาม ร้อย สัตว์ วาย	ร้อย ล้อม
อีก ราชอาชญาวาย	ชีพป่า ช้าแฮ
มิตร ช่วยชูช่วย ห้อม	ชื่อ แท้มิตร ธรรม
	จำนวนเก้า

๔๙๕ สิตวาใจ พหุมิตรโต	ณรุโล ชัยปมิตรโก
อุปม อดัด ญาติพิพ	สุริยจันทรานุ
	โลกนิติ

๑ ผู้ใดใครเพราะเขื่อน	คำ หวาน
มากมิตร เมื่อเอางาน	เกลื่อนหน้า
หยามหยาบ กล่าว สาธารณ	มิตร เกลียด ไกลนา
กุสุริยะ จันทร แจ่มจำ	โลกนี้อุปมา
	จำนวนเก้า

๐ ไก่ช่อนอมฤทตย ถ้อย

มิตร มาก

ไถหยาบ คำ สำราก

มิตร น้อย

แสง อาทิกย์ จันทร ทาก

เย็น และ ร้อน แส

กระษัตริย์ ร้าย เรียบ ร้อย

รอบรู้ อุปมา

ลำนวนเก่า

๔๔๖ อิตถินัญจ ธนํ รูป

ปฐิธานํ วิชชา ธนํ

ภิกขุณญจ ธนํ คีล

ราชูณญจ ธนํ พล

โลกณิ

๐ นารีเสาวภาครูป

เป้นทริพย์

ชายมีความรู้ สรรพ

ทริพย์ ไ้

พราหมณ์รู้ เวทนา นัย

ว่า ทริพย์ พราหมณ์ นา

ภิกษุเกิดทริพย์ ไซ้

เพื่อรู้ สรรพมา

ลำนวนเก่า

๐ นารี นาริษ รูป

เป้นทริพย์

วิเทศ ชาย นัย

ทริพย์ สร้าง

ทรงศีล พุทธ บังคับ

ทริพย์ ภิก ขุนา

ม้า มิ่งวี พล ช้าง

ทริพย์ ท้าว ทรงเมือง

ลำนวนเก่า

๑. สัตว์ที่รูปได้
 ๒. ขาไม่มีวิสาทรวิ
 ๓. พราหมณ์รู้ใครเพทนิ
 ๔. ภิกษุเกิดลามได้

๔๙๗ บัญญัติยา สุนันธิ์ฟ้า
เอกมาลา สุนิธิยา

๐ ทำวันเว้นพักซ่อม
แก้วันเสี่ยชา คิลป
เดือนหนึ่ง จากเมียผิน
ครู จาก ถึงเดือนไท่

เสียบพิณ พาทย์แซ
หน้าไม้
ภักตร์อื่น ไผ่หา
ศิษย์นั้น ไผ่หา

จำนวนเก่า

๑ หัววัน เว้นคึกฟ้อน
เจ้าวัทธิอักษร หนิ
เขื่อนหนึ่ง จาก เมีย มี
ถึง มาศ ราศครู สร้อย

คนทรี เสียหา
ที่ ต้อง
ใจอื่น นะ พ่อ
ศิษย์ เสร้าวิทยา
ล้านวน เก้า

๔๙๘ หี รมติ ไป
ถี รมติ ไป

หี รมติ ไป
ชู รมติ ชี
โลกนิติ

๑ กาสร ปอง เปือก กลัว
หงษ์ หาก บินคี่ ปอง
หญิง เติม คื่นใจคนอง
ภิกษุ ปองใจ กว้าง
(ภิกษุ ปองใจ อ่าง

คม หนอง
สระ กว้าง
ปอง รศ ชายหา
สู่ห้อง ขรรเมณฑ
แต่ทวยคุณศีล)
ล้านวน เก้า

๑ กายร โสมนัส กลัว
หงษ์ ชื่นภิรมย์ สม
หญิง แยมฤที สม
ภิกษุ ปรีดิ์เปรมห้อง

เกลือก คม
สระสอง
ชายชื่น
ทศ ถ้วนขรรมา
ล้านวน เก้า

๔๙๙ ชินณมณีนัน ปล้เสย
รณปรีดิ์ตาคน ลู

ทาว์ญจ คตโยพัพพ
สัสสัญจ เคหมาคต
โลกนิติ

โลกนิติ

๐ ทรมานชนชั่วค้อง
หัก มานะ มิตร มิ่ง หนี
หญิง ร้าย เร่ ชาติ
กำจัด ราก แรง รัง

โอบ กิ
นึ่ง หนี
วิบ ทรัพย์ เสีย แส
เพื่อน้อย อาหาร
ลำนวนเก่า

๕๐๒ รัตติวินา น จันทิมา
หัตถิวินา โปภขรณี

วิจิ วินา น อันธนา
ปติวินา กัญญา โสภเค
โลกนิต

๐ จันทรแจ่มคืนล่วงแล้ว
สาคร รวย ระลอกทราย
สระบัว บัว รื่น ราม
นาเวศ ราช ผัว สิ้น

लग गम
संग लिन
เพราะ ต่าง หงษ์ แส
กัณฑ์ งาม
ลำนวนเก่า

๕๐๓ ปฏินา ชนิต โภค
ปุริโสว หิ ปธาน

อิตติยาว สุกุตตัน
อิตติ สุกิ สุกุตติ ขณ
โลกนิต

๐ ผัว แสง สมบัติ ไก่
เสีย มิ่ง คู่ สม สอง
ชาย เปน ประธาน กอง
หญิง เกือบ กล สืบ ไก่

โอบ ฮ่อง
เก็บไว้
กอบ ทรัพย์ หนีแม่
สอก ร้อย ฐ เข็ม
ลำนวนเก่า

๕๐๔ ถัฟฟานที วัจนที
ถัฟฟิตถิโย กเร ปาป

ลัทธิเพ วนา กัฏฐามยา
ลภมาเน นิวัตเก
โลกนิต

๑. กองกาศล. เขียวท้ง
ไพร่ สดจ๋ สรรพ ปราบก
หญิงใดที่ลัษ ลก
เย็บ ยิง ยินดีได้

ทาง คค
หมู่ไม้
สหาย ขาป
รศ ก้วย เสพย์ กาม
ล้านวนเก่า

๕๐๕ วิวาทลิลี จ อุสฺสํยภานิ.
อัครคณตภตติ ประเหวาลินี.

บัณฑิต ตัน พุฒปากดักกนิ.
 นารี จิตดา ปุตุตถตปิ ปุมา.
 โลกนิติ

๑. หนังสือเพื่อกล่าวร้าย
กรม กอก ละ คัดหา
ภัทร กิน ก่อ น ภรรทา
มาทร บุตร มี ร้อยผู้

ฤคยา
เต็มชู้
ยาทรเย่า อื่นแฮ
แพกเซอช่ายโกด
จำนวนเก่า

๕๐๖ ภัตเตสุ มณเฑสุ
 คุเภสุ จ्ञาเนสุ
 กัมเมสุ ภัตเตสุ
 ภาเนสุ มณเฑ

ชนินิว กัณฺธิน.
 ภคินิว อาหิรี.
 กิรว ทาสินี.
 สยเนสุ วามณิ.
 โลกนติ

๐ หญิงไทรร่วมรักสอง
 ยาม ภักษ์ ยามแท่ง ศรี
 กอบ กิจเฉกชนนี
 ที่ ลัย ละอาย เบื้อง

สวามี
 โอ้เยื้อง
 คหิง รัก บุตร แะ
 ระบอบเพื่อง ภักนี
 ลำนวนเก่า

๕๐๗ สัจฉานีวา ว

รูปสุ ลักชี
 สำนารี เสฏฐีติ
 กายัลลส เกทา

นัจจิตวาตินิ
 กุปป์เนสุ ชมนี
 วทันติ บัณฺฑิตา
 ตติเว ภเวยฺยสา
 โลกนิต

๐ หหนึ่งใจไปไม่ร้อง
 ยามโกรธ สวามีเกรง
 นาเวศ ร่วมทีเอง
 วาย ชีพชอบ ช่วย กู

รำเพลง
 อก ฐู
 ปราชญ์ขึ้น ชมแม่
 อาคยขึ้นยังสรวง
 ลำนวนเก่า

๕๐๘ สามา มิคค์ชี

สุร สุเกส
 คัมภีรนาภ
 หินกุลสุ

ตณฺมชฌคัตตา
 สมบัตติ ทนฺตี
 ขวติ สุลล
 ชาตีปี จ ลา วิวเท
 โลกนิต

๑ มุขโกณวิมุขเพียง
เนตรผ่องเนตรมฤคา
เกษำกูรภมรา
ทนต์เรียบระเบียบแก้ว

สุพรรณา
คู่แผ้ว
บินร่อน
กอบไว้วายแสง
ลำนวนเก่า

๕๐๙ สารท รตุกาลาน์
เชฐ์โฐ ปธาน์ ปุตตาน์

ภரியาน์ รูปวดี
ทิสาน์อุตฺตร ปธาน์
โลกนิต

๑ สารทกาลใหญ่ล้ำ
หญิงรูปเน่งนางพาน
บุทรใหญ่ยิ่งประจักษ์
ทศทั่วยกใหญ่ท่ง

ฤกฺ กาล
ใหญ่ยิ่ง
บุทรอื่น
แต่เพียงอุทร
ลำนวนเก่า

๑ ชุมมุขฤกฺสี่ไฉ
เมียบึงงามเปนประจักษ์
บุทรชายเขมฐ์กุมาร
ล้ำโลกสี่ทิศข้าง

สรทกาล ใหญ่หนา
ทัวหน้า
นัยใหญ่ ยิ่งแซ
เอกเพียงอุทร
ลำนวนเก่า

๕๑๐ ขา อิจฺฉะ ปุริส นารี
สามิกข์ อยจาเขยีย

ชาติ ชาติ ปุณฺ ปุณฺ
อินทว ปริจาริกา
โลกนิต

- ๑ หญิง ปอง แป้ว ซาคี เชื้อ
ปฏิบัติผัวบ่วาย
กูร เทพธิดา รวย
จักเสวีร สมใจ แก้ว
เป็นชาย
ว่างแล้ว
อินทร์ รอย รุ่ง แม่
กลาศ พัน เพศ หญิง
จำนวนเท่า
- ๕๑๑ โย อิจเฆ ปุริส โปโล
ปรทาร์ วิวัชเชย
ชาติ ชาติ ปุณัปปุณ
โศคปาโทว กัททม
โลกนิติ
- ๑ ชายโก ปอง จักไค
ทุก ชาติบ่ให้ กลาย
ภรรยา ท่าน ขยา หมาย
กู เทียว แล้ว ท้าว ล้าง
เป็นชาย
กลัยข้าง
มัว เสพย์ เสย พ่อ
หลัก เปื้อน เปื้อน กม
จำนวนเท่า
- ๕๑๒ อติมหัลลโก โปโล
คัลลสา วสณุลันทาติ
อานะติ ติมพรุตถนี
คัม ปราวาโต มุช
โลกนิติ
- ๑ ชาย เฒ่า หญิง เก็ก เสียง
นมเท่า ลูกพลับ เย็บ
คนแก่ หญิง เก็ก เสียบ
มันเอาใจ ออกไค
เป็นเมีย
ขึ้นไว้
ความ รัก หญิง หา
อ่าง ว้าง ฌิบหาย
จำนวนเท่า

- ๕๑๓ ขณวา สุตโตโย ราชาน
 บัญจ บัตถ น วิชชณันติ
 นที เวชโช ตถา อิมะ
 น ตัตถ ทิวลံ วเส
 โลกนติ
- ๑ ผู้เพ็ญพิตร ผู้ปราชาญ
 กระษัตริย์ แพทยา
 ห้าสิ่ง ยี่สิบตา
 ท้อง ที่ ฝันชั่วช้า
 ปรีชา
 แม่ฟ้า
 วรที่ ไกแซ
 ชอบ ย้าย ขย่ำ เมา
 ลำนวนเก่า
- ๕๑๔ ยัสสิมึ ปเทเส น มาโน
 น จ วิชชาคโม โกจิ
 น เปมึ จ น พันธวา
 น ตัตถ ทิวลံ วเส
 โลกนติ
- ๑ ท้าวไกชนผิยหน้า
 มิตร รักญาติอาวี
 วิทยา ชาติกระวี
 ที่ฝัน ขย่ำ ขย่ำด้วย
 ฤาณี
 หม่อมวัย
 วายเสียม สันหา
 แท้สัน สักวัน
 ลำนวนเก่า
- ๕๑๕ อปุตตกั มร สุนฺณญ
 อลปิยัสส มุขิ สุนฺณญ
 รัญฺญู สุนฺณญ อราชิกิ
 สัพพสุนฺณญ ทลิตฺทกั
 โลกนติ

๑ เวียนหรือมีบุตรแล้ว
เวียงใหญ่ไว้ราชประยูร
ศิลปเชื่อมบ่จำรูญ
เครื่องชุ่นเซญใจแล้

ลัษณู
บ่อยแท
รุงโอยชู สุนธ
ยั้งถ้าสรรพสุน
ลำนวนเก่า

๕๑๖ นัฏโฐ ยติ อลันตุนโฐ
นัฏฐา ลัษชา จ คณิกา

ลันตุนโฐ จ มหิปติ
นิลลชา กุลธิตโร
โลกนิต

๑ ภิกษุ มักมากแล้ว
กระษัตริย์สันโทษ ฆน
แพศยา ยั้ง ชาย ฆน
กุลธิตา ฤทธิกัน

ลัษณ
ทวิษสัน
ชายเสพย์ เสื่อมนา
มาก ชูฉิพหาย
ลำนวนเก่า

๑ นักบวชบ่มักน้อย
กระษัตริย์สันโทษ ฆาก
งาม เมืองฉิ ชาย ฆาทม
หญิงเผ่าเว็น ชายไซ้

พินาศ คีลนา
ทีไท้
อัย ทวิษ สันธ
สุกรวัย ฤงาม

สมเด็จ พระ เตชา ๑

๕๑๗ ขมา ชาคริยฐานัน
นายกัลล คณา เอเต

ลวิภาโค ทยิกขนา
อิจฉิตัพพา สัต คณา
โลกนิต

๑ ออกใจเต็มทีนกว่า

เพ็ญเพิ่มทำภูมผล

เมตตากการุญชล

นายก ขอก กอบไว้

กุศล

แผ่ให้

เย็นสัทวิ บึงพ่อ

ชอบผู้พึงแสง

ล้านวนเก่า

๕๑๘ สกั วทนต์ ราชาโน

สกั สัปุริสา โลเก

สกั สมณพรมณา

เฮล ฮัมโม สนิตโน
โลกนิต

๑ คำแผ่ นัยถึงไค

สมณพราหมณ์ พึงแสง

สัปปุริส เทพแสง

ขอบำเพ็ญ กอบก่อนหัน

พึงแสง

กัณ्हัน

วร วากย์ หนึ่งพ่อ

แม่นล้ำโลกเฉลิม

ล้านวนเก่า

๕๑๙ อลโล คิหิกามโกคิ น สาธุ

ราชา น สาธุ อนิสัมการี

อสนัญญโต ปัพพิชิต น สาธุ

โย ปัพพิชิต โทณโน ตัม น สาธุ

โลกนิต

๑ กฤหัญของเย้าคร้าน

ชีไปสำรวจทรม

ราชไปทริครของควม

ปราชญ์เพิ่มพิโรธแท้

ไกรงาน นะพ่อ

เสื่อมแท้

กูก่อน ก็ฤา

หลู่สั่นสรรพเทวีญ

ล้านวนเก่า

๕๒๐ อาขาวบิ ชัญญา ราชา
นิคคเห นิคคหารหิ

๑ นรินทร พิง รอยรู้
การ ก่อหมบ กอบทัน
ชาติทุรพล พันธุ์
ควร บก ๆ ย่องผู้

๕๒๑ ปิฎฐุโตคคํ นิเวสยัย
ลามิก สัพพภาเคน

๑ เสพ แสง อาภักย์ กวบ
เพลิง เสพ เปลว ประณี
เจ้า เสพ รอย ระวัง
ปรโลก เสพ สติ ต้อง

๕๒๒ ทุฎฐกริบสวาโส
สัสปีเปจ ขเววาโส

สย ชัญญา กตากคิ
บัตคเห บัตคหารหิ

โลกนิตติ

สรรพ สรรพ
เท่ารู้
ควร ช่ม ช่ม พ่อ
ชอบให้รางวัล

ล้านวนเก่า

กุจฉินาว หุตาสินิ
ปรโลก อโมหวา

โลกนิตติ

โคย หลง
เนื่อง ท้อง
ภากย์ทั่ว นะ พ่อ
ทอ ทั้ง สรรณา

ล้านวนเก่า

โทสจิตตธาสโก

มัจจุ เอว น สัสโย
โลกนิตติ

๑ สมสังวาศ ข้าชาติ	ชาบา
ไทยจิตร ลวงทษา	สยไช้
เนา นิเวศน์ กอบฮา	สพพิษ นะ พ่อ
สามสิ่ง ห้ม หั้นให้	ชีพ มลาง ฤา แกลง ลำนวนเก๋า
๕๒๓ มุขี หลิสโล ปเทเลน	กุมารี ภรณน
อสดี สัมปโยเคน	บัณชีโต อวสีทติ โลกนิต
๑ สอนศิษย์ หลงเลศให้	ศึกษา
คบ ชู้ภรรยา ลา	มก เลียง
เสพย พาส พวก มฤณา	ชาติ ชั่ว
ปราชญ์ กอบ สามสิ่ง เลียง	จอมแทททาง าม ลำนวนเก๋า
๕๒๔ มาตา ปุตต์ดกร ปาปี	ลิสสา ปาปี คุรุ ตถา
ราชา รัฏฐกร ปาปี	ราชา ปาปี ปุโรหิโต โลกนิต
๑ บุกรไถครุ่นครุ่นสร้าง	กอง กรรม
ชื่อ ว่า มารคาทำ	เทียงพร้อม
ล้ำศิษย์ บ่เกรงยำ	เยียบ ขาป
โคยโลก ไหวหาร ร้อง	เรียบก แท้คว ทำ ลำนวนเก๋า

๕๒๕ อทินันต์ ทมณี ทานี
ทาเนน ปิยวาจา

ทานี สัพพัตถ สาธกั
อุณณมณัต นมณัตติ จ
โลกนิตติ

๑ ทานทำ หัก พยัคให้
แล สง สมบัติ รวย
วาจา คอ ทอช ชาย
ใจ อ่อน นอบ น้อมให้

บุญ หาย
รอบไว้
หญิงรัก รศ พ่อ
เพราะ กว้าง ทานทำ
ล้านวนเก่า

๕๒๖ ทานี สิเนทเกสัชช
ทานี จ ยสเกสัชช

มัจฉะโร โทสโนสถ
มัจฉะโร กปโนสถ
โลกนิตติ

๑ ทานแท้อยา รัก เรือง
กระหนึ่ยา พิช ภูล
ทานยา ยศยิ่ง มุถ
กระหนึ่ยา ชุ่น ช้อง

จำรูญ
โทษ พ้อง
มาก สุข เวล พื่อ
คับ แค่น เชิญใจ
ล้านวนเก่า

๕๒๗ พุณมัยปปลาราน
ดิเนน วัตตเต โยตติ

ลัมคคิยา ชย ชเย
เตน นาโคปิ พันชติ
โลกนิตติ

๑ พึงประณชนไป สร้อย	สาร ขรรณ
สามัคคี รัช พัน	ผู้กั้
กุฯ พวนผูกกระสัน	สาร ชัย มั่นแฮ
เลีย เลื่อม พยศให้	ชีเข้า ชุมชน
	ลำนวนเก่า
๕๒๘ ๓หาโย อลัมตโก จ	เดชลา ก็ กริสต์ติ
นิวาเต ชลิตอ อัคคิ	สยเมวปัสสัมมิต
	โลกนิต
๑ พลชลาไป อาฯ สู้	สงคราม
กาย กัศกร ฤฯ ขาม	เทศให้
กุฯ เพลิง บ่ ลุก ลาม	เหตุ ลับ สมแฮ
น่าน นิ่ง บ่ ติคใหม่	มอก ม้วย กับเอง
	ลำนวนเก่า
๕๒๙ น รัญญา สมถิ ฤญเช	กามโกศ กุทาจน
อาถัปปิ สรกุตตีวา	มาลาณันธวิเลปน
	โลกนิต
๑ เสวก ฟุ่มเผ้า ทุก	ทิวา
กาม อิม อาภรณา	ลูนไล่
อาถัปป กอบ ภิรียา	เสียงส่ง
อปา หึง ษศ เพิ่มไท่	ที่แพ้ว ภัยทน
	ลำนวนเก่า

๕๓๐ น เม ราชสชา โหติ
เฮโส สามีโก มัยห์นัตติ

๑ เสวกาวางจิกรไว้
ท้าวไผ่ เปน สหาย
ท้าวบ่คู่ เคย หมาย
จง รักภักดิ์ ทั้ง หน้า

๕๓๑ นาดิ ทูเร ภเช รัญโญ
อุชเก นาดินินเน จ
นโทะเส วัชเช เสวโก

๑ เฝ้าท้าวขแห่งเวฬุ
ไกลนักไกลนัก ทรง
สูง นัก ที่ภก ลง
รอบระวัง ทาอยู่ไกล

๕๓๒ อิตถิ มิสโส กุโต สิต
สุราปาโน กุโต สัจจ
มหาตั้นโท กุโต ลิปป์

น ราชา โหติ เมถุน
จิตเต นิฐฐิ สุราปเย
โลกนิต

ฤา วาย
แห่ง ข้ำ
มาก ฝีมือ ควร ฤา
มอบให้ ทุลลของ
ลำนวนเก่า

นิจาสนโน ปวตเท
น ภเช อุจจมาสนเ
ยัคคิวิ สัณญโต ตัญญู
โลกนิต

หกค
ภักทรไท้
ลมพัด เหนือ นา
ที่ร้อนแห่งเพลิง
ลำนวนเก่า

มัสกักโข กุโต ทย์
มหาโลโก กุโต สัจจ
มหาโกโข กุโต ธน
โลกนิต

๑ มักเมาหมก สัก ถ้อย	เรเรา
แรงโลก ทราย หา	ห่อนไ้
มักเหื้อ หน้าย กรุณา	เขนเที่ยง
บรรพชิต หญิง อยู่ใกล้	แกล่ สิ้น คีล แสง

ล้านวนเก่า

๕๓๓ อนาคติ ภัยิ ทิลัว	ทูลโต ปวิรัชชเย
อาคตัญจิ ภัยิ ทิลัว	อภิโต โทติ ปันติโต
	โลกนิต

๑ เห็นภัยใหญ่แท้ชั่ว	จักถึง คน แส
ปราชญ์ ย่อมผันผอน พึง	หลบหนี
ภัยใด กว้นโดย ครึง	ทรา คิก ทัวนา
ใจ ปราชญ์ ปราศ แสง ชี	เช่น หล้า แล ไศล

ล้านวนเก่า

๕๓๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ ผู้ สอน สิ่ง ขอบไว้	หวังผล
พึง ประพฤติ ขยำ ปน	ชั่วร้าย
จิตร ภาย หน้าย อกุศล	สละ เสลช
จึง สอน นรชน หักย	คิมย์ ช้อง สรรเสริญ

ล้านวนเก่า

๕๓๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ไบคี มีจิตร แฉ้ว	ไพบูลย์
คำพรพรรณ ประมุข	มากไช้
วโรคฤต จารุณ	เรื่องโร
ร สุ่มักคญาณไค้	กับ สัน อกุศล
	จำนวน เก้า

๕๓๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ บุญกรรม ก่อเกิด ด้วย	ดวงใจ
ผลเพิ่มเพื่อเชื้อไทร	รัตนแก้ว
บุญขบมาก น้อยใน	ระ ทิศ ทนนา
ทั้งจักร เกวียนเวียนแล้ว	ไล่ เลี้ยว ตินโค
	จำนวน เก้า

๕๓๗ โย พราหมณ์ สมนิ วา
มุสวาเทน วัณเจติ

อัญญา ปิ วณิพพิ
ติ ปราภาโต มุขิ
รุททกนิกาย

๑ คนใด กล่าว ถ้อยเท็จ	มฤชา
ลงพ้อ สงฆ์พราหมณา	ยากไว้
อำพรางผู้ชานาถา	ยาก
โทษที่เท็จ จักไค้	ทุกซ์แล้ว ถึง ทั่ว
	จำนวน เก้า

๕๓๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ออย่า พวง หลง เล่ห์ ล้วน	เหล่า พาล
ไปแปะ สุรายาน	บ่อน เปี้ย
บ่เป็น สิ่ง แก่น สาร	เสีย ประโยชน์
พลัง จิตร คึก กัลป์ เกลีย	กล่อมให้ ใจ คื่น

จำนวนเท่า

๕๓๙ เสถิ ทาเวหย สันตุญโ

เวลียาสุ ปทุสสติ

ทุสสติ ปราหเรสุ

คัม ปราภาโต มุข

รุตถกนิยาย

๑ ชายไป สันโขย ค้วย

ภรรยา

มัก คย ทญิง แพศยา

หยาบ ร้าย

สังวาศยาท ขริจา

ชาย อื่น

มีแต่ ทุกข์ โทษ บ้าย

บ้าย เบื่อง นรการ

จำนวนเท่า

๕๔๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ชายโกใจใคร่ เหล่น

เป็น พาล

ริว่า ทำ ประทาร

ทำนไช้

ทรวง ตรีภนิก ในการ

ลามก มาก แช

สิ่ง ประหลก จักให้

โทษ แท้ฉิบหาย

จำนวนเท่า

๕๔๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ หึงไถ่จ่ายทรัพย์ซื้อ	สาธารณ์
ชายเช่นเห็น คุปาน	กึ่ง หั้น
หวังไว้ให้ ภิบาล	สมบัติ
พลันดิยหาย ทรัพย์ ห่ม	แม่น แท้แล นา
	จำนวนเก่า

๕๔๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เพื่อน มิตร มีอย่าไ้	ทำ ส่วย
พลากตกเหวแล ปลาย	ยอกไม้
ห่อนเปล่า เปลื้อง ปลกทาบ	ที่ ยัก หนึ่ง นา
แม้ มาทร ม้วย จักไ้	ศษ เมือง เมือง สวรรค์
	จำนวนเก่า

๕๔๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ เว้น ประทุมรู้ เพื่อน มิตร ทั้ง	อาหารบิ
แม้ สัตว์ ปอง ผลาญ	หับ ร้อย
กักร่วมยัง สุริยาน	แสง แดก
สัตว์ หมูใหญ่ น้อย	บิ อ่าง อันตราย
	จำนวนเก่า

๕๔๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ให้ท่านท่าน จักให้	คอบ สมอง
นบ ท่านท่าน จัก ปอง	นอบ ไหว้
เกียรติกษ รุ่งเรือง รong	ในโลก
ไม่ทำ ร้าย มิตรใช้	เทพ สรรค์ สรรเสริญ
	ล้านวนเก่า

๕๔๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คบ ปราชญ์ชาติ ไซ้อ	ชาญ ธรรม
จัก สูญไป สวรรค์	สวัสค์ แท้
คบ พาส ประทุษฐาน	หินชาติ
จัก ไถ่ ทน ทุกข์แล้ว	เพี้ยก พลัง เสียบ คน
	ล้านวนเก่า

๕๔๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พระ ธรรมคุณ แก้ว	จินดา
ให้ เกิดเขว้าขี้ญญา	เลิศ ท่วย
ให้ ตระกูล ยศดา	ใหญ่ ยิ่ง
เกิด สวัสค์ เท้า ม่วย	มุง ฟ้า เสวย สวรรค์
	ล้านวนเก่า

๕๔๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	สิ่ง สิ้นทรัพย์แท้ ล้วน	ของ รัก
	ปรารถนา หาย ศักดิ์	ทั่ว ผู้
	เสน่หา ฝ่าฝาย นึก	แต่ มิ่ง เมีย นา
	แม่เมีย คาย วาย สู้	รัก บุตร หญิง สมอง
		ลำนวนเก่า

๕๔๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	มี ฤทธิ ล้าโลก หล้า	ชาติรี
	ผ่าน แผ่น ภาพ นาคี	ท่าไค้
	เบื้อง บน หนองสนธิ	พรหมโลก
	ฤๅ ชุ่ม มี รุราช ไค้	หลัก พัน เพียง นิพพาน
		ลำนวน เก่า

๕๔๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	กำลัง เลิศโลก ล้า	โกฏิ ทวี
	หัก พระ สุเมรุ ศิริ	ทวย แท้
	หียบ ยก ภาพ ไตร ทวี	ชุก ลอก ไว้ นา
	เทียร ย่อม ะ พ่าย แพ้	แก่ ท้าว มี รุรา
		ลำนวนเก่า

๕๕๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ผู้มีเพียร ภาพหญิง	เป็น ประทน
กึกกักร่างการงาน	สรวไพ
อุสาหะค่อบ พยายาม	อย่า สร เลบ นา
รัก จำเริญขึ้นไต้	ศุข ก้วย ความเพียร
	จำนวนเก้า

๕๕๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ พหูสูตแม่พุก	ปฐา
ยกบทพหุระ คาถา	กล้าวแก
ชัก นำทำนุกมา	ปรายเปรียบ
ชนิก พหูสูตแท้	ชาติ เชื้อ วรรวิ
	จำนวนเก้า

๕๕๒

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ งามสงฆ์ทรงสร้างสุทธี	สังวร
เสียมมสงข จิตรใจ ร	แหม่ซ้อย
อุทก วัตรภาพร	หมอง มีก ภัค
งามกักร่งทรง สร้อย	สู่ถ้ำ มุลินท์
	จำนวนเก้า

๕๕๓

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนใดมัก น้อยโลก	โลโก
ระงับ คับโกรธ	แถม ชั่ว
พยายามวิหิงโส	สูญ คับ ไร้แฮ
ภักทร เพียง จันทร แจ่ม พ้า	เพริศ แพร้วไฟบุลย์
	ล้านวนเก่า

๕๕๔

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนใด น้อมเข้าสู่	โรงธรรม
กุสุวัณทร กลาย จันทร	ออก พัน
ผู้ใดไม่สกับอัน	ปราชญ์ กล่าว
เอา อันธการ ก่อ ตัน	มีก แม้น แสน ทวี
	ล้านวนเก่า

๕๕๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ทำผิด ล้าฤกไถ่	พันวา
บัง เนตร นระ นรา	ล้น ดี
ทำ ชอบศิริ มหา	ใหญ่ ทับ แสน ฤ
ผิด ชอบทำ ทั้ง นี้	กลับไถ่ สิบ สิบอง
	ล้านวนเก่า

๕๕๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ พลัง ปากเพลินพลาณล้อย พลอยที
 เสียบ สีนัยบับปรี ทำซ้ำ
 พลัง จิตร ตา เมิน หนี กุเหตุ นินนา
 ทกไม้ ปล้ำกว่า หน้า นาคแล้วฤาทีน
 ดำนวนเก่า

๕๕๙

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ กุเหว่าโนเรศแก้ว ไกญหา
 มยุเรศหงษา รำ ร้อง
 เณรเช่น ชน วาหา เขมไฮฮ
 พังเสนาะเพวระพร้อง มธุระถอยคำที
 ดำนวนเก่า

๕๖๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๐ ผู้มีวิริยะรู้ วิทยา
 พยายาม ทามวิชา เช่นรู้
 ขวนขวาย เลียง ฮาตมา ไคยชอบ ขรรคมแฮ
 คนผู้ นิน เลิศผู้ ปราชัญช้อง สรรเสริญ
 ดำนวนเก่า

๑ คนโตถ้อย คร้านละ	วิทยา
ละ เพียรในวิชา	เช่น รั
เที่ยว เทร่ เร่ไปหา	สู่เพื่อน พาล ณา
จะ ชัก สมนทนสู่	ยากไว้ อัยอา
	ลำนวนเก่า

๕๖๑ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนโตใจซ่านฟุ้ง	รานคาน
รุกร ราศ ร้าย ะราน	เร่า ร้อน
เกิก เหตุเพศ ภัย พาล	พิปลาศ ศลาย แส
วิบัติเป็นเชนซ้อน	ชุกใช้มลาย วมม์
	ลำนวนเก่า

๕๖๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนโตโสศกักว	มฤ
แผ่แผ่ เอื้อ เอื้อ	เพื่อน พ้อง
คำ เสนาะ เพราไร	เฮม โอ
ถึง ปรโรยให้ ้อง	ชีพ ม้วย เมือง บ
	ลำนวนเก่า

๕๖๓ (ยังไม่พบ คำตา)

๑ คนไทรหา ลาก ก้วย	มารยา
ดูยาย กล วาจา	ดูยได้
กระสรร ซึ่ง ลากา	เพื่อโลก
กล่าว ฝ่าย ทิธยา ให้	เชือก ด้อย ฟัง คำ
	จำนวนเท่า

๕๖๔ (ยังไม่พบ คำตา)

๑ กำแพง แลง รอย ร้ว	แล หลาย
หนาม ขวาก มาก เวียง รวย	เรียบไว้
เกล็ด กล้วย หลับ สีม ภาย	ประมาณ แล้ว นา
มิอาจ เกียร ก็นได้	ฝ่าย ช้าง สัตว์
	จำนวนเท่า

๑ ดูท่า หัก กิ ปัก ข้อง	ก้น ภาย
ห้ เรือ ลวก ขวาก หนาม รวย	รอบ ล้อม
ประมาณ มัว เมฆ หมาย	ว่า มั่น คง นา
สัตว์ แก่ คอย ก้อม	ช่อง ใต้ ภัย ถึง
	จำนวนเท่า

๑ รื้อเรือกรวย รอยไว้	โคย ประมาณ
หนามขวาง เพียง รอการ	ชักไว้
บ่ ประมาท หมัน ภิกขาล	สมยติ ทนนา
รู้รอบ ประกอบการไต่	คิกคุ้มกัน ทาย
	จำนวนเท่า

๕๖๕ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ เมีย หลาย ระวัง ถ้ายกั้น	ทัว ทน
บ่อม แสง เวท มนต์ คน	เบียด ข้าย
มีกมัว กลัว เกลือกมุล	ทินไทย
ขยำ เกล็ดมเกลามัก หง่าย	รัก สันเสียด ทัว
	จำนวนเท่า

๕๖๖ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ คนหาญ ชีกหัก ห่าว	ใจเรว
กังขวาม ลุ่มบ้อง เหว	แหลกไม้
รู้รู้ไฟ เปลว	ดูววย วามนา
คนทั้งนี้ ออย่าไต่	เสพย์ สร้อย สماعيل
	จำนวนเท่า

๕๖๗

(ยังไม่พบ คาถา)

- พุก มาก นึก แม้นหมื่น พัน คำ
 - คำ เปล่า เขา โท น้า เมือง ไค้
 - คำ เทียว กล่าว ทาง ขรรณ ไชวาท
 - บุญ นึก ย่อม ส่ง ไค้ เสพ ช้อง สุข สวรรค์
- ล้านวนเก่า

๕๖๘

(ยัง ไม่พบ คาถา)

- เปน มนุษย์ สุข ขาก ไช้ ไท ปาน
 - พบ พระ ศาสตรา จารย ขาก แท้
 - บาง คาย เกิด จัก ระวาฬ ชื่น ชื่น
 - อัน พระขรรณ หี แล ขาก ไค้ สกั บั พัง
- ล้านวนเก่า

๕๖๙

(ยัง ไม่พบ คาถา)

- ทุกข์ เกิด ก่อ แรก ตั้ง ทัดหา
 - ภัย เกิด เพื้อ อวิชา บ่วง หมื่น
 - สละ กิเลส รากา ขาก เกิด ไค้ หา
 - ทุกข์ โศก ไรศ ภัย นั้น ห่อน ย่อน มา เบียน
- ล้านวนเก่า

๕๗๐

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	คันทก่อนผัวแต่เช้า	ทุกวัน
	ขันน้ำไม้สัพัน	ขึ้นได้
	จักหมากจิบพลูพลัน	แล้วกวาด เรือนนา
	เข้าแกงแก่งเตรียมไว้	คอยเชื้อเชิญกิน
		จำนวนเก่า

๕๗๑

(ยังไม่พบ คาถา)

๑	ย่าผัวกลัวยิ่งเพียง	ราชา
	บ่โกรธซึ่งติงษา	กรวยไหว
	หญิงก็มีกิริยา	เยี่ยงอย่าง
	อาจารย์ท่านกล่าวไว้	หน้า
		ว่าแท้สัทธิ
		จำนวนเก่า

๕๗๒

(ยัง ไม่พบ คาถา)

๑	พระสุริยะแสงส่องทอง	พสุธา
	ร้อนแรงแสงเอกา	เปลี่ยวใช้
	พระจันทร์โสภา	สว่างโลก
	การาเรืองล้อมไก่อ	เย็นแฮ
		นับน้อยบริวาร
		จำนวนเก่า

๕๗๓ (ยังไม่พบ คำตา)

๑ ขาม ขากไว้ สิ้น ห้อย	ขัญญา
ญาท้วงม พงษา	เกลียวใกล้
เพื่อน รักบ่ ถาม หา	หาย ห่าง
แม่พอ พบ สบไซ้	ซ่อน หน้า หน้าย หมี
	ล้านวนเก่า

๕๗๔ (ยังไม่พบ คำตา)

๑ ผู้ ไก่ สุก สุก สร้าง	ไมตรี
แม่เผื่อ เชื้อ ฮารี	ทิวหล้า
บ่มีเคียบก เบียบก เบียบบิ	ชาสัตว์ ยวง หา
สิ้นชีพ วัช รุ่ฟ้า	ฝ่าย เมือง เมือง พรหม
	ล้านวนเก่า

๕๗๕ (ยังไม่พบ คำตา)

๑ ไกร ทำ ไทษ เทียร ทอบ	แทน ทก
ไกร คิก จิตร คกคก	ท้อข้าง
ไกร รัง รัง รัง รก	ทั้ง ท่อ ก้นหา
ไกรไกร ร้าง เร่ง ร้าง	รัก ร้าง แรมไรย
	ล้านวนเก่า

๕๗๖

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ รงมีจิตร วัฏฐ์	แรง สนิท
กุรุอุทร เทียวซิก	ยากใช้
เลศลับไค มีคิก	สอกข้าว ถึงนา
ทรวาความแล้ว จึงได้	สีย ถ้อย ถิ ถนอม
	จำนวนเท่า

๕๗๗

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ความสัจ ประเสริฐแท้	ทางผล
เป็นพำนักนิมรชน	บ่แคล้ว
ความสัจ เป็นมงคล	ใหญ่ยิ่ง
สุก ประเสริฐเลิศแล้ว	เล่า ล้วนคำก็
	จำนวนเท่า

๕๗๘

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ สาม ภพ พรหมโลก พุ้น	ลง มา
ทุกซ์เพื่อ เจือ ถัดหา	หนองไว้
จิตร จาก ราก รากา	กินคุช
เสียบ สละ เกดศไค	ชื่อไค่ กวง นิพพาน
	จำนวนเท่า

๕๗๙

(ยังไม่พบ คำา)

๑ ชาย เลาเซลาซลาเคลิ้ม	งุน หลน
หญิง คร้าน การ งาน ทน	เกลียกโกล์
คน ชั่ว ซากิ ทรชน	สองเหล่า นีนา
อย่า คบ คว คบไ้	แต่ ผู้ วัชรรม
	ล้านวนเก่า

๕๘๐

(ยังไม่พบ คำา)

๑ ราชา แกร่ง ว้าย ราศ	ราน บุท
มนตรี คฤ ยักษ์ สุก	กลัน กล่า
บวิวาร คฤ การ ยุท	ยือแย่ง เหา นา
มีที่เมืองไค อ้า	อาจให้ นิย หาย
	ล้านวนเก่า

๕๘๑

(ยังไม่พบ คำา)

๑ ฐัก มัก พลาท พลัง	พลัน ทาย
แหลม หลัก มัก นิยหาย	มอก ม้วย
นัก เลง มัก ขวน ขวาย	การ เล่น
ปราชญ์ ประเสริฐ เลิศ ก้วย	รอบ ฐัก นิยบาย
	ล้านวนเก่า

๕๘๒ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ เขาโคมีดำ ราช	สีห์ มา
สระ มีบุษบา หงษา	ว่อน รั
ก้นไม้ใบ ชักหนา	นก มาก ชุม นา
สาว ห่ม หนึ ทาม ชู	เพราะ ชู ชอย ใจ
	จำนวนเก้า

๕๘๓ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ อธิบ่อ อิม ก้วย	ปุริโส
ฤา สมุท สากระไร	อิม หน้า
ราชาโลกโลก	สมบัติ
ไฟ บ่อ อิม ไม้ ฐา	ใส ไม้ ไฟ ผลาญ
	จำนวนเก้า

๕๘๔ (ยังไม่พบ คาถา)

๑ บุญ ยังไป ให้อยา	ชวน ขวาย
อยา ขึ้น ทิศ ทน ทาย	ก่อกัน ไซ้
กง พร้าว อยู่ บอกล ปลาย	สูง ฤก ๕ นน นา
ใคร พร้า ตัก น้ำ ใต้	หาก ฐู ๕ เติม เอง
	จำนวนเก้า

๕๘๕

(ยังไม่พบ คาถา)

๑ ท่อ ท้องทุกซั ไทย ถ้อย ถึง ทน
หน้า ไครก เสร้า เสือก สน สู้ ช้อง
ว่า วอน ช่วย กังวล วาย ทุกซั แล้ว พ่อ
ก็ แท้ ท่อ หน้า พร้อง พรอก ร้าย ภายหลัง
ลำนวนเก่า

๕๘๖

(ยัง ไม่พบ คาถา)

๑ พญา กลัว ชำศึก เขียว เขียน
ซิบ เล้า เรียบ เขียน อ่าน ไซ้
ชาว น้า ละ ความ เพียร คร้าน เกี้ยว การ นา
ทั้ง สาม สิ่ง นี้ ไค้ ไทย แท้ สาธารณ
ลำนวนเก่า

๕๘๗

(ยัง ไม่พบ คาถา)

๑ วัจรี สุรเบศ ถ้วน ถึง พัน
สอง ทวิย ทั้ง สี่ พลัน ทัว ไค้
แต่ ยล่อง ไม้ ฝ่อ ชัน ชัง ค่อ นิน ญา
สอง บ่ ถึง ไน ไล่ หลาก ล้า กรวม โฉน
ลำนวนเก่า

๕๘๘ (ยังไม่พบคาถา)

๑ บามสุขชมขึ้นช้อย	ตำราญ
คกเข้าเกลือกใส่งาน	ส่งให้
บ่มีไก่อระรำคาญ	เคื่องชุ่น
ชมขึ้นกลืนเข้าไก่อ	บึงขึ้นปลา ก็

ลำนวนเก่า

๕๘๙ (ยังไม่พบคาถา)

๑ เมื่อร้อนให้ห้ำท่วย	เย็นใจ
เมื่อหนาวท่นให้ไฟ	อุ่นเนื้อ
เมื่ออยากได้ทรัพย์ใส่	สว่างโศรก
เมื่อทุกข์ช่วยแก้เก้อ	สุขแล้วคุณเสมอ

ลำนวนเก่า

๕๙๐ (ยังไม่พบคาถา)

๑ สวรรค์แสงสุขไก่อ	เสียกรรม
ในอก อิมบุญกรรม	เที่ยงไก่อ
นรก รักบาปนำ	ไปสู่ ทุกข์แะ
ในใจ ให้สุขให้	ทุกข์ท่วยใจเอง

ลำนวนเก่า

๕๙๑

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	สุขใจไปสุขเก่า	นฤพาน
	พ้น จาก แก่ง ภัยการ	สี่ได้
	คือชาติ ชรา พยาธิ กาล	มรณะ ทุกข์เส
	สร้าง กุศลใจได้	มุ่ง มั่น เมือง เขมม
		ลำนวนเก่า

๕๙๒

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	ชาติ เกิดรูป พร้อม	อาการ
	ชรา ร่าง สสารณ	เหี่ยวแห้ง
	พยาธิ บันดาล	ต่าง ต่าง
	มรณะ กาแรง	แย่ง ยอ ก็นิน
		ลำนวนเก่า

๕๙๓

(ยังไม่ พบ คาถา)

๑	สงสาร จักร สิ้น	เวียน วัย
	เกิดแต่โรคบัลลย	ห่อน สิ้น
	เพราะ เหตุ ปรองไทร	ลักษณะ ธรรมแซ
	พึงพิจารณา ประชัน	คิกเค้า เปลา์สูญ
		ลำนวนเก่า

๑ สาร สืบ ฉบับ สั้น	เสรีฯ สมอง
ชำระ เรือง กง ของ	เก่า แก่
ผิดเพี้ยนเปลี่ยนแปลง ของ	ลิขิต เกิม นา
ล้วนโอวาท ปราชญ์ แท้	ดี ถ้วน ควรร อดม
	จำนวนเท่า

๑ จำลอง ลักษณะ แล้ว เนิบ	นาญ ควัน
มี หมก บท สึง สรรพ์	เสรีฯ สั้น
ไว้ สำหรับ ผู้ บัญ	ญา โฉก เฉา แซ
ขอ วจ เจริญ สวัสดิ์ กั้น	ยศ หัง ยาว บิน
	จำนวนเท่า

